

ANUL XXII — NR. 47 (963) — 17 NOIEMBRIE 1973

Flacăra

STILUL VIETNAMEZ
SALA DE LECTURĂ

lupta împotriva «virusului cameleon»

●
ancheta
noastră:
internatele

PURTĂTORII CEI MAI CURAȚI AI LUMINII

Mai multă grijă pentru monumentele maramureșene

Am vizitat în vara aceasta bisericile de lemn din Maramureș, de pe Valea Izei și Marei. Am putut confrunta cu realitatea imaginile prezentate în manualele de istorie a arhitecturii românești.

Dar în afara încintării produse de cunoașterea lor, am încercat un regret: Cum este posibil ca aceste comori de arhitectură unice, care atrag vizitatori din întreaga lume (am văzut și semnăturile unor vizitatori din Japonia), să fie atât de puțin puse în valoare? Mi s-a părut că există un contrast izbitor între venerația și mândria localnicilor, oamenii de pe Valea Izei, intelectualii din Sighet, de felul cum prezintă vizitatorilor aceste monumente și slaba preocupare a forurilor de resort pentru crearea unor condiții bune de a le cunoaște. La cele două biserici de lemn din leud, situate la numai trei kilometri de șoseaua principală, se ajunge pe un drum care nici măcar nu e pietruit. La biserică din satul Minăstirea, de pe Valea Marei, singura biserică de lemn cu picturi exterioare, se ajunge printr-un drum de numai 1 kilometru, care pe vreme de ploaie devine quasimpracticabil.

Vizitarea acestora, dacă nu ai norocul să fii însoțit de un pasionat și competent cunoscător al locurilor respective, este înlesnită doar de bunăvoința localnicilor. Nu am găsit în Sighet și Baia Mare nici un ghid al acestor monumente, nici o lucrare care să le prezinte, deși ele constituie mândria Maramureșului.

Și, în sfârșit, m-am întrebat cum este posibil să existe o diferență atât de mare între felul în care sînt prezentate și întreținute monumentele Sucevei vecine, și cele ale Maramureșului, tot atât de valoroase?

arhitect **Valentina Constantinescu**
București
str. Paul Greceanu nr. 1

Cine plătește greșelile de execuție: vinovații sau proprietarii?

În nr. 32 din 4.VIII a.c. al revistei «Flacăra» s-a publicat răspunsul la sesizarea noastră publicată sub titlul «Locatarii vilei 9 și I.C.M. 5». Mi se aduce la cunoștință adresa C.P.M.B. referitoare la plata unor diferențe care urmau să fie suportate de proprietarii blocului respectiv suma de lei 51 016, din care 6 534 lei demolări (deși nu s-a demolat nimic).

În ziua de 11.X.1973 noi, proprietarii blocului, am fost invitați la C.P.M.B. unde ni s-a comunicat că s-au constatat unele erori de natură a prejudicia interesele noastre în calitate de proprietari. Astfel suma inițială a suferit modificări în minus, nu mai suportăm noi demolările în valoare de 12 000 lei (!) urmînd să achităm numai suma de lei 92 000.

La obiecțiunile noastre că din răspunsul semnat de tovarășul director general adjunct ing. Popa Constantin reieșea că avem de plată o sumă de 51 016 lei, din care demolările costau 6 534, nu 12 000 lei — iar acum s-a ajuns la un total de 92 000 lei fără demolări — ni s-a răspuns că tovarășul director general adjunct ing. Popa Constantin este inferior comisiei.

Ce reprezintă suma de 92 000 (majorată de la 51 016)?

— Greșeli de execuție, așa susține comisia, respectiv supraînălțarea subsolului cu 30 cm, lucrare care nu a fost solicitată de proprietari etc.

Oficiului pentru construirea locuințelor proprietate personală i s-a plătit de fiecare proprietar drept comision 1 500 lei, pentru care credem că avem obligația să verificăm documentația și execuția lucrărilor pe parcurs. Întrucît am contractat la prețuri ferme și nu am solicitat nici o modificare de soluție față de devizul care a stat la baza contractului, considerăm că toate greșelile de execuție și de neverificarea devizului trebuie să fie suportate de cei vinovați.

proprietarii blocului 9
București
str. Hrisovului nr. 32, sectorul 8

Ar fi în tradiția omeniei românești

Ne luăm permisiunea de a adresa prin intermediul acestor pagini un apel, care sîntem siguri că va găsi ecoul dorit.

Îndrăznim deci să facem o respectuoasă rugămintă celor în drept de a veni în sprijinul celor mai năpăstuite și lipsite de apărare dintre ființe, necuvîntătoarele. Reînființarea Societății pentru protecția animalelor ne-or onora, ar fi în tradiția omeniei românești și ar constitui încă un pas în lupta împotriva violenței și neomeniei, cu cele mai frumoase conștințe educative și morale.

Pentru cauza apărării necuvîntătoarelor și reînființării Societății pentru protecția animalelor se fac de foarte mulți ani eforturi susținute. Subliniem că reînființarea acestei asociații este așteptată cu multă emoție de foarte mulți oameni

și va găsi o largă rezonanță în tradiționala omenie românească.

Elena și Alex. Brînză
București

Cămine-pensiune pentru bătrîni

Mai demult am citit un articol care ridica o problemă foarte acută, și anume a bătrînilor care rămîn singuri și neajutorați. Citesc, de asemenea, dese relatări în ziare despre bătrîni care cad victime unor oameni fără suflet, care le acaparează pensia, locuința sau bruma de agoniseală, promițînd în schimb întreținere sau îngrijire și, după foarte puțin timp, acești bătrîni ajung să fie alungați sau chiar maltratați.

Adevărat, sînt cîteva aziluri sau cămine de bătrîni, ici-colo, dar pentru marea număr de cazuri sînt sau neîncăpătoare sau improprii, cu dormitoare comune unde ești expus șicanelor colocalizatorilor. Cred că s-ar putea găsi modalitatea de a construi imobile-cămin-pensiune, unde s-ar putea găzdui bătrîni pensionari, fiecare pensionar plătiind lunar 3/4 din pensie sau, în caz că are vreo agoniseală (casă, mobilă, bani), să fie depusă, în fondul acestui cămin, care să ofere în schimb o cameră și întreținere.

Cu administrarea acestor cămine s-ar putea ocupa casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, care ființează în toată țara, iar în București pe sectoare chiar.

Vorbesc și din durerea noastră, a mea și a soțului meu — paralizat, cu operație și cu puteri slăbite — vîrstnici, 70 ani. Avem pensie amîndoi, pentru noi ne ajunge. Dar o persoană pe care o iei pentru ajutor în casă cere 500-600 lei plus întreținere, ceea ce nu ne putem permite.

Vasile și Cornelia Berlic
sat Vîforița
județul Dimbovița

Un răspuns de la Ministerul Muncii

Urmare scrisorii adresate revistei «Flacăra», de către Vasile și Cornelia Berlic prin care propun să se construiască cămine de bătrîni și pensionari pe lângă casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sau să se înființeze unități cu plată pentru vîrstnici, vă facem cunoscut următoarele:

În art. 8 pct. 2 din Legea nr. 13/1972 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, se prevede că din fondurile de investiții constituite de aceste case se pot finanța acțiuni de construire, amenajare și dotare a unor unități proprii de tratament balnear sau cămine pentru pensionari.

De asemenea, în țară există organizate cămine de bătrîni și pensionari în subordinea comitetelor executive ale consiliilor populare județene, iar persoanele ce se internează și au venituri suportate o contribuție de întreținere potrivit mijloacelor materiale de care dispun.

Relații în legătură cu internarea în aceste unități și drepturile respective le pot solicita Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dimbovița, care întocmește și formalitățile de internare.

director general adjunct
dr. Gh. Popescu

Poate că rezistențele se pot înlocui și eu nu știu

Mă adresez dumneavoastră cu aceste rînduri, că poate numai așa se va putea rezolva problema rezistențelor de frigider Fram de 155 W, iar tovarășii de la Uzina Sadu vor lua măsuri în consecință.

Sînt posesorul unui frigider Fram, care a funcționat bine pînă în momentul cînd i s-a ars rezistența a 2-a în decurs de 9 ani. Am solicitat specialiști de la cooperativele «Mureșul» și «Solidaritatea» din Deva spre a repara această rezistență deoarece în comerț nu se găsește în nici un oraș inclusiv București, dar acest lucru n-a putut fi realizat.

Întreb uzina Sadu, ce să facem cu Framul în asemenea situații? Să-l predăm la D.C.A. din cauza unei piese, deși mică, cu o însemnătate atât de mare?

Poate prin intermediul dumneavoastră voi primi un răspuns de la cei în drept.

Elena Bugnar
Deva
aleea Transilvaniei nr. 3
blocul nr. 9-A ap. 9

Banii sînt reținuți pentru viitorul sezon estival?

În timp ce mă aflam pe litoral, mama mea, Doina Crișan, din Hațeg, mi-a expediat prin

mandat telegrafic cu chitanța nr. 1179 din 30 iulie a.c. suma de lei 1 500 (una mie cinci sute) pe adresa post-restant Constanța.

În perioada 4-20 august, am fost de mai multe ori la Poșta centrală Constanța, dar de fiecare dată mi s-a spus că nu am nici un mandat.

La sesizarea mea, dirigințele respective poște a verificat registrele de intrări și ieșiri mandate, dar același rezultat.

Revenit din concediu, am făcut reclamații, au urmat cercetări, declarații, schimb de adrese între Oficiul P.T.T.R. Hațeg și Poșta centrală Constanța. Aceasta din urmă comunică Oficiului P.T.T.R. Hațeg că a achitat respectivul mandat în data de 2 august (2) unei persoane din Gherla (?) (așa reiese din datele înregistrate pe mandat).

Considerînd cazul deosebit de grav și văzînd că timpul trece fără ca nimeni să rezolve această situație, apelez la «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» de a adresa celor în drept întrebarea, cînd au de gînd să-mi restituie banii? Are cumva Poșta centrală Constanța intenția să-i țină pînă la viitorul sezon estival? În acest caz să nu uite dobînda cuvenită!

ing. Titus Crișan
Sibiu
str. Zorilor nr. 2

Să-i consider pierduți?

În anul 1971 am fost repartizată ca învățătoare în comuna Berezeni, județul Vaslui. În luna octombrie au venit doi tovarăși de la Oficiul de turism Huși și împreună cu directorul școlii m-au obligat, și nu numai pe mine, să ne înscrim la una din cele 8 excursii stabilite de ei. Ca să evit cearta, deși aveam alte gînduri, m-am înscris. Lunar ne opra cîte 100 lei. În luna noiembrie m-am căsătorit, în luna august cînd am primit răspuns să mă prezint la Oficiul de turism eram însărcinată și aveam bilet pe litoral. Am mers la Oficiul de turism-Huși, am dus o adeverință de la medic, precum că nu am voie să merg, și o cerere cu numărul de înscriere 239. Tot atunci mi s-a spus că mai întii trebuie să calculeze penalizarea și apoi voi primi banii. Sînt doi ani de cînd trimit adrese, telefoane, în luna septembrie am fost personal însă nu am găsit pe nimeni, deși am stat două zile; pe usă nici un anunț, program...

Am luat acești bani drept pierduți, am vrut să-i credem pierduți. De ce? Din cauza unor oameni care nu-și fac datoria.

Paulina Bucuci
satul Bogdănești, com. Fălciu,
jud. Vaslui

Consider că este o inadvertență

Am urmărit articolul «Dacă ar ști turcii una ca asta...», serialul «Frontul din umbră», apărut în «Flacăra» nr. 40.

Cred că nu așa cere prea mult dacă aș solicita autorilor să revizuiască unele date calendaristice (din ultima coloană) privind bătălia de la Guraslău (așa pronunță poporul) 3-12 august 1601 și mișelescul asasinat de pe Cîmpia Turzii: 9-19 august 1601.

După cele de mai sus ar rezulta că după bătălia victorioasă de la Guraslău, Mihai nu ar mai fi trăit decît 6 zile.

Considerînd că Mihai Viteazul a stat la Zalău în tabără 4 zile, la Cluj 5 zile, de asemeni și la Turda și pe deasupra a mai trebuit să facă și deplasarea oștirii, pe jos, de la Guraslău la Zalău, de la Zalău la Cluj și de la Cluj la Turda, trebuie să fie o inadvertență calendaristică la mijloc.

Zaharia Bărdașu
Zalău
str. Pieței nr. 18

Apa potabilă din satul meu natal

Scriu aceste rînduri cu speranța că tovarășii vizitați vor auzi și vor lua în sfîrșit măsurile ce se impun.

Mă numesc Ristea Florin, născut în satul Unguriu, comuna Măgura, județul Buzău, acum locuiesc în Buzău. Ceea ce vreau să vă relatez se referă la o problemă acută, care de ani de zile nu este rezolvată: apa potabilă din satul meu natal.

Satul Unguriu este situat în lungul șoselei Buzău-Brașov, avînd și multe străzi laterale, care pornesc de la șosea și se termină sus pe dealuri, la poalele pădurii, străzi care sînt locuite de aproximativ 60 la sută din populația satului (circa 4 000 de locuitori). Și tocmai această mare parte a locuitorilor satului Unguriu suferă din cauza lipsei surselor de apă potabilă la distanțe acceptabile. Există aici un bogat izvor de apă potabilă, de care se bucură însă o înfimă parte din locuitorii satului Unguriu, prin cele cîteva cîșmele sau «ciuciuri», cum le numesc localnicii. Din aceste ciuciuri apa curge de ani de zile, din momentul instalării lor, fără ca apa să fie captată și, prin conducte în toată regula, dirijată,

pentru ca toți locuitorii satului să se bucure de ea.

Răul constă în faptul că de mai multe ori s-au strîns fonduri bănești pentru acest lucru, dar nu se știe precis unde au ajuns acești bani de fiecare dată. De ani de zile Consiliul popular al fostei comune Unguriu și actualul Consiliu popular Măgura amăgesc pur și simplu locuitorii satului; nu s-a făcut nimic concret în această direcție.

Sînt sigur că toți locuitorii satului ar fi răspuns prin prestare de muncă patriotică pentru acest obiectiv, dacă ar fi fost procurate cele necesare începerii lucrării.

Florin Ristea
Buzău
bd. Stadionului bl. 14 A
microraiou XIV-Cring

Răspunsul Consiliului popular al județului Buzău

La adresa dumneavoastră nr. 4165/1973, vă înaintăm referatul de cercetare.

vicepreședinte, secretar,
ing. Dumitrescu Ștefan Radu Vasile

Din analiza efectuată s-a constatat că locuitorii satului Unguriu, comuna Măgura, județul Buzău, duc foarte mare lipsă de apă potabilă, aceștia fiind nevoiți să se alimenteze din fîntini situate la distanțe foarte mari (700-800 metri), datorită structurii geologice și hidrogeologice a zonei, săracă în surse de apă.

Din acest motiv organele locale au întîrziat rezolvarea acestei probleme, fiind nevoie de o studiere mai amănunțită a zonei de către un institut de specialitate.

Lucrarea este contractată cu Întreprinderea intercooperatistă de construcții montaj-Buzău, care urmează să înceapă execuția lucrării începînd din luna octombrie.

Cercetarea a fost făcută de ing. Ioniță Manea, salariat la Direcția tehnică-investiții a Consiliului popular al județului Buzău.

S-ar conveni o stradă cu tei

Odinioară în București existau două străzi apropiate: Dacia și Romană, exprimînd și prin aceasta semnificația istorică a denumirii lor. Acum strada Romană se cheamă Mihai Eminescu, dar... Piața Romană a rămas.

Consider că este momentul și cazul ca strada Romană (actualmente Mihai Eminescu) să își reia vechea denumire, iar memoriei genialului nostru poet Mihai Eminescu să i se rezerve o altă stradă, poate mai frumoasă, cu tei pe margini și multă verdeată. De ce nu la șosea, acolo unde cred că și-ar avea mai bine locul.

Mihai Păduran
Intrarea Dacilor nr. 2, sectorul 1
București

6 ore cu bagajul în spate

În luna iulie am obținut prin Oficiul de turism din bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej bilete pentru Timișul de Jos, vila Brădet, camera 3, pentru intervalul 13-24 august. Am fost informat în București că repartizarea se face la hotelul Dimbul Morii. Ajunși la Timișul de Jos la 8,20 dimineața, am întrebat de această adresă. Nu știa nimeni. Am mers la Timișul de Sus și am dat telefon la Dimbul Morii. Nu se știa nimic. Complet derutați, am telefonat la centrul de repartizare din Predeal. Funcționara de acolo ne-a spus că nu cunoaște, dar să mergem acolo să lămurim situația. Ajunși la Predeal, funcționara care ne chemase mi-a spus prompt că nu cunoaște. Cînd am întrebat-o de ce ne-a chemat degeaba, s-a supărat și a început să facă gălăgie. Am intrat atunci în biroul responsabilului, care a cercetat schema și a găsit imediat vila Brădet, în administrarea celor de la Dimbul Morii. Cînd am ajuns, în sfîrșit, cu repartizările la Dimbul Morii, ni s-a răspuns că toate camerele din vilă sînt ocupate și că ni se va da o cameră la hotel, lângă șosea, în plin șantier, unde e un zgomot infernal. Am insistat să ni se dea camera pe care am plătit-o cu 60 lei pe zi (la hotel costa 25 de lei pe zi). Receptorera a chemat șefa pe nume Eremia, care a țipat la noi că ne dă unde are. Am cerut să ne confirme pe repartizie, cu ștampilă și semnătură, că la nr. 3 camera e ocupată. Șefa a dispărut. Abia pe la ora 16 funcționara a luat o cheie din cui, ne-a dat-o, și ne-a spus unde este vila (camera era deci liberă). Lucrez în industrie chimică, în mediu toxic, și am nevoie de multă odihnă. M-am bazat pe Oficiul de turism pentru a-mi asigura un concediu plăcut. Dar am fost ținut circa 6 ore cu minciuni și purtat de colo-colo cu bagajul în spate.

Cine sînt acești oameni incorecți care nu-și fac datoria?

Voinea Mihalache
operator chimist la U.M.B.

— Ei, acum ești lămurit?

— Ba! (Emanuel Tânjălă)

Ana Aslan sau o viață pentru o idee. (Ion Predoșanu)

Pe masă s-a așternut toamna. (Horia Pătrașcu)

Gata de horit și de țipurit. (L. Evellei)

valea jiului- muncă și conștiință (II)

Există două tradiții la Lupeni: prima, să muncești exemplar, și a doua, la ieșirea din mină, să fii felicitat de însuși directorul exploatării. Ziua de 9 noiembrie a marcat o serioasă depășire a planului de producție la mina Lupeni.

la petroșani trăiesc oameni

Intru în Valea Jiului cu sîmbăta cu care aș intra într-un templu. Merg încet, pentru că știu că regulile vieții sînt aici nu altele, dar în orice caz mult ascuțite și neapărat inviolabile. Defileul Jiului e ca un sistem de alarme atîțat la maximum, ca pentru a avertiza pe cei ce merg spre Petroșani că vor ajunge curînd acolo și că acolo nu e un sat de vacanță, un teritoriu al lenei și al lipsei de gîndire. Defileul plin de primejdii al Jiului întunecat anunță, pe oricine îl străbate, că la Petroșani trăiesc oameni dintre cei mai destoinici ai patriei, oameni încercați de lupta cu viața, oameni de care depinde binele tuturor, muncitorii subpămîntului, purtătorii cei mai curați ai luminii.

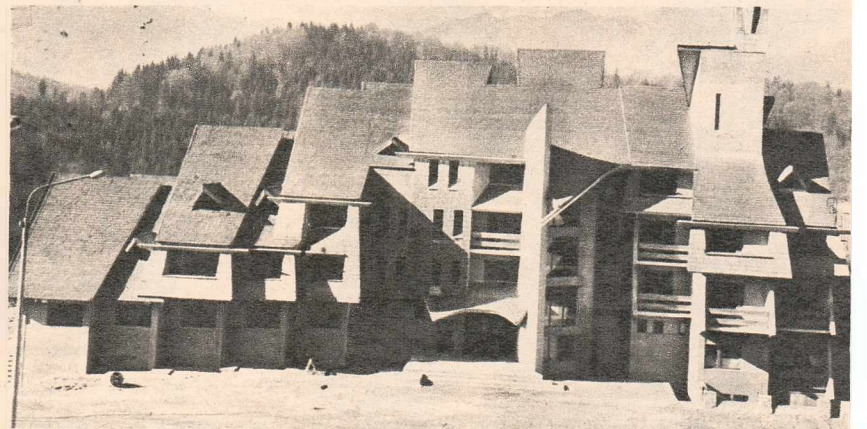
Există orașe de trecere, săli cu plafonul descoperit între două alte orașe mai organice, mai adevărate. Există orașe fără atracție și fără semn distinctiv, lumi plictisite de propria lor menire, corturi incerte de piatră și cărămidă ale unei civilizații de suprafață, orașe nu fără trecut, nu fără viitor, dar absurde așezări fără prezent, pe care ochiul nici nu le mai ține minte și roțile-în fugă le disprețuiesc. Dar există orașe prin care nu se poate trece fără a și rămîne, orașe astfel construite încît drumul prin ele e obositor, plin de peripeții, orașe fascinante și nu neapărat frumoase, dar pline de semne distinctiv, orașe cu personalitate, orașe în care regulile vieții se ascut și toate datele despre om ating limita maximă — orașe de oameni. Un asemenea oraș cred că e orașul Petroșani. În seara cu ceață în care am ajuns la Petroșani, fumul greu atîrna pe coșurile caselor și nu avea putere să se ridice. Mi-am pus îndată problema dacă aș putea să trăiesc în orașul acesta și mi-am dat seama ce oameni sînt aceia din casele Petroșanilor, dacă eu n-am nici măcar puterea să gîndesc pînă la capăt gîndul de a rămîne aici, iar ei rămîn aici și înving cu forța lor vitală tot ce e încă greu la suprafața lumii și la rădăcina ei. Nu vreau să stau de vorbă cu nici unul dintre oamenii aceștia. I-am cunoscut demult și am vorbit cu ei adesea. Dar acum mă uit la existența lor ca la o singură biografie, chit că pe Mițu Constantin, care e lăcătuș și șef de echipă, parcă-l aud spunînd, ceea ce a spus, că e de acord cu noul program de lucru, că-n cele două zile libere pe care minerii le vor avea săptămînal va exista și timpul necesar pentru reparația și revizia la utilaje. Nu-l caut, dar îl înțeleg pe Arghir Păcuraru, care spune atît de simplă, de corectă și de cutremurătoare frază: «Vedeți, în majo-

ritatea cazurilor, brigăzile nu și-au realizat planul din cauza vechiului program, deci nu și-au realizat nici salariul». Maistrul M. Caldă este de acord că două zile de odihnă într-o săptămîină sînt două zile. Tudor Ștefan numără și el acele două zile și numără cu aceeași precizie și pe celelalte cinci zile, cînd se muncește într-adevăr. Gavrilă Constantin și I. Tomescu, ca miile și miile de muncitori ai subpămîntului, știu ce înseamnă două zile libere. Dîncă Dumitru și Tabacu Ion fac socoteala că-și vor cîștiga salariul. Kilem Karol și alt Gavrilă Constantin pun întrebări, iar Constantin Nicola, ca și alții, întrebă de vreo cîteva ori: «Înțeleg eu că nu lucrez sîmbăta și duminica, dar dacă eu nu mă prezint sîmbăta la lucru nu mă pune nemotivat?»

În săptămîinile din urmă, în Valea Jiului oamenii au vorbit mult. Era o stare care trebuia învinsă. Înțelepciunea celor care îi reprezintă pe mineri, determinată de curajul și de înțelepciunea minerilor din Valea Jiului, începe să învingă starea aceasta, în care datorită unui nepotrivit program de lucru oamenii nu-și făceau nici planul și, cum ei înșiși spuneau, nici salariile. Mă uit la marea lor viață, cu atît mai mare și cu atît mai fierbinte cu cît înfrînge tot ce e de înfrînt, și riscurile meseriei jos, și pe ale birocrăției de deasupra. Parcurg procesele verbale ale ședințelor care au hotărît că în Valea Jiului se va lucra cinci zile pe săptămîină, cîte opt ore, și o singură sîmbăta în lună, pentru ca abia astfel planul de producție și salariul fiecăruia să se realizeze pînă la capăt.

...A doua zi, în întreaga Vale a Jiului este senin. Seninul dulce al primăverii ce există în ritmul tulburat al fiecărei ierni. La Petroșani nu se trăiește pe orizontală. La Petroșani a fi cel mai înalt dintre gînduri înseamnă a fi cel mai adînc dintre gînduri — înalt semnifică adînc — și nici nu-ți vine parcă să crezi că dedesubt, sub pașii tăi, sub piinele astăzi bună a Petroșanilor, sub monumentele încă sărace ale orașului și sub lumina încă perforată de fum a Văii Jiului sînt toți oamenii aceștia vii, copiii ai revoluției, și ai adevărului, și ai efortului, și ai dreptății, și ai luminii mai ales! Peste întreaga Vale a Jiului cade deodată ziua. Nu mai e ceață și se vede soarele undeva, pe cer, și e de mirare că se vede acolo, și nu în adînc, în locurile unde stau toate cele înalte aici, pe Valea Jiului.

Adrian PĂUNESCU

Un motel își caută stăpînul. La 4 km de Uricani, la Vadul cu pești, această frumoasă cabană va deveni (sperăm) proprietatea minerilor din Valea Jiului.

erau între 40 și 45 de grade,
dădeam trei lopeți și ne stropeau cu apă

După ce ani de zile am avut des prilejul să scriu și să aud vorbindu-se despre «dramele» balonului rotund, despre importanța priorității a ristului exterior, după ce le-am luat interviuri lui Stanley Rous, în holul hotelului Astoria din Leipzig (în 1969), sau lui Gerson (în 1971), pe stadionul Morumbi din Sao Paulo, după ce am avut ocazia să cunosc bine lumea nebună, nebună, nebună a fotbalului, lume care-și închipuie că viața începe cu o preluare, de vrăjitor, pe șiret și se termină cu un șut în bară, după toată această copilărie a oamenilor mari — copilărie de care au neyoie, din cînd în cînd, și savantul, și poetul, și omul de stat chiar —, după această copilărie, zic, iată-mă făcînd, de cîteva luni, alt fel de cronici, la cu totul alt fel de partide. Partidele vieții noastre de toate zilele, partidele muncii pentru o viață mereu mai bună, partidele importante, vitale, ale poporului român.

Acum trei săptămîini mă pregăteam, ca într-un ritual — cu smerenia și respectul pe care ți le insuflă mina, fie ea cunoscută

și numai din lectura unor cărți destul de deprimate cum sînt «Germinal» a lui Zola sau «Sub stele» a lui Cronin, din legende orale sau din presă — mă pregăteam să cobor în mina de aur și metale neferoase de la Baia de Arieș. Repet «ritualul» la Vulcan, și-mi marchez, în gînd, două elemente noi din plecare. Pop Ana, femeia de serviciu de la camera de echipare, îmi spune că e musa să-mi pun obielele — îmi și arată, expert cum se string pe picior înainte de a-l băga în cizma de cauciuc (la Baia de Arieș nu m s-au dat obiele); al doilea musai: masca de gaze, destul de incomodă, pe care mi-o atîr de gît (la Baia am primit doar lampa de miner, obligatorie pentru orice om care intră în mină).

Plec într-un grup de trei oameni spre puț Vorbe puține. Explicație la îndemîna oricui cu pămîntul, cu adîncurile lui, nu se vorbește. Se luptă. Și lupta e fără cuvînte. E surdă și e mută. De aici și natura zgîrcită la vorbă a minerului.

Pătrundem în mină prin intrarea Bealo maș. Ocolim cîte o groapă cu apă, cîte un cablu, cite un macaz.

Ajungem la abatajul camera nr. 8 — bloc 3 — stratul 3. La brigada lui Cheta Vasile. Negru tot de carbune, ba nu, zăresc totuși culoarea alb în... albul ochilor, Cheta Vasile are, parcă, o privire care atrage magnetic, poate și pentru că în ea citesc, ca un curent alternativ, bucurie și ciudă. Bucurie pentru că sintem oaspeții abatajului său, și ciudă că...

«...e o nenorocire cu transportoarele astea TR-2. Trece cite o oră, o oră și jumătate până să le lungim, în timp ce la fostele TP-2 punerea în funcțiune durează doar 20 de minute. Pierderea asta de timp ne mănincă sufletul. Trebuie să se revină la vechile transportoare!» «...se va rezolva, n-ai nici o grijă — intervine secretarul Săcăluș.

Părăsim abatajul lui Cheta, și Săcăluș Gheorghe îmi dezvăluie o altă latură a problemei care-l frământă atât de mult pe șeful de brigadă de la blocul 3 — camera nr. 8.

«...așa e, TP-2 se pun în funcțiune de 3-4 ori mai repede, costă și de două ori mai puțin decât transportoarele astea noi, dar chestiunea este ce se va face cu ele producătorul, fabrica de la Satu Mare?»

Mă gîndesc în tăcere la «chestiune» și între interesele lui Cheta Vasile — și ale tuturor minerilor din Valea Jiului — și cele ale fabricii din Satu Mare optez pentru Cheta Vasile. Poate că greșesc, dar toate calculele — și cele foarte omenești, și cele economice — par să-i dea dreptate brigadierului.

Nu întîmplător — și-aveam să mă conving ulterior și de ce — ne îndreptăm spre abatajul camera nr. 5 — bloc 3 — stratul 3. Urcușul capătă la un moment dat accente nebănuite, un fel de alpinism subteran, îmi zic în sinea mea, de vreme ce la un moment dat urcăm scări înădite în lungime totală de vreo 15-20 de metri (pe care peste o jumătate de oră aveam să le coborîm de două ori mai greu), prima dintre scări aflîndu-se suspendată la vreo doi metri înălțime. Firește, urcăm, cu opinteli dar urcăm, și dăm de un abataj care ne întîmpină cu un adevărat șoc de căldură. În fața noastră lucrează vreo zece oameni pe jumătate goi. Sîmă Ion, șeful brigăzii, se apropie de noi și raportează situația abatajului în acel moment. E aproape gol, are pe el doar un chilot și pe trup îi curge transpirația șiroaie. Bineînțeles că nu mă mir cînd simt că și mie îmi cad picături de transpirație de pe nas pe blocnotele, mînd praful de carbune și colorîndu-mi paginile.

«...tovarășul Sima a luat o inițiativă făcătoare de recorduri: fiecare din cele trei schimburi ale brigăzii sale s-a angajat să extragă, pînă la sfîrșitul lunii, cite două cîmpuri în plus față de sarcina de plan, din fiecare aripă de abataj. Asta înseamnă un total de 12 cîmpuri în plus, echivalente cu 300 de tone de carbune.» «...ce crezi, o să reușești să extragi cele două cîmpuri în plus pe aripă», îl întrebă, zîmbind, Gheorghe Săcăluș pe brigadierul Sima.

«...și dacă or fi trei, nu două, ce-ți zice?!?»

Vorba zboară, se pierde, dar recordurile de producție se scriu, chiar dacă — situație fericită, rară — se întîmplă să fie bătute cinci zile la rînd! În numai cinci zile brigada lui Sima a extras peste plan 89 de tone de carbune, în timp ce curba extractiei pe mina Vulcan a cunoscut o ascensiune grăitoare (direct legată de sporul progresiv al eficienței oamenilor lui Sima): 14 tone în plus extrase — pe întreaga mină — luni, 5 noiembrie, 32 — marți, 34 — miercuri, 202 — joi, 371 — vineri!

«știți ce va însemna generalizarea — pe toate cele 20 de brigăzi ale minei — a inițiativei lui Sima? Cel puțin 5 000 de tone în plus pe lună față de sarcina de plan. Și știți ce înseamnă 5 000 de tone în plus?»

Nu-mi dau seama, bineînțeles, prea exact ce înseamnă cele 5 000 de tone de carbune în plus, încerc însă să-mi închipui și-mi promit să-i pun aceeași întrebare brigadierului Sima.

A doua zi, simbătă, pe la ora prînzului, în fața birourilor minei. Mă întîlnesc cu Sima Ion.

«...cu treburi și azi, doar e zi de odihnă?»

«Treburii, da. Și de elea mai faine. Am venit să-mi iau puțulele. Că tocmai azi s-o nimerit să fie zi de salariu. Da? s-o nimerit bine, bag samă, că-i soare și-i cald...»

«v-ați învățat cu căldura din abataj?» încerc eu, stingaci, să întind o punte spre temele pe care vreau să le discut cu Sima.

«...păi să știi dumneata c-ai zis o vorbă tare adevărată. Ne-am învățat acolo, la abataj, cu căldura. Că amu-i anu' am lucrat vreo șase luni la o rețezare de strat, că luase foc. Și erau între 40 și 45 de grade. Dădeam trei lopeți și ne stropeau cu apă. Și iar dădeam trei lopeți. Și tot așa. Șase luni...»

Încerc să aflu cum a fost cu inițiativa lui, cu care bate, zi de zi, record după record.

«...păi cum să fie. Vreo lună am tot gîndit, dormeam 2-3 ore pe noapte, mă trezeam, umblam ca strigoiu' prin cameră și-mi tot făceam socoteli. Apoi, mi-am luat inima în dinți și am spus tot la mină. Peste citeva zile s-o scris de inițiativă la ziar, la ziarul nostru. Atunci m-o luat în primire Elena, nevastă-mea. Mă, Nelule, nu te grozăvești tu, oare, și-am ajunge

de risul lumii? Ce era să-i zic? Tu miere, tu taci, așteaptă și-am vorbi la urmă. Și-or vorbit recordurile în locul meu. Scurt pe doi. De ce facem recorduri? Pentru că sintem o brigadă unită. Sintem 22 de oameni, majoritatea mara-mureșeni, s-or mai lipit și vreo patru olteni și vreo trei moldoveni, dar parcă sintem toți de la o mamă. Ne-o călit viața, ne-o călit și focul, cum vă spuneam, și uite de patru ani lucrăm tot împreună. Sigur, or să facă și alții ca noi. Miine-poi mine or să lucreze toate brigăzile cu cite 2 cîmpuri în plus pe schimb pe fiecare aripă. Pă mină, asta o să dea peste 5 000 de tone în plus pe lună. Ce înseamnă 5 000 de tone peste plan? Ce să însemne? Viață mai bună și pentru mine, și pentru Lenuța, și pentru pruncu' meu, Viorel, și pentru dumneata, și pentru noi toți, românii.»

Marius POPESCU

greutăți sînt la tot pasul, însă omul adevărat nu se poticnește; el face pasul mai mare și trece peste ele

Primum merge inginerul Aurelian Grosu, șeful sectorului 1 din cadrul Exploatării miniere-Aninoasa, pentru că asta înseamnă să fii gazdă la 600 de metri sub nivelul mării, pentru că el deține citeva recorduri în materie de minerit și, mai ales, pentru că de 14 ani tot asta face: coboară în mină. Ultimul este inginerul Palade, din cadrul U.G.S.R., pentru că a coborît în mină de mai multe ori ca mine și deși nu se poate lăuda, probabil, cu o activitate subterană precum cea a inginerului Grosu, îl liniștește, din cînd în cînd, pe acesta, deși motive nu sînt: Nu-i nimic, tovarășe inginer. Acum sînteți la vîrsta la care se fac lucrurile mari. Cînd o să fii mutat la proiectare sau la București or să vă prindă bine acești ani de subteran. Da-da, ați făcut lucruri frumoase mai ales pe-aici. Eu mă aflu, conform obiceiului, la mijloc, încadrat, cum cere legea, și din față și din spate, gîndindu-mă cu spaimă că de-abia peste citeva ore voi reveni la suprafață.

După cum ne conduce spre cele trei abataje frontale pe care ne-am propus să le vizităm, Aurelian Grosu nu dă nici un semn că s-ar gîndi să treacă la proiectare sau să se mute în cartierul Balta Albă. În schimb îmi dă citeva sfaturi pe care mi le însușesc direct proporțional cu frica pe care o simt pe fiecare centimetru pătrat al pielei ce mă acoperă: Fiți atenți! În mină trebuie să-ți ferești bine miinile, picioarele și capul. Restul (adică sufletul!) se păzește singur. Am făcut tot ce-am putut pentru a ajunge întreg și nevătămat în mijlocul celor de la care vroiam să aflu, acolo, unde își cîștigă pîinea și nu la suprafață unde se bucură de ea, ce gîndesc despre schimbarea programului de lucru. Fiindcă aici, la sute de metri sub propria casă sau sub cimitir, nu-ți poate fi indiferent dacă un șut ține 6 ori 8 ore, cum la fel de bine simți cit de mari și necesare sînt două zile libere pe săptămînă.

Alexandru Bodnar are 45 de ani. Ultimii 15 i-a împărțit între casă și mină. După ce îmi spune că exact în locul în care mă aflu un coleg de-al său a suferit un accident din care n-a murit dar acum e pensionar, adaugă: N-aveți grijă. Programul cel nou e mai bun. Dacă se respectă ceea ce ne-au promis, adică 3 simbete libere pe lună plus duminicile, de noi n-aveți a vă teme. Cînd a fost în Valea Jiului, tovarășul Ceaușescu ne-a spus că știe că noi, minerii, sintem oameni de cuvînt. Așa noi om da carbune să rămîna și pentru nepoți. Alexandru Bodnar are o nevastă și doi copii. Îmi mai spune că e sănătos, dar că ridică greu o grindă hidraulică dintre cele făcute la Vulcan și de aceea le preferă, deocamdată, pe cele nemțești ori franțuzești dar că, dacă Vulcanul o face grinzi mai bune și mai ușor de purtat, eu pot să le și uit pe-astea străine. A doua zi era prima sim-

bătă liberă pentru mineri. L-am întregbat pe Alexandru Bodnar ce are de gînd să facă în această zi. Totul, mi-a spus. Am plecat mai departe.

Pe Mihai Podaru, șef de brigadă, l-am găsit în timp ce încerca împreună cu ortacii săi să țină piept unei surpări. Cînd a crezut că oamenii se vor descurca și fără el am putut sta de vorbă. Despre program? Uitați cum zic eu. Era bun și al de șase ore, dacă am fi avut efectiv pentru el. Dar n-am avut. Împărțiți în patru schimburi rămîneau prea puțini în brigăzi. Cei care ne-am făcut planul atunci, n-am muncit niciodată numai 6 ore. Că e mai bun al de 8 ore, se vede și după producția din ultimele zile. Îl întregb de greutateți. Ei, avem, nu asta e problema. Soția nu lucrează. Și dacă ar vrea n-ar avea unde, știți și dumneavoastră. Stă cu copiii. Ei, greutateți sînt la tot pasul, însă omul adevărat nu se poticnește. El face pasul mai mare și trece peste ele. Dacă a doua zi ar fi ședință de partid, Mihai Podaru ar ridica următoarele probleme:

— De ce li s-a tăiat din salariul ultimelor trei luni.

— Șistul și piatra să se măsoare și să se plătească; pentru că și pentru ele se munceste.

— Să se schimbe sistemul de supraveghere a încărcării vagonetelor.

Dar a doua zi nu avea loc nici o ședință de partid, ci era prima simbătă liberă a minerilor din Valea Jiului. Mihai Podaru își propusese să stea acasă cu soția și cei doi copii. Poate o să bea de 2-3 lei pentru ziua mea care a fost acum două zile.

Tot o singură nevastă, dar trei copii, are și Petru Elizeu. E de prin părțile Iașului, dar a rămas aici din '50 cînd a terminat armata. Pentru mine noul program e foarte bun. Am 47 de ani și știu ce înseamnă să stai 2 zile acasă cu miere și copiii și să mîninci un borș moldovenesc. Ce medicamente folosește Petru Elizeu? Păi, în afară de coniac și rom orice băutură ca lumea. Mie nu mi-e rușine să vorbesc despre băutură și dacă vreți să știți, cea mai bună băutură care s-a existat pe Valea Jiului a fost romul Jamaica. Pe-asta dacă nu-l bei tot, te pune jos și ți-e rău. Dacă-l bei tot, ești om în regulă. Vă spun toate astea la fel de liniștit ca și acum cînd vă spun că zilnic citesc «Știința» și «Steagul roșu» și, cînd îmi vine mai ușor, chiar o cărticică. Noroc bun și n-aveți grijă, miine și duminică mă bucur eu din toate cit pot.

Ne întorcem la suprafață mai repede decât stabilisem, pentru a asista la o festivitate. Dar cum drumul pînă la colivie durează ceva, mai am timp să aflu de la Aurelian Grosu că oamenii aceștia sînt minunați, că el, Aurelian Grosu, nu poate lucra cu furca în git. Nu-i plac ranchiunoșii, are o soție

cu un serviciu cam subțirel și în viața lui nu-și amintește să fi văzut mineri cu ochelari. Ai mei s-au cam aburit, iar lampa inginerului Palade dă semne de obosală. De, zice Aurelian Grosu, nu s-a obișnuit încă lampa cu programul de 8 ore dar se rezolvă și asta.

Pînă la festivitatea anunțată mai am răgaz să stau de vorbă cu Ștefan Puican, secretarul comitetului de partid al minei. Îl întregb cite voturi împotriva au fost la Aninoasa cînd s-a votat trecerea la programul nou. Două, și pentru că nouă ne place să spunem lucrurilor pe nume, vă spun și despre cine este vorba: Ioan Brătîlă, fost fotbalist la Minerul Lupeni, om învățat să trăiască ușor, acum lucrător la întreginere la Livezeni, mină care nu mai ține de noi, și Gheorghe Pijin, măsurător de gaze care cînd a vorbit era mai mult beat decît conștient. I-am pus și o fiolă la gură, ca la șoferi. Uitați-o, ce ziceți de colorit? N-am zis nimic. Aș fi vrut să vorbesc cu Brătîlă și Pijin. Era cam complicat să-i găsec. Știți, continuă Ștefan Puican, în ce privește binefacerile celor 2 zile libere pe săptămînă, oamenii or să le simtă după vreo două-trei luni. Veniți atunci pe la noi.

Pînă atunci am ieșit în curte să văd festivitatea anunțată. Patru brigăzi frunțase — a lui Cristea, a lui Podaru, a lui Ilie și a lui Vereș — au fost întîmpinate la ieșirea din șut de fanfară și de un grup de patruzeci de pionieri. S-au spus cuvinte puține, pionierii au cîntat «Hei rup!», iar fanfara, un marș și îndrăgitul «Așa beu oamenii buni». Lipsea însă tradiționalul butoi cu bere. Sărbătorii au și observat cu voce tare, încît directorul a trebuit să-i asigure că: data viitoare totul va fi așa cum trebuie și toate frumoasele tradiții ale minerilor vor fi reluate. Oamenii aceia au zîmbit, semn că — așa cum îi auzisem și la 600 de metri sub nivelul mării — îi musai.

să scot de la oameni măselele care-i jignesc

Se numesc Gabrilescu Rodica, Ștef Gabriela, Gherghel Nuțica, Gheorghe Elena, Buzac Ioan, Pleștiu Paula, Tiran Vasile, Bud Vasile și, deocamdată, sînt elevii ai școlii din Aninoasa. Primii cinci în clasa a IV-a, ultimii trei în clasa a III-a. Sînt înghețați fiindcă i-au așteptat pe minerii sărbătorii pe platoul din incinta minei numai în cămășile lor albe cu cite un buchețel de flori în mină. Au cîntat, au promis ceva cam greu (dar ce este ușor aici în Valea Jiului), adică numai note de zece, apoi au fost desprinși din grupul din care făceau parte și-au fost aduși într-un birou unde un tovarăș ziarist aștepta să le vorbească. De fapt, după ce s-au așezat într-o aliniere perfectă, tovarășul ziarist nu le-a vorbit despre nimic, ci a început să-i întregbe de una și de alta. Mai întîi să-i spună ei, dacă știu, de ce veniseră la mină? Tiran Vasile: Pentru a-i întîmpina pe minerii frunțasi care lucrează cu unelte perfecționate. Ce sînt acelea unelte perfecționate? Buzac Ioan: Unelte bune, făcute. Gherghel Nuțica: Nuuu! Unelte care-i ajută mai mult și mai mult pe mineri ca să nu mai obosească așa rău. În ce sectoare lucrează tații voștri? Gabrilescu Rodica: Tatăl meu e șef de echipă în sectorul 4. Tiran Vasile: Nu știu. E în schimbul 1 dar acum e bolnav. Ștef Gabriela: Nu știu. Gherghel Nuțica: N-am avut timp să-l întregb. Pleștiu Paula: Tăticu meu este minier și salvator. Am fost și eu odată aici cînd l-a salvat pe un om lovit la spate și cu oasele rupte. Ce fel de oameni sînt tații voștri? Gabrilescu Rodica: Tata e supărat, citeodată vesel. Ștef Gabriela: Eu semăn cu mama. Tata are părul ca dumneavoastră. Gherghel Nuțica: Uneori e foarte supărat dar nu-l întregb de ce. A doua zi spune el singur ce s-a întimplat. Buzac Ioan: Primul meu tătic e la Turda și nu știu cum e. Al doilea, adică bunicul, era mai vesel, acum e mai obosit. Al treilea, soțul măică-mii, e paznic și eu îl iubesc foarte mult pe al doilea. Ce cîntec ați cîntat în fața minerilor? Nici unul

nu știe («Hei rup»). Ați auzit, cumva, că programul la mină s-a schimbat? Ce spun părinții voștri despre acest lucru? Dar voi? **Gabriel Rodica:** Acuma sint 8 ore dar două zile libere. Tata nu zice nimic, n-am avut timp să-l întreb. Aflu eu mine. **Gheorghe Elena:** E supărat. Ce să facă el două zile acasă, mai bine să muncească. **Bud Vasile:** De-acum simbătă și duminică stă acasă. El n-a zis nimic dar mie îmi convine că se mai odihnește și el. **Gherghel Nuțica:** Tata nu prea are atita chef dar dacă o să stea două zile acasă eu aș fi bucuroasă că m-aș mai uita la el. **Buzac Ioan,** la ce te gîndești acum? **La oamenii care lucrează în mină cu unelte noi, perfecționate.** Ce vă povestesc tații voștri cînd vin acasă? **Gabriel Rodica:** Tăticu e mereu supărat cînd moare un om care are 4 copii. **Gherghel Nuțica:** Tăticul meu nu povestește dar m-a dus odată jos în mină la orizontul IX. Șteț **Gabriela:** Povestește frumos tăticu dar eu nu țin minte. Cine dintre voi are televizor? 8 de Euu! Ce vă place din emisiunile de la televizor? **Bud Vasile:** Mighty Mouse și Mannix. **Gherghel Nuțica:** 7 contra 7, jocuri sportive. **Buzac Ioan:** Multe și aritmetica. **Pleștiu Paula:** Muzica și desenele. Șteț **Gabriela:** Programul. Ce vreți voi să vă faceți și de

ce? **Gherghel Nuțica:** Învățătoare să-i învăț pe copii istoria. Îi iubesc pe Mihai Viteazul și pe Vlad Tepeș. Pe Mihai pentru că el mai mult îi lua pe turci prin surprindere și a strîns cele trei țări și-a făcut România. Pe Vlad Tepeș pentru că îi trăgea în teapă pe hoji și pe urîți. Șteț **Gabriela:** Învățătoare fiindcă îmi place matematica. **Gabriel Rodica:** Traductoare fiindcă îmi place rusa și franceza. Spune-mi un cuvînt în rusește. Nu știi nici unul. Spune-mi, atunci, unul în franțuzește. Știi să numără pînă la cinci. Spune-mi cum se spune în franceză cinci. Nu știu dar știu să spun cum mă cheamă. Spune. My name is Rodica Gabriel Rodica. **Gheorghe Elena:** Inginer agronom, că-mi place să scriu și să stau mult în birou. **Pleștiu Paula:** Învățătoare la Petroșani că la București nu știu să merg. **Tiran Vasile:** Ceferist ca să car oameni. Dar controlor, deoarece controlorul cere biletele și dacă prinde vreunul fără bilet îl țipă jos din tren. **Bud Vasile** (cărui îi lipsesc doi dinți din față): Doctor. Dentist. Să scot de la oameni maselele care-i jiglesc. **Buzac Ioan:** Inginer de marină ca să am grijă ca oamenii să nu facă prostii, să nu se arunce de pe vapor, că nu e bine.

Dorin TUDORAN

portanță ceea ce vă spun». Într-adevăr, la dispensarul minei, destul de bine utilizat, mai puțin cu un simplu fișet, vîd fișe pe care stă scris: ulcer duodenal, hepatită epidemică și, firește, stări nevrotice. **Mina Dilga,** mină veche, are cea mai mare presiune din întreaga Valea Jiului. Odată introduse în galerii, utilajele nu mai pot fi scoase și dealtfel nu pot lucra la întreaga lor capacitate. Acolo munca fizică e de bază. Și **Dinu Ion** și ceilalți mineri au salutat plini de bucurie noul regim de muncă; 5 zile a 8 ore. În acest fel își organizezi mai bine munca, personalul auxiliar își vede de treabă liniștit, iar simbetele și duminicile se poate face cu adevărat întreținerile utilajelor. Trebuie spus clar și răspicat că există cu adevărat o dialectică a muncii, o atentă preocupare a conducerii de partid și de stat pentru viața minerilor. «Cu ani în urmă — îmi spune **Dinu Ion** — chiar

noi, în adunări de partid, sindicat și ale consiliului oamenilor muncii, am cerut să lucrăm 6 ore. Am lucrat, dar timpul nu ajungea și pentru a îndeplini totuși planul am făcut din duminici și sărbători legale obișnuite zile de lucru. Oamenii au cîștigat mai mult, dar cu prețul sănătății lor. Așa că noua hotărîre ne avantajează, ne ajută să muncim rațional și să avem zile libere». **Ion Dinu** mi-a spus că lucrul cel mai dificil pentru un miner e să intre în subteran. «După asta simți că ți-ai asigurat viața, că începi să trăiești». Necazurile cele mari sînt, afirmă comunistul **Dinu Ion,** legate de faptul că multe dintre apartamente au doar două camere, butelia de aragaz pentru bucătărie și se dă la un an, doi după ce te muți, iar controlul obțesc în alimentația publică este nu numai ignorat, ci și disprețuit. «Dacă ni se rezolvă și lucrurile astea dăm cărbune nu cît putem, ci cît vrem».

nu fluierăm a pagubă, tovarășe inginer, ci a 8 ore

Cîntă pentru intîia oară în viață directorul Exploatării miniere «Uricani».

nu dăm cărbune cît putem, ci cît vrem

Pe brigadierul **Dinu Ion** de la Exploatarea minieră **Dilga** l-a prins o surprare în anul 1959, an în care lucra la Aninoasa. «Norocul a fost că eram nouă tovarăși. Atunci cînd ești singur îți vezi moartea personal cu ochii. Mai mulți fiind, mai discuți, scapi de gînduri și chiar rîzi».

După cele 17 ore cît au stat singuri și plini de speranță că vor fi scoși, au ieșit la suprafață întîmpinați de membri ai Comitetului Central al partidului, de primul secretar al județului, de neveste și copii. I-au dus apoi la club unde s-a organizat un banchet, iar apoi două zile au fost liberi, să le treacă spaima și să redevină apți de muncă.

La cei 34 de ani, **Dinu Ion** arată o maturitate aspră, dură, iar cînd rîde o face convins că a trecut prin lucruri grele și va mai trece. A venit din Ialomița, dintr-o comună care s-a șters de pe hartă odată cu inundațiile din 1970. Acolo era mama sa; și-a cerut câteva «libere», s-a dus și a salvat-o, și apoi a dus-o la fratele din Galați. Acesta dealtfel l-a îndemnat să vină la mină unde, l-a asigurat, va găsi bani buni și condiții de muncă mai grele decît în alte părți. **Dinu Ion** nu s-a speriat nici de una și nici de cealaltă. A trăit viața așa cum este ea. În urmă cu ani i-a murit o soră de pe urma căreia au rămas cinci copii. Pe unul l-a luat el, l-a îngrijit, și acum se ocupă părintește de el, deși băiatul e departe: elev la o școală profesională din Alexandria. Pînă la bani fiecare, frații **Dinu** și-au întreținut cea mai

mare dintre surori la facultate, și acum ea este profesoară într-o comună de lângă Slobozia.

Un alt frate **Dinu,** om solid, puternic, a murit în urmă cu ani de apendicită acută. Dureri violente a avut în noaptea de paști, a fost dus la dispensar și lăsat singur, deoarece personalul sanitar era la biserică. «Un frate de-al nostru a sărit gardul, s-a uitat pe geam și l-a văzut murind singur, zvîrcolindu-se în cearșafuri». Pe vremea aceea trăia tatăl lor, ei erau mici și n-aveau știință să reclame cazul. Aveau dealtfel și bunul-simț născut din durere: nu poți învia un mort.

Pe mama sa, **Dinu Ion** o vizitează în fiecare concediu și îi duce ba o rochie de casă, ba niște pantofi ușori: e bătrînă, nu poate umbla ca-n tinerețe. Brigadierul de care scriu are 16 ani de minerit, dar prima zi și-o aduce aminte perfect. «Mă uitam la cei ce ieșeau din mină, se vedea că sînt muncii și dirji, arătau rău cu fețele negre și aveau un singur gînd: le voi semăna?»

Peste puțin timp nu numai că le-a semănat, dar i-a și întrecut prin forța morală și fizică, prin puterea de a trece peste greutăți și printr-un lucru dezarmant de simplu. «Una dintre problemele pe care unii dintre oamenii noștri nu o respectă este alimentația. Cum iau salariul, mă asigur întîi cu mîncarea, apoi luxul. Mîncîc înainte de a pleca la lucru, mîncîc la locul de muncă pline cu slănină și ieșit din mină mă duc drept acasă. Este de foarte mare im-

Șeful de sector **Popescu Grigore** merge înaintea mea, prin galerii lungi, la capătul cărora se vîd luminițe. Sînt lămpile minerilor, care acolo, la **Lupeni,** dau zilnic atita cărbune încît n-au avut timp să-l boteze aurul negru. Și într-un loc îngust, atît cît să meargă o bandă transportoare, să se spargă stratul de cărbune și cu lopata să se azvîrle spre suprafață, aud o formulă: **Tovarășe inginer!** În abatajul 2 vest se află schimbul de tăiere cu un efectiv de 22 oameni. Raportează șeful de brigadă **Sălăgeanu Ioan.** Previzibil, **Sălăgeanu Ioan** este acoperit de cărbune pe față (nu murdar, cărbunele nu murdărește), are mușchi prelungi și un maiou fost vreodată alb.

În 6 august acest an, **Sălăgeanu**, împreună cu **Floarea,** soția, **Mariana** și **Doina,** fetețele, se afla la mare, unde i-au plăcut valurile, dar nu și mîncarea. S-a întors de acolo cu trenul, fetețele se uitau pe geam, iar soția la fetețe, și ajuns la **Lupeni,** tovarășul **Brașoveanu** de la consiliu i-a dat pur și simplu Ordinul Muncii ce-i fusese acordat fiind în concediu. Îl ține acasă în vitrină și nu înțelege cine a avut ideea minunată de a-i spune așa: Ordinul Muncii. Adică, îl ai-îl ai, dar ai și ordinul de a lucra în continuare. Pe lângă ordin, **Sălăgeanu** are și plăcerea să lucreze și știe precis că și în Valea Jiului plăcerile se plătesc. «Mă culc seara cel mai tîrziu pe la ora 9. De cele mai multe ori adorm tocmai atunci cînd la televizor ni se arată cum muncim noi, ba ni se mai dau și sfaturi. Mîncîc foarte bine, fac baie ori de cîte ori curge apa caldă (de două ori pe săptămînă) și beau doar zilnic. E nevoie să bem o bere, două; problema e să nu umblăm beți. Cu soția mă împac excepțional atunci cînd stau în familie. Și știți de ce? Pentru că mie îmi place un lucru: una să spun, una să fac. Dimineața și seara **Florica** îmi spune să fiu atent, să folosesc masca împotriva gazelor, iar dacă o fi și o fi ceva să fiu sigur că ea și fetețele se vor gîndi numai la mine».

Înainte de a fi miner, **Sălăgeanu** a trăit și cît a putut a copilărit în comuna **Chiralet** din județul **Bistrița-Năsăud.** Cam pe la 15 ani l-a atras pîrlul comunal și a intrat la moară. Într-o duminică, în care moara era defectă, și deci nu se percepa uium, s-a dus în comuna **Sîmnaihail** de **Cîmpie** unde a întîlnit un cetățean care l-a convins să vină pe Valea Jiului. De la pîrlul natal la valea unui rîu atît de important cum e Jiul, drumul a fost prea puțin dificil. A intrat după cîteva școli — de ajutor de miner, de artificier, de miner — în brigada **Eroului Muncii Socialiste Petre Constantin** și acolo a rămas. **Petre Constantin** a plecat la altă brigadă pe care o conduce atît de bine, încît cel puțin o dată pe lună la ieșirea din mină îi așteaptă fanfara în care la eufoniu cîntă **Stoica Tănase**, «pensionist» din 1959 și avînd 65 de ani. Cîntă la eufoniu, «adică un fel de tenor», din 1925, învățat de unul **Zbojil** care a plecat. Cel mai emoționat a cîntat, și chiar puțin mai tare decît restul

fanfarei, în august 1944, în fața actualei policlinici. Afară de cîntecele destinate festivităților legate de depășirea planului, fanfara din **Lupeni** are în repertoriu și 12 marșuri funebre. La **Lupeni,** ca și în alte părți, se mai moare, chiar dacă sub ochii lui **Sălăgeanu** n-a murit nimeni. Odată mort, omul este dus în comuna natală cu fanfară. De la **Lupeni** pînă la cea mai îndepărtată comună a județului **Hunedoara** fanfara își consumă repertoriul: 12 marșuri. Dacă sînt comune mai apropiate, 11, 10, 8, 9 și așa mai departe. «Cînd o să mor — spune **Stoica Tănase** — au să-mi cînte 5, maximum 6 marșuri».

Sălăgeanu nu i-a scris bătrînului său tată că a primit Ordinul Muncii. «Nu, spune, tata tot timpul mi-a dat ordin să muncesc». Și tot **Sălăgeanu** cîștigă în medie 4 500-5 000 lei pe lună, folosiți în cea mai mare parte pe mîncare și haine. În apartamentul unde locuiește are două balcoane: de pe unul se vede **Brăilița,** iar de pe celălalt, complexul comercial, unde niciodată nu-și găsește haine de-a gata pe măsura sa, a vieții exemplare ce o duce. Viața asta exemplară înseamnă umeri largi, înseamnă mușchi, pentru că un miner nu poate fi leneș. «Nu de altceva, dar n-are cînd»...

Banda transportoare merge, lopețile se mișcă mai repede decît industria de confecții, **Sălăgeanu** mă asigură că el lucrează acolo unde e mai greu și deci mereu dispore și cînd să plec întind mîna și zic: **Noroc, tovarășe Sălăgeanu.** Mi se răspunde: «**Sălăgeanu** e altul, nu eu», și mă uit, seamănă, vine și brigadierul, dăm mîna, plec odată cu banda, și fostul morar rîde sănătos și tare. Dar acolo zgomotul nu se aude. În curte, fanfara așteaptă pe cei care depășiseră planul la acea oră: **Petre Constantin, Căila Vasile, Ciochia Mariș, Jeler Ilie.** Apare și un grup de pionieri cu flori, festivitățile astea ar suna fals dacă fanfara nu ar fi a minerilor, iar pionierii nu ar fi copii celor din subteran.

Oamenii sînt emoționați. **Căila Vasile** zice: Păcat că nu-i și **Herlea Ion.** A murit în fața mea și l-am înmormîntat în comuna **Harghita,** județul nostru, județul cărbunelui.

Lîngă fanfară, gazeta satirică «**Sfredelul**», cu ajutorul unui desen, o demască în culori pe **Saroc Valeria,** care «dormea la 11 în plin soare». Și inscripții «**Nu** băga capul între vagoaneți; **Nu** introduceți rechizite de fumat în mină; **Controlați** legătura la pămînt».

Am căutat pe cît am putut să controlez, la suprafață fiind, legătura cu **Sălăgeanu** de sub pămînt și rețin, sufletește vorbind, că oamenii din brigada sa, «surprînși» de șeful de sector fluierînd și admonestați în glumă, au răspuns: «**Nu** fluierăm a pagubă, ci a 8 ore», convînși fiind și exemplari fiind că în valea importanțului rîu **Jiu** munca nu se măsoară cu orele, ci cu viețile.

Eugen SECELEANU

e destul de greu pământul

Zic: Sînteți primarul orașului.
Zice: Da, dar acum sînt puțin bolnav.
Zic: Ați citit cele scrise în «Flacăra» despre Valea Jiului?

Zice: Da, și mi-a plăcut extraordinar. Mai ales mi-a plăcut adevărul din lucrurile acelea și mi-a plăcut cum a descris unul dintre oamenii care au fost și au scris senzația că ți-e frică atunci cînd intri în mină. Nu știu cine era, dar mi-a rămas în cap și pot să spun că e foarte adevărat și foarte frumos.

Zic: Cred că autorul era Horia Pătrașcu.
Zice: Vedeți dumneavoastră, minerul nu-i tocmai ușor de înțeles. E foarte bine să-l înțelegi însă. Au fost greutăți, au fost multe greutăți. În șase ore abia își organizează omul treaba și gata, suna dudu.

Zic: Care dudă?! Ce-i aceea dudă?
Zice: Sirena... Și respiră greu, pentru că-i bolnav de gripă și pentru că nu se poate trata de gripă din cauza unui ulcer. Fac socoteala cîți oameni cu munci de răspundere din diferite părți ale acestei țări am cunoscut eu și aveau ulcer datorită orelor multe, dedicate muncii și numai muncii.

Zic: Da' de ce șase ore?
Zice: N-avea omul timp.

Zic: Ca și cu avioanele.
Zice: Așa, ca și cu avioanele. Pentru a avea viteză trebuie distanță. Era dezorganizare. Era, era... un fel de cerc vicios: oamenii nu-și făceau planul, tot oamenii nu-și luau salariul și erau nemulțumiți. Munceau deseori și duminică și tot nu-și făceau planul.

Zic: E bine că...
Zice: E foarte bine că s-au luat în seamă repede și efectiv părerile oamenilor și că, la indicația conducerii partidului, în toată Valea Jiului oamenii și-au spus punctul de vedere și și-au votat programul de lucru pe care-l doresc. E foarte bine pentru că, uite, în prima săptămînă, eu, care păream optimist cînd ziceam că vom face 27 500 tone în 24 ore, acum par un pesimist, că s-au realizat 29 600 tone, datorită acestui program.

Zic: Deci s-a rezolvat.
Zice: Jumătate.
Zic: Jumătate! De ce?
Zice: Pentru că totuși mai e celălalt aspect.

Zic: Aspect?
Zice: Aspect, aspect: utilajul să fie adecvat. Ei, asta e o problemă mare. Poate să fie un utilaj foarte bun în sine, dar foarte prost pentru noi. Că pământul Țării Românești e în felul lui, e făcut el cum e făcut el, are fișii multe de steril și degeaba îmi vîi cu un utilaj bun pentru alt fel de pămînt. Mie îmi trebuie aici utilaj potrivit pentru Valea Jiului.

Zic: Și?
Zice: Luptăm pentru asta, dar asta nu se realizează de pe o zi pe alta. Și mai e al treilea lucru, valabil numai săptămînile astea.

Zic: Care lucru?
Zice: Lucrul că oamenii nu prea cred că ne vom ține de programul ăsta. Și ne întrebăm, și ne succed «**chiar n-o să mai venim noi duminică la recuperare?**» sau «**avem noi simbăta liber?**» Aveți, aveți. Nici nu știți ce bine e și au fost ascultați oamenii și că la conducerea partidului s-a găsit înțelegere pentru toți, vreau să spun și pentru țară, care are nevoie ca minerii să-și facă planul, și pentru mineri, care au nevoie să-și ia salariul pentru care luptă.

Zic: Dar pentru sănătatea oamenilor cum e acest nou program?
Zice: Medicii înșiși sînt de acord și să știți că în două zile alea oamenii pot să plece de aici, pot să se ducă la munte.

Zic: Munte e și aici.
Zice: Da, dar încă prea poluat, încă prea bolnav.

Zic: Încă?
Zice: Precis încă.
Ieșim din biroul lui Clement Negruț, primarul orașului Petroșani. Are 47 de ani, 29 600 tone! Și vor fi mai multe! Și mai mult îmi sună în urechi vocea lui. Îi place adevărul. E foarte serios. O luăm prin oraș.

Cade pe noi fum greu din coșurile caselor. Încă. Pentru cîțiva ani, pentru nu știu cîți ani încă. Vreau să fac o mărturisire cititorului: doresc să închei reportajul meu tot aici, pe străzile orașului Petroșani. Încît vă rog să-mi permiteți să amestec puțin timpurile, să-l las pe primar acolo, în stradă, și eu să fug cu dumneavoastră, pentru cîteva minute, la Institutul de mine din Petroșani, unde ne așteaptă Ilie Constantinescu, proector și secretar al comitetului de partid. Îmi cer scuze de la acest om că n-am să insist prea mult asupra amănuntelor pe care mi le-a dat cu privire la institut. Mi-a reținut atenția o chestiune fundamentală spusă de domnia-sa: **spiritul muncitoresc în care cresc studenții**. Profesorul Constantinescu dădea ca elemente ale spiritului muncitoresc înțelegerea de toate disciplinele și sobrietatea și am insistat totuși să mai descoperim și alte trăsături ale acestui spirit muncitoresc și am descoperit împreună că și curajul face parte din spiritul muncitoresc. Practica studenților de la Institutul de mine din Petroșani e în mare parte angajare efectivă în producție. Educație în spirit muncitoresc, zicea Ilie Constantinescu, educație cu fapte, iar nu cu vorbe, făcînd, nu doar privind. Știu psihologia cititorului și n-am să insist, repet, asupra împrejurărilor pur statistice. N-am să încerc prea mult răbdarea cititorului și am să spun doar că Institutul de mine din Petroșani avea — în 1972 — 19 contracte în valoare de 1421760 lei, iar în 1973 are 24 contracte în valoare de 2 milioane și aproape 500 000 lei:

— Ce contracte? Și ce sînt cifrele astea?
— Păi, contracte pentru rezolvarea unor probleme de mare importanță, combaterea zgomotului și vibrațiilor la unelele pneumatice miniere...
— Și se poate asta? întreb.
— Se pot reduce, îmi răspunde Ilie Constantinescu, se poate reduce zgomotul. Dar asta nu mai puneți, că-i al meu proiectul, îmi zice.

— Nu punem, răspund eu, și mă țin de cuvînt cu o fidelitate tipic gazetărească. Studiu asupra posibilităților de creștere a vitezelor de înaintare. Nu prea îmi dau eu seama ce înseamnă asta, dar notez. Optimizarea secțiunii rețelelor electrice de sector pentru centrala Petroșani. Astea toate sînt acțiuni importante, nu vă uitați la faptul că eu nu le înțeleg sau că dumneavoastră nu le înțelegeți. Uite, de pildă, cînd mă apuc să notez «îmbunătățirea tehnologiilor de săpare...» deodată nu mai știu ce să notez. Abia pot să prind prea frumoasele și ermeticele noțiuni: stabilirea metodelor pentru exploatarea pilierilor de cărbune din Valea Jiului. Scriu, tai, scriu, tai, pun e în loc de î, mă întreb, profesorul Constantinescu se uită la mine cu blîndețea cu care un pedagog de la o școală de orfani vrea să-i convingă pe orfani că au tată. Pilierilor, zice el, pi-li-e-ri-lor. «Pilierilor» notez eu și un resort mai curios se declanșează în mine, cînd aud că asta este o temă de plan nominalizat de stat. Mai notez numele catedrei de exploatare și topografie de la Petroșani, mai notez că există o colaborare strînsă în baza unui plan concret între noi și Centrala Cărbunelui, noi, (adică Institutul de mine din Petroșani și nu autorul acestor rînduri). Profesorul Constantinescu îmi mai spune și un lucru paradoxal, că absența (criticabilă!) a unui atelier propriu s-a transformat în inversul ei, și anume într-o calitate, într-un avantaj, că studenții fac practică direct la întreprinderea de utilaj minier.

Am să revin repede înapoi, în stradă, unde mă așteaptă de cîteva minute Clement Negruț. Numai că trebuie să mai povestesc cîteva lucruri. O întrebare: ar putea fi inginerii buni oricînd muncitori buni? Spre asta ar trebui să tindem. Ilie Constantinescu continuă: lată, din așa-ziii «ingineri pe puncte» ai unei perioade mai vechi să știți că au ieșit niște ingineri (nu de concepție), dar tehnologii, de producție, foarte buni și

din asta se vede că ei știu meserie. Acum vin cu o părere personală, dar foarte personală, să nu cumva să... Așa ar trebui să fie și subinginerii, de ce să-i recrutăm din liceu? Ar trebui — zic eu, nu altcineva — să fie recrutați dintre muncitorii calificați. Și în legătură cu integrarea, tot cu integrarea, să știți că specialiștii din producție predau aici. Fapt e că «Academia» noastră știe ce e sub pămînt. Nu orice om poate deveni miner. Trebuie curaj, demnitate, să fie dintr-o bucată, să fie sănătos. Lume grea și frumoasă, schimbarea luminii cu întunericul. Ideea dă măsura luminii. La început nu era o facultate atrăgătoare facultatea noastră. Era cam cum a fost de curînd la un liceu industrial unde s-a prezentat un singur candidat. Intervin: culmea ar fi să fi reușit fără loc. Profesorul Constantinescu continuă. Așa eram și noi la început, azi avem cam patru candidați pe un loc. Și asta e bine, pentru că putem să facem o selecție adevărată. În rest, orașul cu problemele lui, cam cîți vin, cam atîția pleacă, exagerez, sigur, dar faptul e fapt. Este extraordinar cînd înțelegi și cînd începi să iubești viața de aici. **O viață reală în colectiv**. Oamenii depind hotărîtor unii de alții. Mina îți pune niște întrebări teribile. Apoi plec cu profesorul Constantinescu prin institut. Se lucrează aici la un amfiteatru pentru pedagogie cibernetică. Deocamdată nu se vede nimic. Oamenii îmi explică în grabă ce fantastic lucru va fi. E drept că am notat cam alandala lucrurile pe care mi le-au spus, dar am reținut dorința lor, ieșită din comun, de a face, de a face ceva adevărat, dorința acestor pedagogi și studenți din Valea Jiului.

Pe neașteptate, în momentele cînd redactez la București aceste pagini, profesorul dr. Ilie N. Constantinescu îmi trimite o scrisoare din care citez:

«Prea mult stimat tovarășe
A. Păunescu,

Întrucît din grabă am omis să citez printre autorii schemelor din amfiteatru de pedagogie cibernetică pe tov. șef de lucrări, ing. Pop Emil, precum și studenții și tehnicienii ce au executat lucrările, îmi permit să vă redau alături întregul colectiv de autori. Am făcut această precizare pentru a îndrepta eroarea ce am comis-o.

Colectivul este format din: conf. dr. ing. Cristian Mihai Tocaci, șef lucr. ing. Cathi Dumitru, șef lucr. ing. Pop Emil, șef lucr. ing. Stepanescu Gh., șef lucr. ing. Păsculescu Mihai, șef lucr. ing. Stochițoiu Anghel, asistent ing. Isac Vasile, șef lucr. ing. Miriță Ion, asistent ing. Popa Lucia, tehnician Cristofor Pîngherț, electricieni Ociovski Fridrich și Toderiță Mihai».

Mai notez în grabă impresia pe care mi-a creat-o robotul lui Ion Miriță, a cărui inventivitate (a inginerului Miriță, nu a robotului) nu era întrecută decît de febrilitatea sa. Un robot plin de zel și de farmec. În cinci minute, pe o scară a Institutului de mine din Petroșani, însoțitorilor mei le-a venit ideea să intrăm într-un amfiteatru și să le spun o poezie studenților. Am intrat, studenții au fost cam surprinși, după aceea au fost bucuroși, ca semn al vocației lor umaniste. Nu știu dacă am eu puterea acum să descriu exact fertila lumină de pe fețele lor și acea atmosferă de muncă din Institutul de mine, acea senzație pe care ne-au lăsat-o că au de lucru o eternitate aici și că n-are rost să ne îndoim de nimic, că trebuie să muncim cu o nealterată credință.

Acum ne întorcem la primarul Clement Negruț și plecăm împreună pe străzile orașului Petroșani, vorbim despre nomadism, de faptul că din 12 000 cîți vin pe an, 11 000 pleacă înapoi și despre ce trebuie făcut pentru a nu mai pleca sau pentru a nu mai veni degeaba.

Zice: Unii ne iau drept gară.
Zic: În noile condiții, munca la Petroșani va fi din nou foarte tentantă.

Zice: Absolut.
Zic: Ce părere aveți, e bine așa?
Zice: Da, dar tot nu sîntem mulțumiți, vrem mai mult, vrem mai mult, oamenii, vrem mai mult, mereu mai mult.

Zic: Au fost multe probleme cu reduce-

rile personalului administrativ din Valea Jiului?

Zice: O-o-o! Foarte puține, pentru că munca aceasta, a minerilor, nu dă voie prin ea însăși fenomenelor de birocrațism să se manifeste. E destul de greu pămîntul pe care-l simt deasupra capului minerii, ca să mai țină pe birocrați pe umeri.

Zicem: E destul de greu pămîntul...
Să zicem: E destul de greu pămîntul...
Numai așa vom înțelege viața eroică a unor oameni demni și buni, care și-au făcut din muncă un teritoriu al conștiinței.

E destul de greu pămîntul...

Adrian PĂUNESCU

Primarul orașului Petroșani, Clement Negruț.

«Flacăra» publică astăzi a doua parte a grupajului de reportaje dedicate Văii Jiului, la 15 săptămîni după apariția primei părți.

nevoia de a iubi

La Uricani, ziua de sîmbătă 10 noiembrie a început de dimineață. Alexandru Marcu, maistru miner, iubește arta și astăzi va citi «Omul cu ochelari negri». Dintre profesiile fundamentale: aviator (în aer), scafandru (în apă), el a ales-o pe aceea de miner (sub pămînt). A lucrat numai în schimbul de noapte deoarece în mină nopțile sînt la fel cu zilele, dar și pentru că a dorit să-și dea bacalaureatul. L-a dat și a intrat în spitalul din Petroșani timp de șase luni, unde s-a vindecat de o boală de nervi. De doi ani n-a mai luat nici un medicament. A cumpărat cărți: 5 000 de volume. E de părere că nu le-a citit pe toate, fiindcă n-a avut timp. Deși nu se lucrează (conform noului program de cinci zile lucrătoare într-o săptămîină), mulți dintre mineri în prima lor sîmbătă liberă s-au îndreptat spre mină. Aici au fost luați în rîs de cei treziți și mai de dimineață. Aha! V-ați și plictisit de neveste! Gheorghe Scorpie însă mai are de aranjat unele lucrări. Îl întreb de unde i se trage numele. Răspunde: de la tata, pe care îl chema la fel și s-a născut în comuna lepurenii. Brigada lui Aurel Șoșoi a venit pentru muncă voluntară. La suprafață, chiar și voluntară, munca este o plăcere. Minerii nu ascund adevărul despre meseria lor. Au ales-o pentru ciștig. Nu scormonește nimeni — afirmă directorul exploatarei — din pasiune străfundurile pămîntului cu lopata. Cu soarele deasupra, pentru orice miner munca cea mai grea e o distracție. Acest adevăr l-am reverificat cu o zi în urmă, cînd am urcat sub pămînt spre abatajul brigăzii lui Procopie Moter. Panta are o înclinație de aproape 60 de grade. La capătul ei, un hău. Un altul în spate. Sînt suspendat în întuneric. Alunec în praful de cărbune. În gură simt asprimea rece a uleiului. Caut un punct de sprijin: rocă. De sub casca de miner

transpirația alunecă pe tîmple, pe lîngă ochi. Din cauza efortului nu pot respira pe nas, care mă ustură, și răsuflarea caldă îmi aburște ochelarii. Sub cărbune, cizmele descoperă scări de lemn. Le pierd. Fasciculu lanternei luminează cercuri negre. Îl îndrept în față, gropa n-are sfîrșit și lumina se destramă neputincioasă în întuneric. Mi se pare că urc de ore, dar n-au trecut decît zece sau cincisprezece minute. Vreau să mă dezbrac, să-mi dau jos casca, mă sufoc, dar însoțitorul mă oprește. Din beznă de deasupra se poate desprinde oricînd o bucată de rocă. Sus, printr-o pădure de grinzii, cercul galben al lanternei alunecă peste spinările lucioase ale minerilor. Muncă să fie și plată să fie. Așa spune Procopie Moter, care dorește să fie sănătos ca să poată munci și să-și vadă copiii cu o meserie în mină. Cu banii pe care îi ciștigă a început să-și construiască o casă lîngă Rîmnicu Vilcea, unde se va retrage cînd o să iasă la pensie. Pe panta pe care am urcat eu, minerii își cără grinzile cu spinarea. Este o muncă dură. Pe minerii, noul program de lucru îi interesează dintr-un singur punct de vedere. Un punct de vedere omnesc, firesc și concret: salariul. Și salariul este legat de plan. Cine și-a ales o astfel de meserie nu aleargă după odihnă, ci după muncă, oricîtă și oricînd, și noul program, este de părere Procopie Moter, exclude timpii morți, se lucrează mai mult pe zi, productivitatea muncii crește și, în plus, la sfîrșitul săptămîinii, cele două zile libere sînt suficiente pentru refacere. Vineri, 9 noiembrie, după terminarea schimbului întîi, la ieșirea din șut minerii sînt împințați cu muzică și flori. A doua zi va fi prima sîmbătă liberă. O fetiță cu cravată roșie la gît își descoperă tatăl, aleargă, se strecoară prin mulțime. Cei doi, tată și fiică, se îmbrățișează.

Este o dimineață cezoasă. Dealurile din împrejurimi sînt ascunse în negură. Cine n-a venit cu o treabă anume la mină se îndreaptă spre oraș. La colțuri, în fața blocurilor noi se formează grupuri. Domnește o atmosferă de duminică, o declară înșiși minerii, care de ani de zile n-au mai avut nici o sîrbătoare. Orașul, o recunoaște toată lumea, nu e pregătit pentru atîta timp liber. În curînd va fi inaugurat un club al tineretului, se va deschide o popicarie. Există speranța că amîndouă vor avea o soartă mai fericită decît piața rămasă pînă astăzi goală și pustie de produse și alimente, cum spunea cineva. Palid, soarele destramă pinza albicioasă din fața dealurilor și oamenii își aduc aminte că locuiesc și trăiesc într-o regiune muntoasă. La 4 kilometri de Uricani se află o cabană pe care minerii au ridicat-o cu munca lor și cu utilajele minei, și de care mai tîrziu s-a îndrăgostit O.J.T. Acum, firește, au cerut-o înapoi. În bucătărie, directorul exploatarei miniere, Karol Schreter, taie debrășii în porții egale. Președintele sindicatului pregătește lăzile cu bere. Sînt asistați de cîțiva tineri mineri care le urmăresc cu simpatie fiecare mișcare. În sala mare orchestra minei își acordează instrumentele. Se bea bere TREI STEJARI din Sibiu. În acest moment, deși nu e decît ora prînzului, se respectă cu strictete indicația de pe ușă: liniște completă între orele 22 și 7. În continuare este servit debrășii și cîntă solista de muzică populară Elena Szabó, muncitoare la exploatarea. Sala aplaudă, ridicîndu-se în picioare, și cere să cînte Mariana Iacobescu. Pe urmă cîntă amîndouă. Se aplaudă tot și se ride din orice. Se schimbă locurile la mese, presupunînd că a existat o anumită așezare. Se scandează: să cînte tov. di-rec-tor, să cînte tov. di-rec-tor. Tovarășul director mărturisește că n-a cîntat în viața lui și-și intitulează sugestiv melodia lalaila. La jumătatea cînteacului, sala cere: să se facă o poză artistului și artistul

renunță la cuvinte pentru a-și exprima sentimentele prin tradiționalul fluerat. Este acompaniat de întreaga sală. Cei mai emoționați sînt fotoreporterii noștri care se încercă în fire și nu ajung să se ajute reciproc. Tinerile soliste au terminat debrășii. Directorul își epuizează repertoriul și bisează lalaila, e drept puțin modificat. Președintele comitetului sindical e de părere că mina este un loc unde oricine își poate forma vocea: mai strigi, mai înjuri; mai tîrziu va reveni asupra acestei afirmații. Fiindcă mai tîrziu, la cererea minerilor, vor cînta pe rînd toate organizațiile obștești, iar președintele se va încurca la mijlocul strofei a doua. A vrut să fluiere, dar își pierde exercițiul. Minerii au încercat să-l sprijine pe reprezentantul organizației lor profesionale, cîntînd în cor, dar președintele era atît de emoționat încît în loc să deună microfonul la orchestră l-a așezat în farfuria solistei. Colegii mei afirmă că n-au mai asistat niciodată la o explozie de viață atît de convingătoare. Există o grabă în manifestarea simpatiei și o forță a sincerității pe care nu le-am mai întîlnit nicăieri. «Așa beau oameni ca noi./ De sîmbătă pînă joia». Corul cîntă fals, condus de inginerul Gheorghe Silași. Ne dăm seama că de fapt nu melodia îi interesează. Minerii se strîng în jurul microfonului. Își aud vocile sunînd împreună. Renunță cu plăcere la muzică pentru a scanda. E mai vibrant. 1, 2, 3, vrem Fla-că-ra; 1, 2, 3, vrem Fla-că-ra. 1, 2, 3, vrem Fla-că-ra. Corul află numele unuia dintre colegii mei și acum scandează: 1, 2, 3, să cînte-Tudoran. Să-cînte-Tudoran. Dar numele colegului nostru nu mai este scandat, ci cîntat sună melodios ca un refren, de parcă o nevoie atît de abstractă ca nevoia lor de a iubi ar fi putut fi consumată într-o singură clipă, acolo, atunci și în acest fel.

Nicolae CRISTACHE

nu poți să învingi dacă n-ai curajul riscului

Cine nu știe că de multe ori, de foarte multe ori, pericolul opririlor înainte de capătul cursei, al frîngerilor, al renunțărilor stă în noi. Dacă nu în nepuțința noastră de a naște idei și acțiune, de multe ori în conformismul în care ne complacem, în cumințenia de a ne face treaba și atît — modest și fără stări de excepție — în grija de a nu irita pe cineva... Capcana în care n-a vrut și nu vrea să cadă inginerul Stan Nicula. Are o credință fermă, un etalon cu care se măsoară: «un inginer nu-și justifică pregătirea, funcția lui de inginer, dacă nu face ceva nou, dacă nu inovează». Dar, precum se știe, spiritele neliniștite n-au o existență liniștită.

— Am aflat că în șase ani de cînd ați absolvit facultatea, în șase ani, aveți recunoscute — și toate se aplică — 6-7 inovații, altele le aveți în studiu... Adică anul și inovația. Și am mai aflat că nu sînt niște mărunțișuri. Ziarele au scris despre superioritatea calitativă a cocșului de la Reșița față de cel de la Hunedoara. Am aflat că sînteți autorul rețetei de fabricație. V-aș întreba, ca pe artiști, la care operă țineți mai mult, pe care o iubiți mai mult?

— La cea pe care n-am găsit-o încă. Ideea pe care o aștept să vină. Dar, dacă-i vorba de iubiri, mai exact de nostalgie: începuturile în meserie, atunci cînd începi să fii tu însuși, să nu te mai numești nici student, nici neștiutor, nici naiv. Cînd preținzi de la tine, cînd se preține de la tine. Inovația cu cocșul e prima, a început odată cu venirea mea aici. Aveam un regret că am fost repartizat la cocșerie. Datorită vechimii ei, aparent totul părea pus la punct și mi-eră frică să nu ajung din inginer chimist un simplu supraveghetor. Pentru asta nu trebuia să fii inginer. M-a cuprins ideea de a încerca să îmbunătățesc cocșul, printr-un sistem de pregătire a materiei prime. Am început să fac determinări de laborator, să măsoar granulația materiei prime — mă rog, căutări, căutări și încercări — nu cred că vă interesează aspectele pur tehnice, ci rezultatele. Am găsit o soluție, componența optimă a unui cocș mai bun. Dar impunea să se schimbe în întregime sectorul de pregătire a cocșului. Am propus mori cu ciocane de măcinare diferențiată, dar cereau investiții și credeți că e așa de ușor să convingi cînd ești tînăr? Le-am prezentat întîi șefului de secție, apoi, pe filieră, am ajuns pînă la tovarășul director general. Tot fără rezultat. Și-atunci am început să mă bat.

— De ce credeți că nu-i așa de ușor să convingi cînd ești tînăr? De ce credeți că în unele locuri a devenit un fel de schemă clasică — tînărul cu spirit întreprinzător,

cu idei, care nu este încurajat în realizarea ideilor lui?

— Lucrurile cu caracter de noutate nu se vîd așa de ușor și nu sînt acceptate așa de ușor. Există încă multă rutină, există orgolii — i-e greu omului cu experiență, omului mai în vîrstă ca tine, să accepte, față de sine întîi, că n-a fost în stare să-i vină lui ideea, există spiritul de conservare. E adevărat că nu poți să te hazardezi, să arunci banii statului, să faci investiții într-o idee oarecare.

— Pînă la urmă ați reușit.

— Da, dar a trebuit să trecă vreo trei ani ca să conving că am dreptate.

— Și pînă la urmă ați fost trecut în rîndul inovatorilor, nu?

— Nu atunci, mai tîrziu. Eu n-am considerat asta ca o inovație, nu eram inițiat ce sînt ele din punct de vedere funcționăresc; nu știam că se mai și plătesc.

— Precum știu, din prima luptă n-ați ieșit epuizat, nu v-a trecut șeful să mai inovați. Cînd v-ați apucat, ca să spun așa, de a doua?

— A, cea cu naftalina?! Cu ea a fost și mai greu. Am fost atît de hărțuit, dar tot m-am ambiționat să-mi demonstrez dreptatea. De trei ori am contestat la tovarășul director general, de nenumărate ori m-am certat — dacă se poate spune ceartă — și de fiecare dată mi se mai punea o piedică, se mai găsea o hibă proiectului, se mai cerea un argument.

— De ce a fost mai greu?

— Era vorba de ceva mai laborios și chiar foarte nou pentru Combinatul siderurgic din Reșița: de recuperarea naftalinei și a altor reziduuri provenite de la purjarea instalațiilor de gaz, acele reziduuri care fac un calvar din atmosfera unei cocșerii, dar și din munca a nenumărați cocșari.

— Și cum le-ați rezolvat?

— I-am spus directorului că o voi face pe salariul meu și tot nu renunț, iar instalația am rezolvat-o din deșeuri și prin muncă voluntară cu tinerii, cu oamenii din cocșerie, în afara programului. Cînd m-am dus prima dată cu toată documentația și cu soluția tehnică mi s-a cerut să stabilesc însă și eficiența economică. Dar eu nu sînt economist. Și le-am făcut. Am învățat, am rezolvat.

— Dacă ar fi fost un inginer fără tenacitatea dumneavoastră, ideea s-ar fi pierdut?

— Poate, dar un inginer sigur pe soluțiile lui, pe meseria lui trebuie să persevereze. De pildă, o altă obiecție a fost că C.S.R.-ul nu are posibilități să întocmească pro-

iectul pentru instalație și nici bani să-l comande la un institut de specialitate. «Pentru asta nu poți să-mi respingi propunerea de inovație» — am replicat. Nu sînt inginer proiectant (sînt de exploatare), dar o să-l fac eu. N-am învățat la școală, mă privește însă, important este că o să-l fac. Dați-mi 20 000 de lei să mi-l pot pune în aplicare». S-au uitat la mine cam ciudat și mi s-a spus că mă avansează ca șef de secție...

— Poate ca să renunțați la idee?

— Nu vreau să acuz, ar fi nedrept. «Dar n-are nici o legătură una cu alta, am răspuns, eu tot vreau să fac instalația». Și am făcut proiectul, am făcut instalația cu resurse locale cum vă spuneam numai din deșeuri, cu țevi de fier vechi de-a căror existență nici nu se mai știa. Multă înțelegere și sprijin le-am găsit la muncitori. Culmea, după ce o făcusem, contabilitatea era să-mi impute instalația. Aici a intervenit tovarășul director general, s-a opus și mi s-a recunoscut inovația. În 1970 s-a aplicat.

— Nu v-a fost nici o clipă teamă că n-o să izbutiți?

— În privința soluției tehnice nu. Știam sigur, făcusem nenumărate probe, le confirmam principiile științifice generale, că reziduurile de naftalină se dizolvă în alți produși și așa mai departe, în lanț. Cît privește instalația, realizarea ei practică — nu proiectul ei, de el eram sigur — implica niște riscuri. Spuneți-mi însă, poți să învingi dacă n-ai curajul riscului? Altfel ne înecăm în banal, în plati-tudine, ne lîncezesc mințile.

— Chiar cu toate cele 6-7 inovații ați trecut prin asemenea furci caudine?

— Nu chiar, dar mai am una care este în studiu și cu care iarăși am avut divergențe. În cadrul cocșerii noastre există o serie de instalații foarte vechi. Scăpările de gaze sînt foarte mari. Pentru remedierea acestei situații s-au propus o serie de variante care erau prea costisitoare. Anul acesta am venit cu o soluție care după determinările respective rezolvă problema mult mai ieftin.

— Insist pe întrebarea, de ce credeți că ați avut atîtea opoziții?

— Poate din cauza vîrstei. Norocul meu e că am început să îmbătrînesc.

Inginerul Stan Nicula e însă departe de bătrînețe, cochetează evident, are abia 34 de ani, dar trage direct, în pieptul unei prejudecăți: oare trebuie să ajungem bătrîni ca să avem idei? Oare trebuie să așteptăm bătrînețea ca să ne realizăm? Parcă riscurile aparțin tineretului, așa spun deseori înțelepții noștri vîrstnici.

Cici IORDACHE

și galileu intră în inima mea...

In totul, în amănunte, ca și-n general, nu pot spune că viața mea nu se schimbă bine de la mutarea-n casa Mamei Leana.

Dar, cum foarte exact și adinc o spune Rich. Byrd în cartea lui «Singur». Două ființe, oricât de apropiate, nu pot conviețui neîntrerupt în aceeași încăpere fiindcă ajung să se ucidă una pe alta. Așa s-a-ntimplat și cu mine și mama. Căci noi locuim de fapt într-o singură odaie, și zburdălnicia mea, oricât s-ar fi cheltuit ea în jocurile cu copiii Mamei Leana sau în grădină, tot mă exceda și răbufnea și-n casă. Or, singură, despărțită de tatăl meu și bărbatul ei luni neîntrerupte, obosită de cursurile pe care le preda la școală, cu greu putea suporta mama și toate năzdrăvăniile sau numai pisălogelile mele.

Căci am fost un copil și am rămas pînă azi, cînd sînt un om în toată firea, în pragul a 60 de ani, un «pisălog» în înțeleșul cel mai larg al cuvîntului: un curios, neliniștit și nemulțumit niciodată numai cu ceea ce se vede și se știe (sau se consideră știut) de către toată lumea, ci plin de întrebări și de mirări în legătură cu tot ce se-ntimplă în jurul nostru, și-al meu îndeosebi.

Și pînă azi una din marile mirări și ciudătenii ale vieții mele rămîne apariția Dianei. La cîteva luni după ce ne mutasem la Mama Leana, sau poate că înainte de a ne fi mutat la ea, nu mai țin bine minte, se repezise la mine un cîine mare și puternic, ciobănesc, un fel de St. Bernard, împodobit cu o blană roșcată și ondulată, cu alb pe burtă, și pe care-l văzusem cîndva prin orașel trăgînd un cărucior cu un copil cam de vîrsta mea, sau poate mai mic cu doi-trei ani decît mine, cu aceeași naturaleză și ușurință cu care l-ar fi tras un mînz.

Într-o duminică, țin bine minte lucrul ăsta, că era duminică sau altă zi de sărbătoare, fiindcă fusese îmbrăcat de mama în hainele și încălțat în ghetuțele cele mai bune pe care le-aveam, o pornisem spre casa Coanei Frosa Ionescu, «Doctoroia», cum i se spunea în țîrg, fiind văduva primului medic pe care-l cunoscuseră Vălenii, un om cu mult mai vîrstnic decît ea, dar doctor emi-

nent și serios, care-și clădise în cartierul retras dinspre Zane, fîntina unde apa de băut are gustul și răcoarea cea mai bună, o casă lungă cît un tren întreg, așa cum era pe atunci moda caselor-vagon, o vilă impresionantă nu numai prin aspectul ei exterior, prin zidurile groase de cărămidă care constituiau temelia și stîlpii de neclintit ai gardului și-ai porții, prin fațada discretă dar impunătoare prin bunul-gust și proporția cu care fusese concepută, dar și prin grădina uriașă în mijlocul căreia și-o ridicase. Țin minte ca azi curtea lungă și încăpătoare ce ducea de la poartă pînă-n fundul indicat de grajdurile și atelele unde se aflau bucătăria, odăile servitorilor și adăposturile cailor și trăsuri, căci doctorul Ionescu avea o brișcă pentru deplasările rapide la care-l chemau oricînd, indiferent de ceasul zilei sau al nopții, suferințele oamenilor. Iar el, deși trecut de 50 de ani, cu părul rărit în creștet, dar riguros ales cu o cărare, cu barbete cenușii retezate cam la jumătatea obrazului, era oricînd gata să sară din pat, să dea poruncă vizitiului să-nhame și să urce pe capră și să-l ducă în grabă acolo unde se putea să nu fie decît o indigestie banală sau o durere de dinți recalcitrantă.

În curtea aceasta, cum am spus, lungă, adică de-a lungul casei, și încăpătoare, de vreme ce-o putea străbate un atelaj de doi cai, cu o fîntină acoperită cu tablă așa cum erau mai toate la Văleni și care-i făceau tot farmecul pitoresc, de oraș civilizat și viu în străvechimea lui, se afla unul din cei mai falnici copaci ai țîrgului, deși fosta pădure ce trebuie să se fi-ntins pe vremurile cele de demult, cînd moșnenii nu se iviseră încă spre-a băga-n ea securea, a croi străzi și-a clădi așezări omenești, își lăsase cîteva exemplare de strălucii fii ai ei, niște plopi sau mesteceni, înalți de 50-60 de metri, cu o coroană desfăcută peste un ar de pămînt și dintre care unul străjuiește, adică fusese sortit să străjuiască, una din bisericile, deși nu cea mai veche, ale Vălenilor, cu hramul Sfîntului Ioan Botezătorul.

Nu știu dacă tot atîta de bătrîn ca plöplul din fața bisericii va fi fost și copacul din mijlocul curții doctorului Ionescu, dar apro-

pe tot atît de impunător și de viguros era. Nu știu nici acuma, cînd el nu mai este, retezat de mîna nemiloasă sau doar apucătoare a celei care-a devenit moștenitoarea a ceea ce mai rămăsese (și rămăsese destul!) din casa și grădina doctoroiaiei, nu știu nici acuma, zic, dacă pomul acela o fi fost plop mesteacăn, sau melez. Coroana lui se ridica prea sus pentru gîtul și ochii de copil, pe cînd trunchiul îi era înfășurat, ca unui Hercule vegetal, în șerpuii groși cît niște otgoane ale iederei ce-l îmbrăca de jur-împrejur și de la caldarîm pînă-n vîrf, sau mai degrabă pînă-n coroană, de vreme ce vîrfurile nu i-am putut vedea niciodată.

Dar ceea ce mă leagă într-un fior straniu și covîrșitor de amintirea acestui mîndru arbore e altceva. Alături de el, ca să-i folosească umbra și răcoarea, se afla o bancă de grădină pe care adeseori șezusem, cu mama și cu doamna Frosa. Convorbirea lor, fără vreun interes pentru mine, mă făcea totuși neliniștit și dornic de zburdălnicii. Dar mama nu-mi dădea voie fiindcă mai în adîncul grădinii se afla mica pădure de stupi a coanei Frosa, mai degrabă un orașel decît o pădure prin picturile făcute de mîna ei și care închipuiau din fiiece lăcaș de albine un castel, un palat sau măcar o vilă drăguț împodobită cu uși, balcoane, ferestre și jaluzele, cu perdeluțe la geamuri sau pereți din cărămidă la roșu, mă rog, după cum îi venise-n minte stăpînei care, în multele ei ceasuri libere, se ocupa și cu pictura, mai ales cu acel gen de pictură naivă și fermecătoare în ridicolul ei nepretențios, și care avea să cunoască în zilele noastre consacrarea unui nume și-a unui stil, acela de pop-art. Țin minte că sufrageria era plină de tabloușe de acest soi, închipuind toate păsările de vînat, de la fazan pînă la potîrniche, și toate fructele de la mere și piersici pînă la struguri, lucrări lipsite — cum zic — de orice putere de inventivitate, dar convingătoare tocmai prin franchețea — aproape indecentă sau, dimpotrivă, lipsită de orice decență, ca un nud natural — cu care izbuteau să spună

exact ceea ce voiau să spună; că autoarea lor nu avea altă pretenție decît să-și omoare timpul făcîndu-le.

Așa că, deși nici mie nu-mi era necesară prezența lor, nici lor a mea, cele două cucoane în convorbirea lor mă păstrau lingă ele de teama să nu o zbughesc spre castelele pictate ale albinelor care desigur că mi-ar fi rezervat primirea convenită unui intrus în domeniul lor.

Și mai țin minte că atunci cînd i-am cerut voie mamei să mă duc pînă la puț și ea m-a întrebat: «la ce?», eu i-am răspuns că vreau să văd cum se-nvrîrtește roata, iar mama mi-a retezat-o scurt: «Cum se-nvrîrtește și pămîntul!...», răspuns ce m-a lăsat cu totul perplex fiindcă nu știui în primele clipe ce vrea să-nsemneze.

— Cum adică, cum se-nvrîrtește și pămîntul, mămico?

— Da, așa bine. Căci pămîntul ăsta, pe care stăm noi acum, se învrîrtește și el, și încă foarte repede..., a adăugat ea.

Și cum în fața ochilor aveam senzația coplesitoare a aceluia copac îmbrăcat în iedera, dar cîtuși de puțin pe aceea a unui carusel, am continuat, ca să fiu sigur dacă mama spune povești, glumește sau mă minte pur și simplu:

— Și pomul cu iedera se-nvrîrtește?

— Da, și el...

Tonul mamei avea de data asta fermitatea adevărului pe care învățasem de mai mult timp să i-o recunosc. Așa că, de clipa aceea se leagă de fapt legătura mea, așa spune de spirit, cu copacul îmbrăcat în iedera și care-nsemna în fond ieșirea mea din vîrsta ptolomeică a cunoașterii lumii. Privind copacul cu marile lui podoabe de iedera, cu vasta-i coroană și cu păsărelele ciripind prin frunzele lor, mi-am spus, socotindu-l pe el drept martorul cel mai puternic și mai irefutabil al afirmației ce-și făcuse loc în mintea mea, despîcînd-o aproape: «Așadar, pomul ăsta, nici el nu stă drept și înalt, ci se învrîrtește iute, odată cu tot pămîntul din preajma lui...»

Și Galileu intră-n inima mea în ciripitul asurzitor al păsărelelor și-al foșnetului profund cu un oftat al frunzelor alb-albăstrui ale iederei bătrîne și vîjnoase.

tovarăși de arme, prieteni de-o viață

Pe doi oameni i-a unit pe viață timpul petrecut împreună sub arme, în zilele de răscruce ale ultimului război. Insurecția națională antifascistă armată îi găsise în aceeași unitate militară, undeva într-o comună din vestul țării, unul fiind locotenent, celălalt sergent, primul de loc din Sibiu, cel de-al doilea dintr-un sat olteneș. Acea comuniune sufletească viabilă care se statornicește de obicei în asemenea împrejurări grele se forjase și mai puternic în luptele de pe frontul antifascist, în bătăliile curajoase, purtate pentru alungarea fasciștilor de pe pămîntul României și mai apoi al Ungariei.

Zilele eroice ale înclăștărilor cu cotropitorii hitleriști, zile în care inimosul locotenent a fost și rănit în lupte, stăruie numai, ca o nestinsă amintire, în sufletele celor doi, întorsii fiecare la treburile lui de-acasă în 1945, cînd s-au văzut pentru ultima dată. Locotenentul este tehnician la o întreprindere din Sibiu, pe cînd sergentul olteneț și gospodar de frunte în cooperativa agricolă de producție din comuna sa.

Nici pe mine nu m-ar fi impresionat această întîmplare destul de comună dacă într-o bună zi nu l-aș fi înțîlnit pe unul dintre cei doi camarazi, fostul sergent, în prezent președintele uneia dintre cele mai vestite cooperative agricole de producție, recordmană absolută în acest an, cînd i s-au decernat Ordinul Muncii clasa I, diploma de onoare pentru cea mai mare recoltă de grîu la hectar (5 009 kilograme) și drapelul de frunzăș pe țară. Președintele nu e altul decît Ilie Băraitaru, unul dintre eroii Zilei recoltei din această toamnă, iar cooperativa recordmană e cea din Gîrla Mare, județul Mehedinți.

Întors de la marea sărbătoare a roadelor, desfășurată în prezența de înaltă cinstire a conducătorului partidului și statului la Slobozia, în inima Băraiganului, președintele din Gîrla Mare a găsit un scurt mesaj de felicitare sosit urgent de la Sibiu, de la fostul locotenent, tovarășul de arme, totdeauna alături de el, Victor Moldovan.

Oricît de mare i-a fost bucuria, faptul nu l-a surprins căci, deși nu s-au văzut de 28 de ani, cei doi, respectînd parcă un ritual, de fiecare An nou se felicită prietenește, împărtășindu-și unul altuia evenimentele marcante din viața și munca lor.

Pentru reputatul președinte din Gîrla Mare, adevărată personalitate în noua ierarhie a satului românesc cooperativizat, fostul tovarăș de arme rămîne dascălul care în anii tinereții i-a îndrumat pașii în viață.

«Odată, pe cînd pleca într-o misiune — își amintește nea Ilie Băraitaru — l-am însoțit pînă la gară pe locotenent, nu atît dintr-o obligație de subordonat, cît dintr-o îndatorire de inimă statornică între noi. Drumul acela prin noapte n-am să-l uit niciodată căci cu acel prilej tînarul comandant avea să-mi spună cuvinte care m-au călăuzit totdeauna.

Dragă Ilie — m-a sfătuit locotenentul — trei lucruri să nu uiți în viață: Să nu te faci niciodată mai deștept pe cît ești, să nu te întinzi unde nu ajungi, să fii oricînd exemplu personal».

Cine îl cunoaște îndeaproape astăzi pe harnicul președinte din Gîrla Mare, va putea lesne să descopere în felul de a fi și a munci al gospodarului-discipol, lecția de înțelepciune a magistrului-tovarăș de arme. Mai mult decît atît, prietenia care a dăinuit dincolo de distanțe și de timp reprezintă o luminoasă pildă de statornicie sufletească în fața căreia nu ne putem reține emoția. Tovărășia de arme călîtă în încercările grele ale frontului a devenit astfel simbolul unei nobleții morale la care ne gîndim cu un îndreptățit sentiment de stimă.

Niculăe STOIAN

pe ecrane

Doi frați, două destine, două drumuri prin viață. (Ion Dichiseanu și Dan Nuțu)

100 de lei

La această tîrzie reîntîlnire cu publicul, Mircea Săucan se dovedește mai hotărît să întretină un dialog de la egal la egal cu acesta, să renunțe la adaosurile calofile și la supra-solicizarea întortocherilor de sensuri — care apăsau greu în *Meandre* — în favoarea unor argumente mai limpezi. Cineastul pare a nu se mai afla, cu întreaga sa personalitate, sub zodia *pădurii de simboluri*, încearcă o ieșire în cîmp deschis și nu s-ar putea spune că aerul de aici nu-i priște. Statornicul colaborator al lui Săucan, dramaturgul Horia Lovinescu, are, incontestabil, partea sa de merit în această strădanie de a potoli dificila stare de concurență dintre realitate și semnele ei. Scenariul însuși conține premisele unei dezbateri etice mai severe, în care fiecare din cei doi termeni ai noțiunii să-și merite numele. Consecvenți unor mai vechi și comune preocupări de investigație cinematografică a unor universuri morale, de destrămarea a aparențelor înșelătoare — înșelătoare în bine sau în rău — scriitorul și regizorul își construiesc filmul sub bolta întrebării «știm să trăim și pentru alții, nu numai pentru noi?» Întrebare care, la rîndul ei, stîrnește altele și, toate la un loc, invită clar la meditație. Doi frați, unul vedetă cu idealurile personale — perfect măsurabile — împlinite, celălalt, mai tînăr, aflat la o vîrstă — psihologică, nu neapărat cea de pe buletin — la care încă nu a aflat cum s-au despărțit apele de uscat, se reîntînesc.

Unul «se hrănește cu CEC-uri și cu faimă. Celălalt — cu teribilisme de băiețoi care nu-și găsește rostul, dar toată bravura sa trădează vulnerabilitatea, nevoia de a fi ocrotit, de a crede în cineva, de a avea un punct de referință între el și restul lumii. Petru, eroul interpretat de Dan Nuțu și construit, de altfel, pentru acest actor de excepție al ecranului nostru, este frate, dacă nu bun, măcar de cruce, cu celelalte personaje care l-au lansat pe Nuțu, tînărul nemulțumit în primul rînd de el, refugiat în vorbe și replici de o sinceritate brutală, pentru a-și disimula dorința de puritate. Colțoșenia acestui prea timpuriu insingurat este — în momentul în care facem cunoștință cu el — justificată.

Dezamăgit de familie, negăsindu-și un loc acasă, nici în facultate, se aciuiază lîngă fratele chivernisit (Andrei) la care se presupune că este în stare să găsească și un sfat de suflet. Întîlnirea cu Andrei este însă prilejul unei noi amărăciuni: actorul nu are ochi și urechi pentru nimeni, el răspunde tandreței sau invitației la visare doar cu apostrofări: «ești nebun, ești zăpăcit, ești idiot». Își adăpostește fratele dar ascunde tacimurile de argint din casă și-l prezintă cunoștințelor ca pe o rudă. Tot filmul ne apare ca o înfruntare între cei doi, aproape fiecare secvență este o nouă punere față în față. Din păcate, cei doi eroi trăiesc ca sub un imens clopot de sticlă, unul dintre ei afirmă «de ce să fac pe eroul cînd lumea

din jur e rea și egoistă» dar lumea aceasta, sau alta, nu apare nici o clipă, șansa celui tînăr de a întîlni un model autentic — pentru că este limpede că tînjește după el — este redusă fără drept de apel. Singura ființă care îi iese în cale este o gîscuță, «o licheluță drăgălașă», cum o numește chiar băiatul.

O atemporalitate deplină pune stăpînire din primul pînă în ultimul moment pe film, dincolo de pereții casei-peșteră se află doar o stradă ostilă și fără vîrstă. Eroii par condamnați unei asfixieri lente, într-o atmosferă devitalizată, într-un spațiu uman în care nu simți nici un umăr aproape. Redresarea tînărului care caută «un gram de suflet dar căruia i s-au dat un colț de canapea și 100 de lei» se petrece — bănuim — la capătul unei dureroase experiențe de asimilare a vieții. Cît despre pocăința fratelui mai mare, tîrît într-o criză de sinceritate, scena respectivă are valoarea doar a unui bun moment cinematografic.

Spectatorii aflați la primul spectacol al primei zile de intrare în circuit a filmului, spectatori în cea mai mare parte tineri și, în orice caz veniți cu dragă inimă, nu de dragul premierei oficiale, nu au rămas indiferenți la soarta personajelor de pe ecran. Nu este vorba doar de pulsul sălii, de respirația aceea particulară, a cărei cunoaștere face și ea parte din meseria unui cronicar, ci de înșeși mărturisirile lor.

«Aș fi vrut să știu ce se întîmplă cu Dan Nuțu după acea admirabilă scenă cu împrăștiatul spumei din baie, un fel de moarte a iluziilor vași, a baloanelor de săpun, de încetare a jocului. Am aflat ulterior că eroul și-a găsit liniștea și rostul, că a reușit la facultate și că între timp a lucrat pe un șantier, dar de ce toate acestea sînt spuse ca un rezumat, și nu înfățișate ochilor noștri?» (Sergiu Mircea, medic stomatolog, Școala nr. 56). «Pentru mine, filmul a fost o surpriză. Nu-l cunosc pe Mircea Săucan, dar am venit pentru că știam că îi voi revedea pe Dan Nuțu și Ion Dichiseanu. O surpriză la pătrat; în primul rînd pentru că am văzut un film lucrat cu talent, cu deosebită grijă pentru acuratețea imaginii — autorul face parte din tînăra generație? Nu știu nimic — și apoi pentru că m-am convins că eroul principal nu este un pierde-vară simpatic, cum se anunța la început. Poate era mai bine dacă evoluția lui înspre bine era mai detaliată, dar nu sînt foarte sigur; din orgoliu, sau dintr-un fel de decență, tinerii nu spun totdeauna, tot ce se întîmplă cu ei». (Mihai Dumitriu, student).

O surpriză a fost pentru mulți, ca și pentru autoarea acestor rînduri, reîntîlnirea cu Ion Dichiseanu, altul decît cel știut din ultimele sale apariții de pe ecran. Actorul din el a înăbușit vedeta cu farmec și smile; cu un ceas mai tîrziu, vedeta ar fi sgrumat actorul.

Dan Nuțu face încă o dată în necaz bocitoarelor critice care i-au prezis cîndva pericolul manierismului, al baterii pasului pe loc etc. De fapt, el este oricînd gata să o ia din loc, cu imensul său talent cu tot, și să ne ducă și pe noi după el. Totul este să aibă pentru ce.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

BARBARA BOUCHET, starleta germano-franco-italiană, într-un rol despre care gurile rele ale presei spun că nu i se potrivește deloc.

cine, ce, unde, cînd ?

● *Încîntătoarea bunică* din filmul lui Jean-Claude Brialy «Eglantine», Valentine Tessier, va fi mama lui Michel Piccoli, într-o tragicomediă semnată de Luis Berlanga, «Dimensiunea vieții».

● Cîteva din procesele faimoase ale ultimilor ani vor constitui subiectele unui serial TV asigurat de Stanley Kramer, autorul «Procesului de la Nürnberg». Fiecare episod va avea 90 de minute.

● Roman Polanski, care nu a mai filmat de cinci ani, lucrează în prezent «Chinatown», cu Jack Nicholson (Cinci piese ușoare).

● «Ferma de lîngă frontieră» se numește noul film al cineastului bulgar Grișa Ostrovski, al cărui nume nu l-am mai întîlnit, din păcate, pe nici un generic de la Ocolul încoace. Ceea ce nu înseamnă că, între timp, Ostrovski nu a adăugat filmografiei sale noi titluri: «Cei cinci de pe Moby Dick», «Incident la Gherlovo».

● Se pare că recordul în materie de lungime a titlurilor cinematografice este atins de filmul lui Pascal Thomas «Plimbarea unei tinere — de familie bună — ale cărei delicate pete de roșeață trădează ușor o profundă emoție».

● O veste bună pentru admiratorii lui Visconti: marele cineast definitivează, împreună cu Suso Cecchi D'Amico, scenariul viitorului său film — «Portret de familie».

● Ziaristul american Bob Thomas a publicat o carte despre Marlon Brando, «Portre-

tul unui artist rebel», «o carte plină de afecțiune dar care îl înfățișează pe Brando fără ură și pîrtinire, cu cele bune și cele rele». Credința autorului este că actorul nu va deschide niciodată acest volum, întrucît nu-l interesează nici un rînd din ceea ce se scrie despre el.

Liv Ullmann și Gene Hackman («Filierea») filmează în California «un love story pe fundal de western», intitulat «Mireasa lui Zandy», o adaptare a unei nuvele de Lilian Ros Boss. Regizor — suedezul Jan Troel, chemat la Hollywood de către producătorul Harvey Matofsky.

nal în care au fost prezentate preparatele renumiților maiștri de artă culinară ai restaurantului bucureștean a făcut ca Athénée Palace să descopere că la bogata clientelă de aici s-a mai adăugat — după vizitarea expoziției — încă un număr mare de consumatori.

Un anunț lapidar în presă făcea cunoscută organizarea simultană, la 27 octombrie, a încă 5 expoziții de acest gen, la restaurantele: LIDO, CINA, VICTORIA, AMBASADOR și ATHÉNÉE PALACE. Oprindu-ne doar la două — restaurantele VICTORIA și CINA — și de astă dată am sesizat faptul că evenimentul în sine nu a constituit doar o formalitate, preparatele din pește, cele în aspic, miniturile, sortimentele de mâncăruri calde sau preparatele în foitaj prezentate de restaurantul VICTORIA — parte din ele opera bucătarilor șefi Ion Zidaru, Elena Drăghici și Maria Breazu — bucurându-se de aprecieri unanime din partea asistenței.

La expoziția organizată în saloanele restaurantului CINA s-a remarcat purcelul de lapte umplut, garnisit cu mere și sparanghel în aspic, preparat medaliat la Expoziția gastronomică din 1972 de la Praga, realizarea maestrului în arta culinară Manole Manea de la restaurantul CINA. În cei peste 40 de ani de profesiune, Manole Manea a fost prezent la Bruxelles, Paris, New York și în alte locuri, unde a onorat tradiția bucătăriei românești, spre satisfacția multor gurmanzi.

La COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE NORD s-a deschis Expoziția culinară cu vânzare, prezentată de tinerii bucătari și cofetari, iar astăzi acțiunea finală a acestei suite de manifestări gastronomice are loc la restaurantul ATHÉNÉE PALACE în cadrul Expoziției generale de artă culinară cu vânzare, unde sînt prezente toate unitățile I.T.H.R. București și unde vă invităm.

TENTAȚII CULINARE

Inaugurînd luna preparatelor culinare, ca o primă acțiune dintr-o suită, organizate în acest an cu un plus de interes și atracție de către I.T.H.L., COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE AMBASADOR a organizat la 20 octombrie 1973, în saloanele restaurantului, o Expoziție culinară cu vânzare. Evenimentul a prilejuit publicului prezent întâlnirea cu o bogată gamă sortimentală de specialități culinare, cu cele mai originale rețetare propuse de renumiții maiștri bucătari ai complexului. Amenajată ingenios, în cadrul distins al binecunoscutului hotel bucureștean, expoziția și-a propus să prezinte întreaga gamă de preparate pe care C.H.R. AMBASADOR le desface, atât în incinta complexului, cât și în unitățile pe care le coordonează, începînd de la cele Expres, cu specific «gospodina», continuînd cu localurile din zonele de agrement (Băneasa și Snagov) și terminînd cu mesele servite la bordul avioanelor TAROM.

Printre tentațiile culinare oferite am remarcat cele 7 sorturi de tartine, 25 preparate de sandvișuri, boucheuri și pateuri, 31 preparate-gustări reci cu garnitură de aspic, 13 preparate din legume, 30 preparate din pește, 29 din legume și fructe, 6 specialități din vînat, 10 sortimente de dulciuri. Evident, în asemenea condiții opțiunea pentru un preparat sau altul era destul de grea și asta nu numai la preparatele prezentate în expoziția organizată de C.H.R. AMBASADOR, ci și la celelalte prezentate a doua zi, în cadrul Expoziției culinare cu vânzare, organizată de astă dată de C.H.R. ATHÉNÉE PALACE, unde varietatea de specialități, cadrul origi-

exploatarea scaunului de către om

Am fost pus nu o dată în trista situație de a asista, neputincios, la una dintre cele mai odioase forme de exploatare din câte se pot imagina și cu atât mai indignante cu cât se petreceau — și se mai petrec încă, din nenorocire — în spațiul nostru spiritual, care și prin constituție a desființat, pentru totdeauna, exploatarea, dar numai exploatarea omului de către om. Pe când eu vorbesc de *exploatarea scaunului de către om!* Scaunul, cum bine se știe, este un lucru, nu este o ființă, este un obiect, dacă vreți oarecare pînă la urmă, un obiect cu valoare casnică mai ales, important cînd nu găsești, de pildă, două scaune de același fel la mobila de sufragerie sau chiar la mobila de bucătărie, dar nu mai mult. Ei bine, la un moment dat scaunul a început să joace, și *singur*, un anume rol, în funcție de biroul în spatele căruia era instalat. Observîndu-se acest fapt, nu puțini au fost — și *sînt încă* — aceia care au pus în mișcare o prodigioasă fantezie menită să conducă la găsirea formelor celor mai rafinate, în ultima vreme — deși se mai practică, în paralel, și în funcție de datele problemei, și stilul dur, fără menajamente și chiar categoric, ca să nu zic brutal — de exploatare nemiloasă a bietului scaun. Se află în spatele biroului un scaun de șef de serviciu de spațiu locativ sau de director de spațiu locativ, nu știți — *dar știți foarte bine* — cită exploatarea, fie și numai spirituală, apasă pe spătarul acestui scaun! Mai întîi un asemenea scaun pare să nu fie niciodată ocupat, căci persoana care ar trebui să șadă pe acest scaun nu este niciodată de găsit. De aici începe chinul exploatării scaunului. *Exploatarea de importanță*, ca să mă exprim astfel.

Să zicem că acest scaun se află în spatele biroului unui, nu zic cine, șef de restaurant, nu știți — *dar știți foarte bine* — cită nemiloasă exploatare apasă pe plușul tapițeriei scaunului și cum se manifestă ea, această exploatare, iradiînd de la scaun la rețeaua de chelneri, de piccolo, de bufetieri etc., etc. Să zicem că acest biet scaun se află în spatele biroului unui responsabil de alimentație. Nu știți — *dar știți foarte bine* — cit este de exploatat acest scaun și cum, datorită exploatării scaunului, responsabilul devine mai important decît primarul în cartier, ca să nu zic mai bogat. Dar se practică și exploatarea scaunului de director general, după cum se practică și exploatarea simplului scaun de la birou dacă nu chiar de la ghișeu de informații. Scaunele importante, din spațiile birourilor importante, se exploatează de obicei cu telefonul, pentru că nu este lipsit de importanță de pe ce scaun s-a dat telefonul respectiv. Există și nemaipomenita formă de exploatare a scaunului fără birou, a scaunului de după teighea, a scaunului de pe care se diluează băuturile alcoolice și există și exploatarea, excepțională, a scaunului pus în plină piață — fie soare, fie vînt — de pe care ne privește un șoricel alb al destinului, dar acest fel de exploatare pe mine mă înduioșează, pentru că nu se exploatează decît infanțilitatea noastră, și pe mine prostia duioasă mă înduioșează.

Cum însă mă apropiu de sfîrșitul *Opinii mele* și n-am spus nimic concret — așa cum m-a obligat, ca de altfel pe toți colaboratorii, redactorul șef — mă adresez dumneavoastră, celor care mă citiți, rugîndu-vă să completați cu date concrete fiecare formă de exploatare sugerată de mine, eu urmînd să dau publicității cele mai inspirate din contribuțiile dumneavoastră la salvarea acestei rubrici. Altfel, fără date concrete, risc să-mi pierd rubrica.

Dinu SĂRARU

O apologie a cafenelei ridică împotriva-i focurile convergente ale filistinilor de toate culorile, și ceea ce este mai grav, oroarea oamenilor cumsecade, care-și închipuie despre acest local toate grozăviile imaginare. A făcut-o totuși, cu ascuțimea și sclpirea condeiului său, prin 1925, în revista *Lumea* de la Iași, Tudor Arghezi, împotriva ieșirii intempestive a lui M. Sevastos, în *Adevărul literar și artistic*. N-am la îndemină articolul celui ce, cum am spus-o, la acea dată mai frecventa cafeneaua Capșa, ca pe urmă să-și închine toate eforturile întemeierii noii sale gospodării din Mărțișor. Rețin însă, din cele spuse de Tudor Arghezi întru apărarea, așa zice, a mării defăimate, ideea că la cafenea nu rezistă prostia. Dar ce e, în definitiv, prostia? Numim adeseori prost pe omul a cărui inteligență, dintr-un motiv sau altul, nu ne place. În trecut, prostul era omul din popor, simplu, înzestrat cu bun-simț, dar lipsit de învățătură. Cînd Creangă spunea: «Gîndesc și eu, cu mintea mea cea proastă», el se scuza că și unul ca el, netrecut prin școlile înalte, își dădea părerea. În vremea lui, mai acum o sută de ani, încă mai stăruia credința că numai Universitatea este pepiniera inteligențelor, prin alte cuvinte, că prelegerile *ex cathedra* nu dau numai cunoștințe, dar și formează și dezvoltă facultatea dominantă a omului: rațiunea, amenințată a rămîne în urmă fără binefacerile științei, ale științei, cu majusculă. Ei bine, una dintre descoperirile cafenelei a fost și aceea că prostia nu e deloc incompatibilă cu învățătura cea mai înaltă, că dimpotrivă, aceasta o agravează, expunînd-o cu atât mai mult derizivului. Dar încă o dată, dacă prostia, cum am văzut, nu mai trebuie confundată cu simplitatea spiritului necultivat, ce este ea, în definitiv? Aș defini-o, prin raportare la modestia ce însoțește de obicei pe omul din popor, mai ales pe cel de altădată, care n-a avut posibilitatea să fie dat la învățătură, antonimul ei, siguranța de sine a omului ce se crede stăpîn pe legile Universului, care din bruma de carte însușită și mai ales garantată de o diplomă, își umflă pieptul, dă din coate și ajunge acolo unde năzuiește. Caragiale a spus-o:

«Prostul dacă nu e fudul n-are nici un haz». Fudulia este așadar semnalmentul prostului, sau dacă preferați, ca să trecem de la conceptul neașă la unul abstract, prezumția. De ce ar fi însă omul prezumțios neapărat și prost? Pentru că numai prostul poate crede că știe tot, că înțelege tot, că are șperaclu la toate întrebările pe care mintea omenească și le-a pus de mii de ani, dar nu le-a putut rezolva, sau dacă le-a găsit o soluție, aceasta nu poate fi decît provizorie. Prostul din anul 1973 e la curent cu toate, din gazete, firește, ceea ce dă cunoștințelor sale spoiala prea adeseori avantajoasă a unui om «informat». El știe, de pildă, ce este electronica, dar cînd e luat din scurt, se bilbie cum că asta «e o chestie», și așa mai departe, prostul se dezumflă de cîte ori este chemat la ordine și pus să dea etichetelor de care se servește cu dezinvoltură un conținut concret. În timpul întîiului război mondial, abia după refacerea frontului, în Moldova, soldații noștri au fost deprinși să minuiască mitralierele și alte arme moderne. S-a verificat atunci inteligența țaranului care a învățat «meșteșugul», vorba aceea, în doi timpi și trei mișcări, fără să mai aibă nevoie de teorie, așa după cum și strungarul meșter obține cu lucrul mîinilor lui, firește, controlat de ochi și de inteligență, o piesă fără cusur, chiar dacă nu a învățat legile fizicii și aplicațiile lor termomecanice.

La cafenea, care va să zică, spunea Arghezi, prostul nu rezistă. Așa este. La masa de la cafenea, spuneam, se putea așeza oricine, chiar fără să se prezinte: era acceptat, dacă știa să tacă, ba chiar adoptat, dacă spunea o vorbă de duh. *Dignus est intrare*. Tovărășia specială a cafenelei se caracteriza prin cea mai largă libertate de opinie, cu condiția ca ideea emisă să nu stîrneasă risul general, prin stupiditatea ei. Un asemenea individ era de la sine expulzat, nu mai îndrăzne să apară a doua zi, sau se dădea la fund, pînă se așternea uitarea peste boroaboța lui.

Capșa anilor trecutului, cînd am frecventat-o mai asiduă, nu mai aduna, ca înainte de primul război mondial, lamura politicii și a gazetăriei. Politica trecuse pe planul

al doilea, ca efect, poate, al votului universal, cu toată măslirea lui. Cei mai numeroși frecventatori erau scriitori, artiști și, mai la urmă, ziariștii. Desigur, printre noutățile zilei, cele mai comentate erau tot cele politice, dar nu din unghiul interesului de partid, ci numai și numai speculativ. Se știa, astfel, cît timp a trăit regele Ferdinand, că liberalii, prin Barbu Știrbei, trag sfîrșitul la Palat, că ei vin și pleacă de la putere cînd vor, că atunci cînd se retrag lasă în locul lor o formație anodină, pînă cînd binevoiesc să reia cîrma și să ferească poporul etc. La moartea lui Ionel Brătianu, jocul politic s-a mai schimbat. Cu toate acestea, Guță Tătărascu a reușit și el să stea la guvern, sub Carol al II-lea, o legislatură întreagă, iar apoi a încercat să repete figura, prezentîndu-se din nou înaintea alegătorilor ca, în caz de reușită, să mai guverneze alți patru ani. Sigur pe sine, fără să fi fost prost, omul era fudul în public, ajutîndu-l și statura, înaltă și aparent verticală. Asta nu l-a împiedicat să simtă la un moment dat că-i scapă

Actorul Ion Iancovescu.

terenul și atunci a tunat și a fulgerat public împotriva «isteriei cafenelei». Această comică alarmă a stîrnit o ilaritate de pomină. Nu se mai văzuse, la noi, cafeneaua promovată ca un factor politic atît de redutabil, ca să fie sesizat poporul de primejdia publică.

Desigur, în vremurile de opresiune, la noi și oriunde, cafeneaua a fost suspectată de a fi refugiu al opiniei liberale și al opoziției, lipsită de for și de organe. În 1848, de pildă, încă mai apăsa pe grumajii Europei jugul politicii metternichiene, prin a cărui «Sfîntă Alianță» se încerca să se pună botniță libertății de expresie. Se știe ce importanță luaseră însă cafenelele și la Viena, capitala reacțiunii continentale. Louis Steege amintea într-o corespondență de acest limbaj cifrat al cafenelei vieneze. Chelnerul se apropia de o masă și-i întreba pe clienți: — Was wünschen Sie? Kaffee, Chocolate oder Thee? (Ce doriți? Cafea, ciocolată sau ceai?)

— Lieber Thee (Mai bine ceai), răspundea în cor iubitorii de libertate (liberté). Niciodată calamburul nu exprimase mai fidel aspirația generală a popoarelor.

Ca să dau totuși un exemplu de orbire politică a unora dintre clienții Capșei, voi aminti că persoana lui Nicolae Titulescu nu era unanim prețuită. În special, fiul lui N. Filipescu, Griguță, își făcuse o specialitate de a-l ataca de fiecare dată, cînd i se prezenta ocazia, pe el și anturajul său diplomatic, pe așa-ziii «titulații» (la singular, titulax!). Ziariștii din orbita partidelor ostile lui N. Titulescu făceau cor cu patronii lor, răcindu-și gura ca să dovedească incapacitatea ilustrului bărbat, care umbrea cu prestigiul lui nu numai pe politicienii de toate mărimile, dar însăși «coroana», prin reprezentantul ei, Carol al II-lea, omul unei ridicole fațade wilhelmine, care schimba de trei ori pe zi uniforma. Cînd, în sfîrșit, făcîndu-se instrumentul invidiei regală, Guță a prezentat demisia cabinetului, ca să-l reconstituie, așa cum primise ordinul, fără șeful politicii noastre externe, fost de două ori președintele adunării la Societatea Națiunilor, o parte din cafenea, ziariștii în subordine și unii papagali au exultat. Atunci Puiu Iancovescu a spus o vorbă mare, adresîndu-se celor ce-și tipau prostește triumful: — Nu vă bucurați. Cu debarcarea lui Titulescu, România reintră în hotarele ei firești!

Din nefericire, cuvîntul n-a fost numai spiritual: anticipa cele mai triste perspective.

Incomparabil comedian, Ion I. Iancovescu, căruia toți îi spuneau Puiu, era și cel mai spiritual «capșist».

Venind odată vorba de Delavrancea și de talentul său oratoric, unanim ridicat în slăvi, Iancovescu a intervenit și a turnat apă peste entuziasmul general:

— Nu zic că n-avea succes. Avea! Dar să vă spun eu cum obținea aplauzele cele mai furtunoase. Era în timpul neutralității noastre. Delavrancea milita, alături de alți patrioți, pentru intrarea noastră ca să eliberăm Transilvania, și era un mare filofrancez. Și-a început un discurs, la Dacia, astfel:

— Fraților, nu concep Europa fără Franția! (aplauze entuziaste).

— Nu concep Franția fără Pariz! (alte aplauze entuziaste).

— Nu concep Parizul fără Luvru! (aplauze frenetice).

— Și nu concep Luvrul fără Gioconda! (aplauze delirante).

— Ei, încheie Puiu, ia să mai încercați acest gen de oratorie! O să vă pomeniți că vă taie macaroana o replică anonimă:

— Zexe!

În timpul celui de-al doilea război mondial, lăcă Antonescu, care se promovase din conferențiar profesor la Facultatea de drept, a ținut ca în cadrul acelei instituții să inaugureze anul universitar. Nefericit inspirat, a început cuvîntarea cu aceste cuvinte:

— Dragii mei studenți dragi!

Acea voce anonimă, de care vorbea Puiu Iancovescu, i-a tăiat-o scurt:

— Zexe!

Cuvîntul poate părea trivial prin originea sa argotică. Îl socot însă simbolic pentru definirea spiritului cafenelei, care a dat totdeauna ifosului și prostiei, de oriunde veneau, precum și arbitrarului celor ce ne guvernau, replica dezumflătoare:

— Zexe!

Fluieras de sor

Prim adnul cel umbros
Te dus cîntînd noios.

Fluieras, fluieras

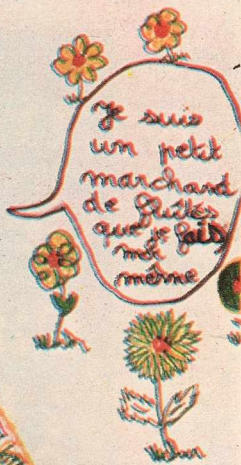
Hai la tîngul din Oaz!
Fac fluieras de sor
Că mult zice cu sor.

Fluieras, fluieras

Fac fluieras de faz
Că mult zice cu drag.

Fluieras, fluieras

Cîntecul tău zice-l-ee!

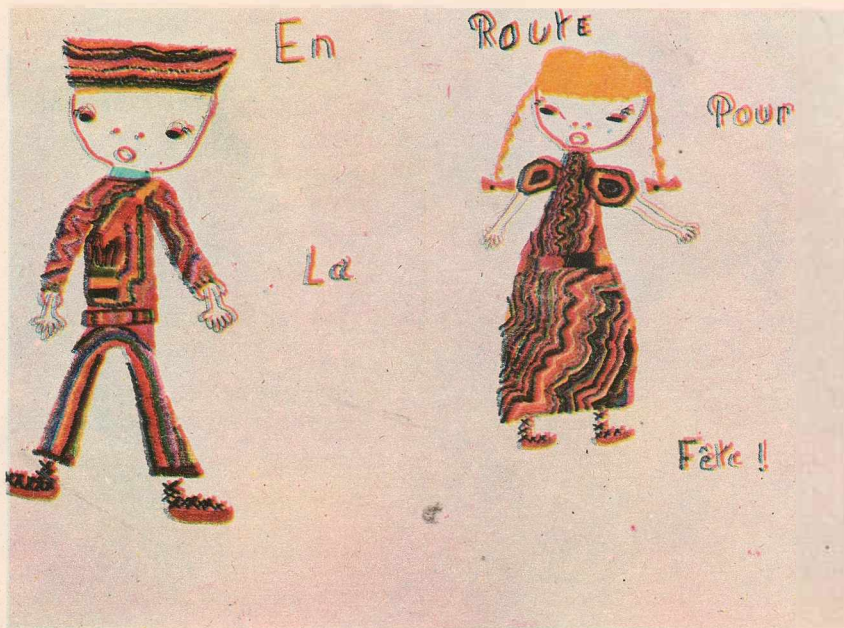
Jacqueline mellana

este o pedagogă elvețiană îndrăgostită de România. Dragostea pentru țara noastră s-a iscat fulgerător la ascultarea unei melodii românești. Prima din nenumăratele pe care le ascultă de atunci pe bandă de magnetofon, pe discuri sau în hoinărele de vacanță cutreierînd în lung și în lat țara noastră. Această dragoste o transmite ca un dar prietenilor și mai cu seamă micilor ei elevi de la colegiul din orașul Pully, de pe malul lacului Léman. Ziua de lucru a școlarilor ei începe prin audierea unui cîntec românesc.

Astfel, ne explică Jacqueline Mellana, obține de la școlari maximum de concentrare, deci climatul de liniște și atenție necesar unei munci susținute de cîteva ore de clasă.

Prin urmare, pentru J.M. muzica populară românească joacă un însemnat rol educativ.

Copiii le întregeste audierea discurilor prin explicarea textelor, povestirea baladelor, a legendelor românești,

relatîndu-le întîmplări și experiențe emoționante din țara care pentru copii a devenit «țara basmelor».

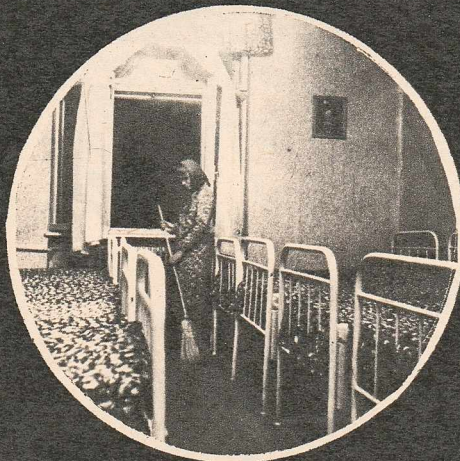
Am trimis copiilor volumul «Păpușile harnice», apărut în Editura «Ion Creangă», cu text și ilustrații (fotografii de păpuși în costum popular) de Lena Constante, iar muzica, în grai popular, de mîine. Copiii mi-au scris că au învățat «Fluieras, fluieras» pe care îl cîntă cu mult drag în românește și au întovărășit scrisoarea de un dar: desene inspirate de carte. Din aceste desene colorate revista «Flacăra» reproduce cîteva.

● ANCHETĂ — FLACĂRA ●

Există în Piața Amzei un cămin al unui liceu a cărui titulară cuprinde o cacofonie: Liceul industrial de poligrafie și tehnică cinematografică. Și ca acesta sînt și altele în municipiul București. În ele stau, învață, dorm, cîtesc, joacă table elevi de liceu, școală profesională, în două cuvinte, oameni tineri. Aceștia nu vor fi tineri toată viața, dar atît cît vor fi este normal să simtă treaba asta. Anunț încă din aceste rînduri că am întreprins o anchetă în cămine, deci nu va fi vorba de o literatură mai mult sau mai puțin sentimentală, mai mult sau mai puțin frumoasă, ai cărei eroi (pozitivi și negativi) ar deveni internii sau căminîștii. În discuțiile avute la liceul din Piața Amzei, și nu numai acolo, căminîștii au devenit căminarzi. În unele locuri apare problema asigurării unor condiții mai bune, adică sobe care să funcționeze, dușuri care să-ți acopere trupul cu apă caldă și chiar paturi care să nu scîrțîie. Cum am spus, nu avem nevoie de literatura căminelor. Avem nevoie de căminele care există, chiar și de cele care nu există. Marele merit al căminelor este că ele există. În schimbul a 400 de lei ai unde să dormi, să te speli, să înveți, să mînci, și asta înseamnă foarte mult. E și normal că într-un cămin să stai la rînd la duș, să ai în dreapta un băiat care vorbește prin somn, iar masa să nu înceapă cu o țuică și ceva gustări. După cum normal e să-ți fie dor de casă, de mamă, de tată, de primarul comunei din care ai venit. Căminul din Piața Amzei are 69 de locuri, deci 69 de băieți în tot atîtea paturi și nu arată prea grozav pentru că e vechi. E instalat într-o curte sumbră, are și alți locatari, uniți printr-o tandră inscripție: Murdăria oprită. Bătaie.

Pedagogul Nedelescu Marian se află exact cuprins în condiția acestei meserii despre care va fi vorba în articolul semnat de colega mea Cici lordache. Mi-a spus că apreciază încrederea pe care conducerea școlii o are în el, încredere puțin exagerată din moment ce i se dă de înțeles că n-ar strica să facă rost de becuri, de clanțe, de telefon și chiar de preșuri. Dealtfel, elevul Păun Gheorghe, din anul V, întrebare de mine cum e viața acolo, mi-a spus: Deocamdată zic bine pentru că nu se poate mai bine. Insistînd («Cine v-a spus asta?»), zice: Mai mulți, dar într-un cuvînt aș zice așa — cadrele didactice. Ce mare greșeală a făcut băiatul! Uneori, cadre didactice înseamnă nu un cuvînt, ci două. Păun Gheorghe, un tînăr băiat în toată firea, calm, își dă seama că aceste cămine nu aduc venit statului, că ele înseamnă mîna de ajutor pe care Partidul Comunist Român o întinde elevilor veniți din comune să devină specialiști. E convins, ca și mine, că acolo, prin grijă și bunăvoință, s-ar putea rezolva totul. De ce un singur duș? De ce ferestre care nu se închid bine? De ce fără telefon? De ce pături nespălate de cinci ani? La această ultimă întrebare ne-a lămurit, spre cîntec sa, Marian Nedelescu: «Directorul nostru spune că lucrurile noi trebuie să stea în magazie. Dacă se întîmplă ceva!» Mai mult decît faptul că în cămin

avem nevoie de căminele care există, chiar și de cele care nu există

Chiar și în cămine a sosit toamna.

băieții stau așa, trăiesc așa, nu văd ce s-ar putea întîmpla. Apoi, mîncarea. Mereu aceeași, ciorbe care nu pot fi duse pînă la cap, felul II care practic e un fel de a nu fi. Băieții îmi spuneau că atunci cînd merg acasă își fac plinul, că aduc alimente care nu se fură niciodată. Se dau. Trecînd dincolo de lipsa de interes a directorului pe care-l văd doar la școală, băieții au dulapuri curate, unul are chitară și vrea să-i semene lui Tudor Gheorghe, și au lansat o idee dezolant de simplă: cel mai frumos dormitor. A cîștigat camera 7, ai cărei locatari punînd ban lîngă ban au cumpărat un acvariu, în care peștii cei miciți nu simt nevoia unui telefon și nici pe cea a unui duș. Au și o gazetă de perete în care am văzut 10 desene care te învață cum să-ți legi cravata la gît. Și mai jos, în loc de concluzii, reproduc extrase din răspunsurile primite de ei (în scris) la următoarele întrebări: 1) Numele și prenumele; Din ce loc ați venit? 2) Vă amintiți ziua plecării de acasă? 3) Primiți des scrisori de acasă? 4) Scrieți des acasă? 5) Ce are acest cămin bun și ce are rău?

Eugen SECELEANU

- 1) PLUGARU OLIVIU, 17 ani
- 2) Am venit din Eforie Nord, județul Constanța. Ziua plecării, o zi obișnuită în care a domnit totuși o atmosferă apăsătoare. M-au condus la gară mama și sora. Tata și-a luat «la revedere» acasă. Toată lumea era emoționată, mai puțin sora. Ea era obișnuită cu plecările. Plecările ei. 3-4) Acum le scriu foarte rar pentru că le dau telefon săptămînal. Cred că și ei s-au obișnuit cu despărțirea pentru că, spre deosebire de anul întîi cînd îmi scriau destul de des, acum nu prea mai scriu.
- 5) Apoi baia. De la două dușuri dintre care doar unul funcționează nu poți cere prea mult. Dar sîntem totuși 60 și mai ales oameni. Ar fi fost bine să fi avut un telefon. Ar fi fost bine să fi avut cîteva difuzoare. Scaunele din sălile de meditație sînt destul de rupte și sînt așa de cînd le știu.
- Ar fi fost bine ca pe lîngă dușurile să avem în dormitoare și ceva preșuri. Avem unul care nu acoperă nici o cincime din suprafața pe unde se poate merge. Ar fi fost... prea frumos.
- Acțiunile organizate în cămin nu satisfac elevii. Sînt monotone, sînt rigide. O seară de dans se organizează foarte greu, cu toate că noi cerem să se organizeze.
- 1) GHEORGHIU DORINEL, 17 ani, orașul Roman, județul Neamț.
- 2) În ziua de 13.09.1971 am plecat spre gară fiind înconjurat de părinți și de cîteva rude mai apropiate. La sosirea trenului în gara Roman mi-am luat rămas bun de la părinți și de la rudele care m-au însoțit. Despărțirea, ca orice despărțire, a fost dureroasă.
- 3) Acasă scriu de 3-4 ori pe lună.
- 4) Mai mult îmi scriu părinții decît le scriu eu lor.
- 5) În primul rînd se poate spune că ne ducem viața într-un cămin destul de vechi, ale cărui ziduri cu pereții crăpați dau impresia că această clădire se va dărîma într-o bună zi. Nu pot ști ce impresie poate face acest cămin însă cel puțin pentru un băiat care a venit din provincie în București făcîndu-și multe iluzii cu privire la viitoarea sa locuință numai intrarea a fost de ajuns pentru a-i spulbera orice iluzie.

Imagine frumoasă. Nu foarte frumoasă; păturile sînt foarte vechi, și salteaua ia forme cel puțin curioase.

Fotografii de Elena GHERA

Un alt neajuns, din cauza căruia te crezești noaptea din somn este temperatura, uneori, scăzută din cameră.

1) SEBE MARIN, 17 ani, satul Malu, comuna Vedea, județul Ilfov.
2) Ziua plecării de acasă. O zi cu totul deosebită de celelalte. Era ziua când elevul timid, absolvent a opt clase, pășea spre Capitala țării, evadând din viața monotonă de la țară.

3-4) Mama mi-a spus când am plecat de acasă să-i scriu cel puțin două rânduri într-o scrisoare, dar să-i scriu mai des. De acasă primesc la fel de des (răspunsuri).
5) Să începem cu baia: o cameră micuță, asemănătoare cu un hol, are două dușuri, dar funcționează doar unul. Cazanul este destul de micuț. Apa ajunge doar pentru 3 persoane. Patul, când te așezi, scârțâie și-ți deranjezi colegii. Încălzirea se face cu ajutorul sobelor, dar la noi în cameră avem numai o jumătate de sobă. Problema difuzoarelor am pus-o din anul întâi, de fapt au pus-o și cei din prima promoție a liceului, dar nu s-a rezolvat nimic. În fiecare zi avem aceeași ciorbă, noi îi spunem STAS, seara aproape aceeași adunare generală pe care am botezat-o «Seara soldaților».

1. RADU GH. GHEORGHE, din satul Ghizdăvești, comuna Celaru, județul Dolj, 17 ani.

2) Plecarea de acasă pentru a veni la acest cămin a avut loc în noaptea de unsprezece spre doisprezece septembrie cu ajutorul unei căruțe, deoarece mijloace de transport sînt foarte puține de la comună la gara Caracal. Mijloace de transport sînt în număr de două, unul pentru muncitorii, altul pentru călători (mă refer la mijloace de transport pe zi). Am plecat noaptea, așa că nu mi-am putut lua rămas bun, decît de la sora mea mai mică. La gară am fost însoțit de ambii părinți, care înainte de a urca în tren m-au îmbrățișat și mi-au urât sănătate și m-au sfătuit să învăț pentru a putea trăi o viață și mai bună.

3. Fiind departe de acasă (o sută șaptezeci și șapte de kilometri) evident că trebuie să trimit și scrisori. Aceasta o fac de două sau trei ori pe lună. Una în care să le spun că am primit banii de acasă și în celelalte două notele pe care le obțin.

4. La fiecare din scrisorile pe care le trimit primesc răspuns.
5. Pentru a servi masa de dimineață sau seara trebuie să ne deplasăm la școală, acest lucru îl facem cu ajutorul mijloacelor de transport și pentru aceasta trebuie să plătim o sumă de bani în plus.

Mașina în care se aduce mîncare vine de multe ori foarte tîrziu.
1) MIHALACHE NICOLAE, 19 ani. Venit din comuna Arțari, județul Ilfov.

2) Era o sîmbătă de septembrie, ora 5 dimineața. Pînă la stația autobuzului m-a condus mama, o femeie îmbrăcată în negru, care, pînă la stația autobuzului mă sfătua: să fii cuminte, să înveți, să nu te bați cu băieții, să... La cea oră matinală, lăsam acasă doi părinți necăjiți, cu lacrimile pe obraz. Cu numai o lună în urmă pierduseră un fiu într-un accident, iar acum altul se înstrăina.

3) Scriu acasă atunci cînd am ceva deosebit de comunicat. Fiind la numai 60 km de casă, merg deseori să-mi văd părinții.

4) Rar.
5) Căminul? Este o clădire veche. În cămin nu există nici un difuzor, nu are telefon.

planul de școlarizare, și cum acesta nu e același de la an la an... De pildă în acest an școlar, în care am primit un foarte mare număr de elevi în anul I, din care cauză a trebuit să suprîncercăm căminul, a trebuit să angajăm un pedagog în plus, dar la anul vom fi nevoiți să-l scoatem. Vă spun sincer, eu le înțeleg bine condiția și de aceea pe unii i-am sfătuit personal să se specializeze la noi. Am școlarizat pînă acum vreo patru prin școala noastră tehnică postliceală. De aici și fluctuația».

Da. La internatul Grupului școlar al M.I.U. sînt 8 pedagogi, 3 pentru căminul de băieți și 5 pentru cel de fete, și al șaselea va veni în curînd. Merg în blocul A și întîlnesc pedagogele de serviciu — una la două paliere, și cum în bloc există 4 paliere, iar pe fiecare palier cite 20 de camere cu cite 6 paturi, printr-o socoteală simplă, aflăm că o pedagogă răspunde de 240 de eleve. Mă însoțește Georgeta Popa care lucrează aici de 4 ani, a venit cînd avea 20 de ani, ea însăși nu departe de vîrsta elevelor pe care trebuia să le supravegheze și mărturisește că la început nu știa ce să facă, cum să rezolve aștepta situații care se iveau în fiecare clipă. Ca și acum, stăm de vorbă într-una din camere, și sîntem mereu întrerupte: «tovarășă pedagogă, veniți la camera 45, cred că s-a furat ceva», «tovarășă pedagogă, veniți în camera cutare, eleva cutare plînge și nu spune de ce, veniți la camera X, eleva Y are febră» și tot așa... Georgeta Popa e calmă, îmi cere scuze, dispăre, rezolvă, reapeare... Dar pînă a ajuns la calm, la pricepere au trecut ani, au fost uneori «chiar crize morale», «complexe de incapacitate», «dorința de a pleca», cum îmi spune.

— Și ce faceți noaptea? De ce a fost nevoie să se introducă schimbul de noapte?

— Pentru că s-a redus din schemă postul de paznic de noapte. Și, de fapt, pentru că nici el nu putea să rezolve o serie de situații complicate ce se iveau. Mai ales de sînătate. Mai ales la fete. Avem un singur medic școlar și nici dînsul nu are întregul program în școală (are ore și în policlinică) și două asistente care, prin rotație, rămîn la cabinetul medical al școlii pînă la orele 20. După aceea? S-a întîmplat ca noaptea să se declanșeze viroze, crize de apendicite acute, mari stări febrile, gripe, cite și mai cite... Gîndiți-vă, la 800! Cine era să le ajute? În multe cazuri era nevoie de internări de urgență, de medic. Sau măcar de un sprijin afectiv...

— Vă convine? De ce rămîneți aici?

— Dacă-mi convine? Peste salariul... frumuseț. Îmi plac copiii. Mi-am descoperit aici o vocație. De aceea vreau, deși am copil mic, să urmez la fără frecvență un institut pedagogic.

Iar pe această «rudă săracă» a personalului didactic nu numai lipsa pregătirii de specialitate, nu numai specificul și dificultățile muncii o exclud, de fapt, din rîndul cadrelor didactice, ci și «drepturile» și «îndatoririle» ei prevăzute prin același «statut» menit să-i statueze profesia. Are un singur drept: beneficiază de concedii de odihnă «în condițiile stabilite de Legea privind concediile de odihnă ale angajaților». În schimb, nici măcar perfecționarea lor profesională nu este inclusă în statut ca pentru celelalte categorii de slujitori ai învățămîntului. De aceea credem că e necesar ca cineva — și acesta credem că este Ministerul Educației și Învățămîntului — să le remedieze condiția. Să statueze cu adevărat profesia de pedagog. S-o reabiliteze.

Cici IORDACHE

«PROBLEMA pentru noi nu este atît copilul, cît părinții»

Ne propunem să cunoaștem internatul Liceului «Nicolae Bălcescu» (pentru clasele I-IV băieți) și internatul Liceului «Zoia Kosmodemianskaia» (pentru clasele I-XII fete). Gestul nu este gratuit. Faptul că elevii locuiesc, trăiesc, mîncîncă, se odihnesc, învață, cel puțin 5 zile din cele 7 ale săptămîinii, îndreptățește interesul nostru pentru condițiile existente în aceste internate, pentru problemele care se ridică în fața pedagogilor, în munca lor de educație. Cu atît mai mare ne este mulțumirea, cu cît, deși venirea noastră este inopinată, remarcăm curățenia, ordinea perfectă în bucătărie, în dormitoare, în sala de mese.

La internatul Liceului «Nicolae Bălcescu» este zi de vizită. Discuțăm cu citiva părinți. Familia Iancu, care are trei copii (tatăl — tehnician constructor, mama — țesătoare), ne spune: «Sîntem mulțumiți de condițiile oferite de internat copiilor noștri. Internatul ne este de mare ajutor în educația copiilor prin supravegherea lor la învățătură de către tovarășii pedagogi». Buhalovski Teodora — croitoreasă la F.C.T.B., care are un băiat de nouă ani în internat — convine alături de familia Iancu: «Internatul este un ajutor binevenit pentru noi părinți. Cînd sîntem la lucru îi știm în siguranță. Sînt urmăriți și educați de tovarășii învățători, apoi hrana și odihna, în condiții de care sînt foarte mulțumiți, sînt asigurate la timp».

Armonie perfectă, fără tulburări, copii cumiți care învață, părinți care vin să-și vadă copiii, mulțumiți că se bucură de ocrotire în lipsa lor. Dar curînd aflăm că acestea sînt cazuri excepționale, cu adevărat rare avî. Din cei 26 de copii citiți are în grupă, învățătoarea Constanța Ștefănescu de la internatul Liceului «Nicolae Bălcescu», numai doi se bucură de preocupare și grijă din partea părinților. Restul, odată aduși aici, sînt uitați, sau cînd sînt luați acasă, vin murdari, necunși, de multe ori traumatizați psihic sau fizic. Aceeași situație am întîlnit și la internatul Liceului «Zoia Kosmodemianskaia». Acești părinți nu înțeleg că oricîte condiții materiale bune ar fi create, ele nu sînt suficiente, că, dincolo de ele, acești copii, pentru a deveni oameni integri, normali, au nevoie de căldură sufletească, de puțină dragoste părintească. Problema pentru noi nu este atît copilul, cît părinții».

Inexplicabile și de condamnat sînt «excesele de dragoste» de la miezul nopții, cînd după luni de uitare, în stare de ebrietate, ne aducem aminte că sîntem tată. Invadăm căminul, fără să ținem cont de nici o limită a bunului-simț (chiar dacă dăm buzna într-un dormitor cu 45 de fete la ora 2 noaptea). Cînd ni se opune rezistență, înjurăm, lovim portarul și invocăm lipsa de umanitate a școlii «care nu-și dă seama ce înseamnă să fii tată». Și asemenea cazuri nedorite care perturbază atmosfera internatului Liceului «Zoia Kosmodemianskaia», ne spune directoarea Georgeta Vasile, sînt foarte dese. Ne bucurăm de un ajutor primit din partea școlii — internatul — și în loc să-l înțelegem ca atare, credem că el ne absolvă de răspunderea și de îndatoririle noastre de părinte. O altă situație este aceea a unora dintre tinerele mame divorțate, care după ce-și aduc copiii în internate, uită de ei. Singura legătură cu pedagogul se rezumă la plata întreținerii, de multe ori nici atît, aceasta fiind asigurată de bursa care revine elevului din partea școlii. Se invocă des ca scuză dreptul la viață: «Nu am întîlnit încredere și dragoste pînă acum din partea soțului. Am fost nevoită să divorțez. Sînt tînără și am dreptul să-mi refac viața». A-ți refac viața, îndreptățită dorință, dar cum, prin suferința propriului copil?

Căutăm cu disperare dragoste, dar nu ne gîndim că și propriul nostru copil o cere, reproșăm lipsa de înțelegere, dar noi, la rîndul nostru, cît sîntem de neînțelegători!

M. L., mamă a cinci copii, făcuți cu patru bărbați (posesoarea unor pensii alimentare substanțiale), nu prea a cunoscut greutățile pe care le ridică creșterea unui copil. Prezența mamei, atunci cînd se face simțită în internat, pune în alertă școala întregă. Singurul lucru pe care știe mama să-l ofere cînd își vede copiii după săptămîni de absență, sînt bătaia și înjurăturile. La întrebarea îndreptățită a directoarei liceului, Georgeta Vasile, pentru ce a dat naștere atîtor copii, dacă nu este capabilă să-i crească, răspunsul ei, demn de o mamă spartană, sună ca la carte «Fac copii pentru că societatea are nevoie».

Da. Societatea are nevoie de copii, dar nu de copii traumatizați psihic și fizic, ci de oameni integri, adevărați, fără complexe, capabili să-și făurească o viață bazată pe muncă și cinste. De multe ori, ne spune directoarea Georgeta Vasile, sîntem nevoiți să fim arbitri la adevărate tîrguri, în care copiii, ca simple obiecte, fără viață și voință, sînt disputați cu brutalitate de părinți divorțați sau în divorț. După ce este obținut în sfîrșit de unul dintre părinți, copilul este purtat pe la bunici și rude, iar apoi, devenit un obiect incomod, este adus și uitat în internat. A fost și cazul elevei C. Maria. Deși relația cu fiica sa din prima căsătorie se reducea numai la plata întreținerii — 295 de lei (și asta făcută nu personal, ci printr-un curier) — tatăl se opunea încredințării copilului mamei. În cele din urmă, luciditatea, tactul și curajul directoarei au găsit rezolvare cazului (sperăm de durată). Luîndu-și toată răspunderea asupra ei, Georgeta Vasile a dat în cele din urmă copilul mamei. Nici acolo unde există unitate în familie și condiții mai mult decît favorabile pentru creșterea și educația unui copil, pedagogii nu găsesc înțelegere.

Ludmila PATLANJOGLU

Este vîrsta marilor dar și a micilor întrebări puse în cămin: cum se face nodul la cravată?

* condiția unui educator pe nume pedagog

În amintirile elevului intern rămîne — și nu printre cele confuze, nu printre cele estompate și vagi ca umbrele incerte, ci persistente, cu retrairi gata oricînd să fie declanșate — pedagogul. Personaj implicat cotidian în viața lui. Învăluit în aura bunătații și înțelepciunii, model de viață adolescentului sau, dimpotrivă, masca rigidității, a blazării, a vinătorului de greșeli, a răutății. Dar de ce pedagogul nu poate să fie totdeauna tandru, calm, înțelegător, cel ce găsește soluții la toate, cel ce le știe pe toate (certitudine de care copiii au la toate vîrstele nevoie), cel ce iubește egal, cel ce împarte dreptatea egal? Cu alte cuvinte, cel ideal? Adică cel necesar? Fiindcă uneori are o condiție precară. Afirm cu certitudinea realității întîlnite. Întîlnită, la Grupul școlar al M.I.U. — cea imensă școală (de la capătul troleibuzului 84) cu 3 000 de elevi, dintre care peste 2 000 sînt din afara Bucureștiului, dintre care peste 80 la sută sînt de la țară, dintre care aproape 1 000 sînt interni, dintre care aproape 800 fete. Aici e casa lor, aici e masa lor, aici e familia lor.

La școală stau 5-6 ore, în care profesorii se schimbă, se predau obiecte peste obiecte, cunoștințe, se învață meseria, se dau teze, extemporale, note. În internat se stă restul orelor, și aici se trăiește și se învață viața. Și mai ales doi poli o atrag și-o răvășesc un timp, uneori cu mari suferințe: adaptarea, despărțirea de părinți, ieșirea din comunitatea satului cu normele lui, unde toată lumea cunoaște pe toată lumea, și exercițiul complicat al urbanizării. Al lui a fi, a gîndi, a acționa urban. Iar ușurarea adaptării — cei ce intră primii în contact cu cele mai felurite reacții ale tranziției — ca și însușirea stării urbane revin într-o imensă proporție unui educator, frumos și propriu numit pedagog. În realitate este el, poate să fie, cu adevărat pedagog? Depinde de la caz la caz și de însușiri personale. Și de bunăvoință. Căci de pregătirea lui ca atare să nu vorbim. Sau să vorbim, pentru că asta ne-am propus aici.

În Statutul personalului didactic (intrat în vigoare la 15 martie 1969) a fi pedagog școlar este socotit o funcție didactică «pentru sprijinirea muncii de instruire și educare a elevilor în căminele de elevi». În articolul 9 se prevede că pentru funcția de pedagog școlar este necesară «absolvirea cu examen de diplomă a unui liceu pedagogic sau a unei școli pedagogice postliceale; în mod excepțional vor putea fi numiți în această funcție și absolvenți ai unui liceu de cultură generală. În învățămîntul profesional și în învățămîntul tehnic pot fi numiți și absolvenți ai unei școli de specializare postliceală sau ai unui liceu de specialitate».

În realitate nu-i găsim în aceste «funcții ajutoare» pe absolvenții școlilor de specialitate, ci mai ales pe cei angajați «în mod excepțional». Nici nu s-ar putea altfel. «Nu totdeauna e convenabil — îmi spune unul dintre directorii adjuncți ai școlii, inginer Stere Marinescu. Depind de

* elevii stau cîte patru în cameră, au apă rece, au apă caldă, dar sînt deficitari la grupa sanguină

Nu știu exact pentru ce motiv am ales internatul Grupului școlar de construcții din șoseaua Mihai Bravu 428, pentru acest reportaj, nu știu, recunosc, poate pentru că sediul școlii se află pe linia lui 26 și a intrat în funcțiune slăbiciunea mea, de fost itebist, pentru tramvaiul acela, poate pentru că nu e departe de casă, în sfîrșit, cert e că l-am ales și că — după cele văzute acolo — nu-mi pare rău că am făcut-o.

Am intrat în incinta școlii cu mîinile în buzunar. Portarul m-a privit cu ochi mari, am fost sigur că o să mă întrebe de toate cele și de aceea am încercat marea cu degetul, saluțîndu-l cu bună ziua, tataie, și omul mi-a acordat o clipă de tăcere suspectă, după care mi-a răspuns, noroc, băieți, adică băieții eram eu...

Am luat-o printre clădiri. Primul întîlnit, elevul Șișman, venit tocmai din Prahova, din comuna Ceptura, mi-a arătat cu degetul în ce cămin locuiește, și m-am îndreptat într-acolo, scăpat de teama de-a nu nimeri într-un internat de fete.

Am ajuns la corpul D al internatului școlii, o clădire proaspăt vîruiată, nouă, dată în folosință chiar în această toamnă, pentru 350 de elevi, și aflată încă în dotare, după o expresie pe care am auzit-o în după-amiaza aceea de patru-cinci ori și care mi-a plăcut la nebunie. Am urcat treptele de rigoare, am zis bună ziua, șase sau șapte elevi citeau «Informația» și trebuie să recunosc că am simțit un fel de invidie, poate chiar de durere, că nici unul nu era aplecat deasupra revistei «Flacăra»... Atmosfera era ostilă, am încercat să sparg gheața, ei, băieți, e bine în internat, dar n-am primit nici un răspuns. M-am învîrtit în stînga, în dreapta, și în cele din urmă m-am trezit față-n față cu pedagogul de serviciu, pe care îl alertase vreun elev mai conștiințios. Grigore Stegărescu, s-a recomandat și mi-a plăcut din prima clipă, ar fi trebuit să fiu cu internii, în sala de lectură, mi-a mărturisit, dar am avut treabă cu unul dintr-antîia care a furat un compas și 30 de lei, mi-a spus, întinzîndu-mi actul justificativ, o declarație pe care o citez aici pentru farmecul ei: «subsemnatul Nistor Mircea fiind în ziua de 2. XI. 1973 de planton mi s-a lăsat în grijă de un elev suma de 15 lei. Nu știu de unde îi avea», punct și semnătura.

Lăsînd gluma deoparte, am vrut să stau de vorbă cu pedagogul, teamein, sincer, despre ce arde la ei în școală, să-l întreb cum se întreține curățenia aceea strălucitoare, dar omul a preferat să-mi arate niște planuri, liniate și dactilografiate, după care mi-a povestit că în curînd va începe la ei «săptămîna curățeniei» și că sîmbătă a fost cu elevii la Teatrul Giulești, la Liolă, chiar așa, m-am mirat, la Pirandello de la 15 ani, de ce nu, mi-a răspuns, educația trebuie să înceapă cit mai devreme. Așa e, tovarășe Stegărescu, după ce m-am gîndit bine, îți dau dreptate.

Deodată discuția s-a destrămat. Pedagogul și-a adus aminte de nu știu ce și a refuzat să mai stea de vorbă fără aprobarea conducerii, știți, avem aici o ordine interioară, mi-a spus, iar eu care știam cum este povestea asta complicată cu ordinea interioară l-am înțeles, și am ajuns astfel în fața tovarășei Ludmila Petrescu. Dînsa a fost mai circumspectă, mi-a cerut legitimația, delegația, s-a uitat la mine și din fața și din profil, apoi s-a oferit să mă conducă să văd cele patru corpuri de internat în care locuiesc cam 1 000 de elevi, cantina, clubul, sala de sport, vai, lăsați, ne descurcăm și singuri, ca pînă acum, nu, nici vorbă, vă conduc, și uite-așa, am pierdut vreo cinci minute cufundați pînă la gît în politețuri levantine.

Ne-am întors la corpul D. Am intrat prin camere. Era cald și curat, patru paturi în fiecare încăpere, mai bine decît pe vremea studenției mele, condiții excelente, apă caldă, apă rece, să tot înveți, mi-am spus, să ajungi un strungar sau un lăcătuș destoinic. N-avem încă perdele, s-a scuzat o voce, dar primim luna aceasta, am făcut cîteva fotografii, gazdele s-au ferit de obiectiv, știu ele cum e cu presa, au mai avut încurcături cu tovarășii de la «Informația Bucureștiului».

Am dat să-mi aprind o țigară, dar pedagogul m-a privit cu reproș, nu e voie să fumați în fața elevilor, mi-a spus, nouă ne desface contractul de muncă pentru asta, ca să vezi, dar elevii fumează. I-am întrebat cu gîndul nostalgic la adolescența noastră. Mai fumează, mi-a răspuns.

Chiar la intrare am dat peste o cameră goală și m-am interesat ce destinație are.

— Normal, e sală de meditație.

— Și anormal?

Mi s-a explicat că blocul este încă în utilare, o să avem și televizor, a completat pedagogul, dar vorbele se auzeau foarte greu, de undeva răzbăteau niște zgomote violente.

De la atelier, am fost lămurit, atunci n-ar fi oare mai bine să mutați sala de meditație în partea cealaltă a clădirii, m-am aflat în treabă, da, asta e o idee, s-a simțit datoare directoarea să aprobe, ba chiar și-a notat-o.

Am întrebat dacă sînt ceva probleme deosebite, nu prea sînt, am auzit, doar că apa nu urcă pînă la etajul 4, dar o să primim curînd o pompă nouă, copiii sînt în general ascultători, m-am interesat, oarecum, mi s-a spus, știți, marea majoritate vin din mediul rural, dumneavoastră de unde sînteți, din Giurgiu, i-am răspuns, atunci n-aveți de unde să știți, m-a etichetat, și mi-a venit să rîd, dar m-am abținut. Ei, dacă nu sînt probleme, o să plec, am zis, și-aș fi gata să bag mîna-n foc că nu m-am înșelat observînd că gazdele au răsuflet ușurate.

Ne-am luat la revedere, ne-am dat înapoi politețurile împrumutate la venire, iar pedagogul, care s-a oferit să mă conducă pînă la poartă, mi-a mărturisit, cu jumătate de voce:

— De fapt, avem o mare problemă: grupa sanguină. A fost nu demult un control de la Miliție și ne-a găsit deficitari la acest capitol.

Am ieșit pe poartă mulțumit de cele văzute, salutat cu mare respect de portarul care, sînt sigur, m-a crezut ceva inspector, dacă nu mai mult.

Ovidiu NEGOIȚĂ

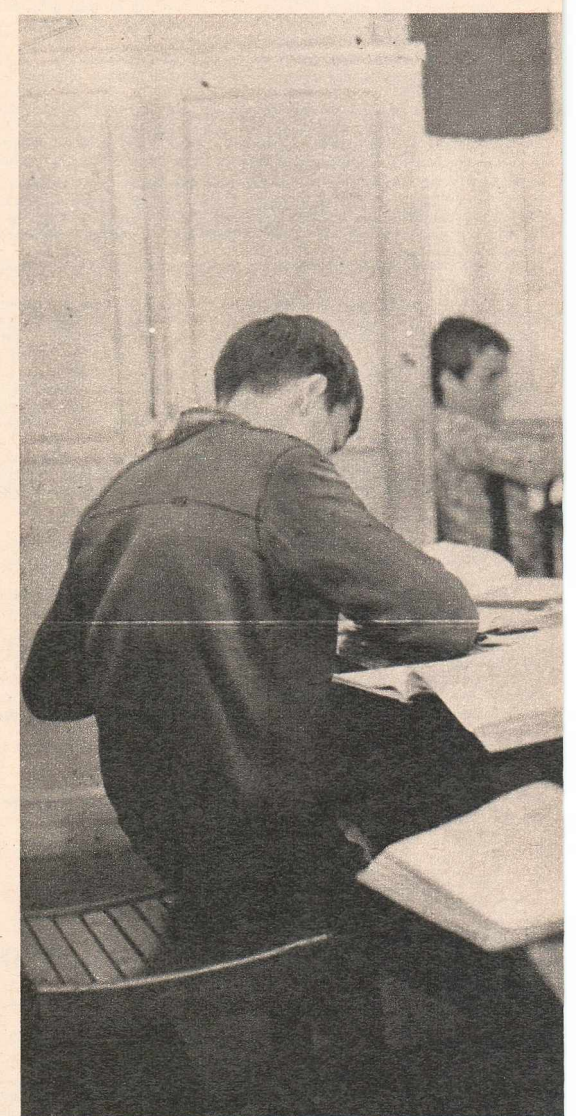
* singur, fără internat

Constantin Morîșcă era unul dintre elevii Școlii profesionale «Grivița roșie» din București, care trebuia să răspundă întrebărilor puse de primul extemporal «Flacăra». Nu știu cum ar fi răspuns el la întrebarea «Care au fost primele cuvinte rostite de Columb cînd a descoperit America?» Știu însă clar că primele cuvinte rostite de Morîșcă atunci cînd a descoperit că persoana cu care vorbește e «de la ziar» au fost: «Sînt supărat rău, nene». Pe scurt, povestea lui ar fi cam aceasta: într-o zi, la ei în comună (Dumbrăveni lângă Suceava) a venit un om, Osman îl chema, să recruteze băieți pentru școala profesională de la Grivița. Și socotitorul Toader Morîșcă și-a dat fiul, pe Constantin, cel despre care vorbeam mai sus, la școală. Tatălui i s-a spus că băiatul va intra direct, fără examen, și așa a fost. I s-a mai spus că hrana și îmbrăcămintea sînt asigurate, și într-adevăr au fost asigurate. Cu internatul însă problema s-a complicat. După cum ne-a informat directorul Grupului școlar «Grivița roșie», Vasile Mărgineanu, din cauza unor întîzieri ale veșnic vinovaților constructori, căminul, care suferă o reparație capitală, este în continuare închis. Astfel, cîțiva dintre elevi au rămas pe dinafară. Printre ei, și Morîșcă. Un timp s-a descurcat el, găsînd împreună cu un coleg o gazdă, undeva pe la Podul Grant. Trebuia să plătească, partea lui, 250 lei lunar. E cam mult și, iată, că tatăl nu mai poate să-i trimită în continuare bani. Ce să facă? Și singur, și fără casă. Iar școala-școală! Cîțiva băieți din comună, uite, au avut mai mult noroc. S-au dus la Vitan la construcții. Au și internat chiar în curtea școlii și sînt acolo împreună. «Nu mai vreau să fiu singur și nici la gazdă nu mai vreau. Cu băieții la internat m-aș fi simțit mai bine. Ne cunoaștem de mici, cînd ești printre străini e tare greu aici în București. Și la internat e altă viață. Scapi de multe griji, nu mai dai bani pe tramvai, internatul are și baie, e cald că are și calorifer. Eu vreau să mă mut acolo, vreau să stau la internat». Evident, băiatul trebuie să-și ceară transferul. Nu prea știe cum să facă o cerere, cum nici la telefon nu știe să vorbească, dar pînă la urmă speră să se descurce, a învățat el să meargă printre mașinile astea multe din Capitală.

Vorbim din nou cu directorul școlii. Și dînsul are destule necazuri. Cu școala, cu spațiul disponibil și, mai ales, cu internatul ăsta care trebuia să fie gata la 1 octombrie. Se pare că dorința lui Morîșcă de a pleca nu este singulară. Prea multe cazuri de elevi care vor să plece nu sînt, este drept, dar «ce să facem, copiii mai au și ei dreptate!»

Nu știu cîtă dreptate are copilul Constantin Morîșcă, cel care, venind în București, visa să stea la un internat cu baie și calorifer, iar nu la «speculă» acolo lângă Podul Grant. Nu știm precis cîtă dreptate are și directorul care n-a găsit, și poate nu numai din vina sa, mijlocul de a-și ține promisiunea făcută părinților prin intermediul tovarășului Osman. Știm doar că, de cîteva zile, elevul Constantin Morîșcă, anul I modelieri la școala profesională «Grivița roșie» din București, a dispărut. Și-a luat lucrurile cu care venise și s-a dus acasă. Între timp tatăl a fost anunțat printr-o adresă din partea școlii. Se așteaptă în continuare. Cărat prin săli de așteptare, pe culoarul trenului în forfota navetiștilor, un geamantan de lemn a plecat deci spre Suceava împreună cu fostul elev Morîșcă. El, geamantanul, putea sta însă liniștit undeva sub un pat pe care să fi dormit stăpînul său, mîngîiat de căldura prietenoasă a unui calorifer de internat bucureștean. Așa însă, geamantanul își va relua vechiul loc, probabil în finul din pătul, și va aștepta cu nerăbdare să vină din nou toamna împreună cu delegatul Osman.

George STANCA

* nimeni nu se naște la 20 de ani

Irina Boghia este pedagog la internatul de fete al Liceului nr. 15 din București. De nici două săptămîni. A lucrat ca învățătoare suplinitoare, apoi și-a încercat talentele pedagogice la o grădiniță și, în sfîrșit, și le încearcă acum la internatul mai sus-numit. Este mama unui copil și-l așteaptă pe al doilea. Ne mărturisește totuși că o enervează foarte tare copiii. Fiindcă fetele mai mici sau mai mari au apucături băiețești, fac multă gălăgie, într-un cuvînt, dau tot timpul dovadă că sînt needucate. Și tot sub formă de confidență aflăm de la ea personal că «fetele n-o prea inghit». Oare de ce?

E seară. După ciulama de pui și compotul de cireșe, internele urcă spre dormitoare. În boxele celor mari se rînduiesc uniforme și cаетele pentru a doua zi, cutiile cu cremă sînt scoase discret din geamantan și poți găsi lesne un ruj sau o pensetă. Nici o crimă. Importantă este liniștea. Și fetele cele mici n-o păstrează. Cele mici sînt ca viermii neadormiți. Deși e aproape ora opt și ar trebui să fie deja în pat, ele mai mișună încă prin sala cu dulapuri de lemn și lăcăte. Cu cheia atîrnată de-un șnur petrecut pe după gît, o fetiță firavă se căzneauțe să dovedească țaria zgrunțuroasă a unei gutui. De ce n-a mers încă la culcare? Pentru că a doua zi, sîmbătă, nu are școală. Fetele din clasa ei se duc în excursie la Curtea de Argeș, dar ea n-o să se ducă fiindcă nu i-au ajuns doi lei, a uitat să-i ceară mămichii și de aceea stă așa... O rugăm să ne arate unde e patul ei, pornește încet și se uită îndărăt ca să vadă dacă o urmă. Pedagogul Irina Boghia este nemulțumită că am ales-o tocmai pe fetița asta, pe Tudor Claudia, care e copil din flori, mama ei s-a măritat și copila e complet năucă, nu pricepe nimic. Îi facem semne să tacă, o rugăm din ochi să înceteze să mai vorbească în fața Clăudiei, înțeleg, dar protestează, tot cu voce tare: «V-am spus doar că nu pricepe nimic!» Fetița se uită în gol, și după cîteva clipe din pieptul ei micuț se desprinde un oftat adînc. Vecină de pat a Clăudiei, tot elevă într-a II-a, este Hațegan Elena. O cam bat cei din clasa a IV-a, Claudia ar apăra-o, fiindcă sînt prietene, dar este prea mică și n-are putere. Nici ea, Elena, nu pleacă în excursie, în schimb va merge acasă, da, aici în București. Vine mămica s-o ia. Cu tătucul împreună? «Nu, ne-am despărțit de el». Elena stă în pat, cu mîinile sub căpătii, e ca o păpușă vie, știrbă de-un dinte, zîmbește ca un copil, are expresia copilărească așternută pe față pînă în clipa cînd ne anunță că «s-au» despărțit de tătucul.

Atunci devine gravă și tristă, și ochii rătăcesc niciunde, ca și ai Claudiel.

În dormitorul alăturat vocea pedagogului Irina Boghia ia înălțime și rezonanță metalică. Dobre Marioara din clasa a IV-a își strânge, cu obidă, peticele din care voia să-i croiască păpușii o nouă rochie. Concluzia pedagogului: copiii din familii destrămate, copii fără educație. Bine. Și cine să le facă educația? Cine să-i învețe? Am regretat că nu am cunoscut-o pe Dună Maria, pedagogul din schimbul întâi, care lucrează de mai mulți ani la acest internat și despre care fetele mi-au spus că e caldă, și bună, și săritoare. Că le ajută pe cele mici și pe cele mari la lecții, că severitatea ei e blîndă și înțelegătoare. Vestea ne-a bucurat, ca o compensație binemeritată. Dar și pentru ea singură or fi fiind greu de dus toate.

La dormitorul nr. 1 am cunoscut-o pe Ionela Ivan, responsabilă comitetului de eleve din internat. Ionela și celelalte membre ale comitetului sînt în anul III (clasa a XI-a), au făcut un plan de activități cultural-educative: audicție muzicală în bibliotecă, o seară de basme, excursii... Planul încă n-a fost transcris. E în ciornă. Mai figurează și înființarea unei echipe de serviciu pe internat. Directoarea liceului le-a promis că va procura o banderolă. Și, după ce vor vedea, organizat, o emisiune la televizor, fetele din internat vor ști cum să mînce și să se poarte civilizată, vor ști să se spele pe dinți și nu se vor mai încăiera? Internele dintr-a XI-a se plîng și ele de gîlăgia celor mici: «Aleargă pe scări, și țipă, și tropăie, au energie multă, dar ne deranjează pe noi de la învățat. Știți, ne pregătim intens pentru facultate». Le-am întrebat pe Ionela, și pe Viola, și pe Jeanine, dacă nu le pasă că fetițele cu fundă cresc într-un fel de amărăciune mai mult sau mai puțin conștientă, că dacă nici acasă și nici la internat... «Ce să facem noi?» Au recunoscut că deși internatul este o colectivitate distinctă, cu o amprentă care va dura ani și ani în biografia lor, totuși, fiecare dintre ele se deșcurcă așa cum poate. Cam sotească judecata. Și cam nedreaptă. Dacă în planul de activități s-ar planifica și cîteva grame de căldură omenească din partea tuturor, pentru toate beneficiarele internatului, Claudia ar fi găsit doi lei ca să plece în excursie la Curtea de Argeș. Probabil nimeni n-a știut că-i lipsesc doar doi lei!

Mîncarea este foarte bună la internatul Liceului nr. 15 din București. Dar nu-i de ajuns. Nimeni nu se naște direct, gata format, la 20 de ani. Și ca să crești cum se cuvine mai e nevoie și de altceva decît de mîncare.

Viorica CIORBAGIU

Pe lângă bunele sau relele deprinderi în cămin se și învață, în sensul elementar al cuvîntului.

* acolo unde viitoarele muze au cuvîntul într-un loc, mîncă într-altul și dorm, obosite, la distanță

Știați? Vara, în timpul vacanței mari, un colectiv de profesori de la Liceul de muzică «George Enescu» din București străbate țara de la un cap la altul în căutare de talente. Este vorba, bineînțeles, de copii, de la orașe sau de la sate, cu aptitudini muzicale, care cîntă deja la diferite instrumente. Chiar la flaut, dacă fac acest lucru cu meșteșug. Cei cu har sînt îndrumați, dacă părinții sînt de acord, spre liceul de muzică. Mai târziu, după ani de studii, ca bursieri, și după ce vor trece și pe la conservator, pot ajunge dirijori, compozitori, pianiști, violoniști de valoare. Pot deveni profesori de muzică, sau vor putea face parte din importante formații orchestrale.

Acțiunea de care vorbim a dat, se pare, roade. Mulți copii cu talent, dintre cei depistați în țară, sînt de cîteva ani în băncile liceului ce poartă un nume atît de ilustru, și unde, alături de colegii lor bucureșteni, obțin rezultate bune la studii. Două exemple pe care ni le oferă amabila noastră gazdă — profesor Constantin Tucaliuc, director adjunct al școlii. Nouăzeci și nouă la sută — ne spune domnia-sa — din numărul elevilor clasei a VIII-a au reușit anul acesta la examenul de admitere în liceu, iar la conservatoare, absolvenții aceluiași liceu au reușit să intre în proporție de optzeci și șapte la sută — procent, pare-se, record față de ceea ce s-a obținut la alte licee de muzică (în țară mai sînt 20 de asemenea școli).

...Și totuși se ridică o problemă. Cu ea intrăm de fapt în tema pe care dorim s-o abordăm. Nu toți copiii talentați, depistați de profesori la țară sau în orașe, pot fi aduși la studii în București, chiar dacă sînt selecționați sau selecționabili. Cauza? Liceul de muzică «George Enescu» n-are încă un internat pe măsura importanței și prestigiei de care se bucură. În vreme ce clădirea școlii (aflată în str. Lt. Dumitru Lemnea) este o construcție modernă și bine utilată, internatul, instalat în str. Filioara, dealtfel într-o clădire romantică, în cel mai autentic stil brîncovenesc, este încă micuț și nu poate găzdui, cu oricîtă bunăvoință, mai mult de aproximativ optzeci de elevi. Pe de altă parte, elevii din internat (respectiv din cămin) iau masa (de fapt trei mese pe zi) în altă parte: la cantina studențească a Academiei de studii economice din Piața Buzești. Să rezumăm: învață în str. Lt. Dumitru Lemnea, sînt găzduiți în str. Filioara și iau masa în Piața Buzești!

Ținem să asigurăm pe cei interesați, respectiv pe părinți, că în pofida acestei dispersări, copiii sînt bine găzduiți, iar masa, excelentă! Am fost, am văzut. Este vorba despre altceva: se consumă timp cu drumurile în dauna timpului rezervat studiilor. Elevii unui liceu de muzică — ne explică profesor Alexandrina Petrescu, pedagog pe lângă căminul școlii — au nevoie de mai mult timp pentru a învăța decît conștientii lor de la alte licee. Explicabil. Pe lângă pregătirea lecțiilor de cultură generală au în plus datoria de a exersa cu regularitate la instrumentele cu care cîntă.

Să dăm însă cuvîntul celor direct implicați. Primul interviu: un puști dintr-a opta, Viorel Hanțco. Locul de unde vine? Suceava. Vioi, inteligent, plin de vervă. Cîntă la trombon, deși începe cu pianul.

— Ce-ți dorește inima?

— Să fac parte mai târziu dintr-o mare orchestră. Deocamdată fac parte din mica orchestră a liceului. Am doar 14 ani. Ce-aș mai dori? Să urmez tot liceul aici — fiindcă-mi place mult. Să am mai mult spațiu pentru exercițiu muzical. Vedeți dumneavoastră — dacă suflu prea tare și prea des în trombon, aici, la internat, unde ne aflăm acum, ies la fereastră vecinii. Și unii dintre ei se mai și supără...

— Am trecut în «cartea mea de muncă» șapte ani de studii la acest liceu. Am venit la 9 ani și am acum 16. Cînt la violă. Idealul meu? Să devin profesoară de muzică. Sînt din Fetestii (Ialomița). Tata e inginer agronom; mama, tehnician agronom. Alte rude? Pedagogii! Îmi sînt surori și frați. Ce aș putea să vă zic mai mult?

Cu această frază începe dialogul cu eleva Aurora Stranga dintr-a zecea.

O întrebăm:

— Ca să fie și mai bine, ce ar trebui făcut?

Aurora continuă:

— Un timp, mai demult — spune ea — luam masa la cantina conservatorului «Ciprian Porumbescu». Ne plăcea foarte mult acolo. Eram într-un climat potrivit. Printre cei care, ca și noi, învață și iubesc muzica. Dar n-a durat mult. Prezența noastră depășea capacitatea cantinei. Ne-am mutat într-un singur an la trei cantine diferite, pentru a poposi în Buzești, unde dealtfel e destul de bine. Ideal ar fi să avem, cum are și Școala de muzică nr. 1, tot din Bucu-

rești, cantină proprie, pe lângă liceu. Gîndiți-vă că drumurile dintr-un loc în altul ne fură aproape două ore pe zi din timpul afectat studiilor și odihnei. Ne-ar mai trebui și un teren special pentru joacă, deoarece copiii, deși cîntă la pian, la vioară sau la harpă, se și joacă, fiindcă d-ai sînt copii...

Conducerea liceului se străduiește desigur — după cum ni se spune — să rezolve lacunele existente. A făcut în acest scop demersuri pe lângă forurile competente, iar străduințele continuă. În curtea clădirii liceului, alături de cocheta clădire a școlii, se află o casă veche, prevăzută mai demult în planul de demolare, în locul ei urmînd să se înalțe o construcție destinată internatului. Clădirea bătrînă stă și acum în picioare. Poate, în anii ce vin, liceul, care poartă un nume atît de prestigios, își va rezolva puținele, dar importante sale probleme, care azi — ca la tot începutul — îi fac necazuri.

F. URSEANU

* mitul călirii spartane

Să-și trimită copilul la oraș, să facă școală, să se pună cu burta pe carte, dacă vrea să ajungă ceva în viață. O să-l dea la internat, bine-rău cum e, va trăi și el, va învăța cum au învățat și alții înainte lui, cum au făcut și alții ispravă. Numai să-l atragă cartea. Nu strică să se deprindă de mic cu greul, acasă făcea mofturi la mîncare, acolo o să mîncece ce-i dă, o să ducă o viață mai ordonată. Cam așa gîndește un părinte, și nu gîndește rău. Învățătura înainte de toate, merită să faci un efort, să-ți dai copilul la școli mai bune, cu dascăli mai buni și mai pricepuți. Intră în această concepție un simț pedagogic sănătos, să-ți călești copilul de mic, să-i dezvolți spiritul de independență. Dar mitul acestei călirii spartane poate deveni riscant atunci cînd internatul în care copilul urmează să-și trăiască anii săi de formare, anii cei mai cruzi, nu este pentru el o adevărată casă părintească.

În marea lor majoritate elevii interni provin de la școlile profesionale, de la liceele de specialitate și de la liceele de artă. Cînd un asemenea liceu reușește să-și aibă internatul său, programa de învățămînt se armonizează în întregime cu viața elevului. Orarul internatului se adaptează la orarul școlii, pedagogul cunoaște mai bine problemele de învățură ale elevilor. Aceasta este situația la internatul Liceului de arte plastice din București. Este un internat mixt, are condiții destul de bune de locuit, și chiar dacă spațiul este cam insuficient, acest internat reușește să găzduiască și elevii de la alte școli. Se simte aici preocuparea pentru buna lui întreținere, se simte, mai ales, prezența unui pedagog devotat și grijuliu față de elevi. Hadviga Blăniaru, pedagoga de aici, își supraveghează elevii ca o mamă, ea are o vechime de șapte ani în acest internat și are — fapt de excepție între pedagogi — studii superioare. Fiind profesoară de latină și franceză și cunoscînd pe lângă acestea încă două limbi, pedagoga oferă internatelor un real ajutor la învățură.

Situația este alta cu elevii plasticieni de la Cluj. De la clasa a V-a pînă la clasa a XII-a, toți băieții locuiesc în singurul internat de băieți din Cluj, internatul Liceului «Ady Șincai». După cum ne spune și tovarășul director al acestui liceu, Gh. Comănanu, internatul este neîncăpător față de marea număr de cereri care vin în fiecare toamnă.

Într-o situație deosebită se află elevii plasticieni, atît prin specificul orarului de învățămînt, cît și datorită vîrstei lor diferite. Internatul nu are capacitatea să ofere alte condiții copiilor mai mici, cei de 11—12 ani, iar aceștia nu pot fi cazați în altă parte. Clădirea este improprie unui internat, este rece și neprimitoare. Problema construirii unei clădiri adecvate preocupă conducerea acestui liceu, dar sprijinul esențial trebuie să vină din partea inspectoratului de învățămînt. Liceul de arte plastice ar trebui, de asemenea, să se gîndească la o soluție proprie pentru elevii plasticieni, mai ales că are spațiu pentru construirea unui internat.

Internatul de la «Ady Șincai» este foarte vechi, clădirea are valoare istorică, dar nu are valoare funcțională. Este drept că în curtea liceului s-a construit cu ani în urmă un modern cămin studentesc, dar nimeni nu s-a gîndit să construiască în acest adevărat cartier de licee un internat adecvat. Între timp, Institutul politehnic, căruia îi aparține acest cămin, și-a mai construit și alte cămine studențești. Directorul Gh. Comănanu sugera că ar fi absolut echitabil ca acest cămin să revină liceelor din oraș, ceea ce ni se pare a fi o cerere absolut motivată. Pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt, este necesar ca internatul din Cluj să devină cu adevărat o «casă» a elevilor veniți din toate părțile la învățură, o casă primitoare.

Dinu FLĂMÂND

Hari Brauner

Claudiu Iordache citindu-și poeziile

cum a fost (IX)

De data asta n-a existat pauză. Nici măcar de 7 minute. Seara de folclor românesc s-a desfășurat sub îndrumarea generoasă a eminentului folclorist Hari Brauner, colaboratorul permanent al revistei noastre. Rugat de Adrian Păunescu să vorbească despre unele din lucrurile pe care le-a realizat, Hari Brauner s-a eschivat cu o delicatețe care-l caracterizează, rezumându-se la a explica de ce și-a intitulat rubrica din «Flacăra», *Poluarea folclorului (Poluare și nu degradare pentru că poluarea poate fi înlăturată pe cind degradarea este un termen vizind definitiva îmbolnăvire a folclorului, ceea ce nu este cazul.)* După ce ne-a exemplificat prin intermediul benzii de magnetofon în ce constă un fapt de poluare a folclorului, Hari Brauner a prezentat-o pe tinăra profesoară Ionela Prodan, una din cele mai autentice interprete de folclor muzical românesc. Ionela Prodan a cântat (cucerind nu numai aplauze dar și o respectuoasă admirație din partea sălii) «Cîntec haiducesc» și un cîntec pe care l-a compus, cum se zice, în gînd, în cele două luni în care s-a aflat între viață și moarte într-un spital. Este vorba despre cîntecul grație căruia Ionela Prodan și-a salvat, probabil, vocea. Deși trebuia să cînte singură, maestrul Florea Cioacă și Ion Zlotea (mai marele cobzarilor în viață) n-au putut rezista ispitei de a o acompania pe Ionela Prodan. În continuare, a interpretat balade doctorandul în științe filologice Alexandru Mica, a cărui poveste cuprinzînd drumul de la admirația față de baladele românești și pînă la excelența lor interpretare ne-a dezvăluit-o tot Hari Brauner, autorul moral al succesului de care se bucură azi Alexandru Mica. Prietenii cenaclului, actorii Lucia Mureșan, Ioana Casetti, Adela Mărculescu, George Carabin și Dan Damian au recitat versuri populare antologate de Alexandru Mica.

În continuare a citit versuri Claudiu Iordache, tehnician constructor din Timișoara. Puncte de vedere asupra celor citite au exprimat: Aurel Dragoș Munteanu (*Succesul înregistrat astă seară de C.I. este doar un început. Ceea ce ni s-a prezentat este doar o stare poetică dar din ea, în urma asumării destinului de poet și în urma unui lung travaliu, poate ieși o poezie de largă respirație. Poeziei lui C.I. trebuie să-i corespundă o mai mare subtilitate și o trînire mai autentică*); Adrian Păunescu (*Nu prea-mi convine să intru în polemică aici cu deținătorul cronicii literare din «Flacăra». Poezia lui C.I. nu are nevoie de altă subtilitate decît de aceea pe care o are. Pentru mine este clar că nu cuvintele pot duce mai departe poezia ci marile conștiințe poetice și implicit sociale*); Doru Moțoc (*Este un poet care are ceva de spus*); George Carabin (*Încerc un sentiment cu totul deosebit. Cînd s-a poticnit cu lectura aș fi dorit să citesc eu poeziile mai departe. Voi fi bucuras oricînd să recit versurile acestui poet adevărat*); Constantin Vișan (*Au dreptate și Aurel Dragoș Munteanu și Adrian Păunescu. I.C. este un poet care afirmă idei poetice, scrie cam ceea ce gîndim noi, fiecare, dar nu așternem pe hîrtie, nu spunem lucrurilor pe nume*); Dan Cristea (*Nu cred în demagogia metaforelor dar nici în demagogia demitizării poeziei. Ideile din poeziile lui C.I. ne animă pe toți. Important e cum le formulăm artistic. Poeziile lui C.I. sînt scrise, așa cum spune chiar el într-un vers, cu braț viu*), Dorin Tudoran și din nou Adrian Păunescu.

Dorin TUDORAN

P.S. Ne cerem scuze și pe această cale față de actrița Aimée Iacobescu, căreia pentru amabilitatea de a răspunde cu plăcere invitației noastre de a participa la ședința trecută a cenaclului, noi, adică unul dintre uitucii revistei, neidentificat încă, i-am răspuns prin a omite să reproducem în paginile revistei fotografia-dovadă a participării sale la ședința ținută în amfiteatrul Liceului «Gheorghe Șincai».

Marti, 20 noiembrie, orele 20, CENA-CLUL FLACĂRA va fi oaspetele Liceului «C.A. Rosetti» din Capitală, str. Garibaldi nr. 11.

În program — poezie patriotică rostită de actori, prieteni ai cenaclului.

În continuare se va asculta muzică pop și folk.

Fotografiile de Vasile MOLDOVAN

Ionela Prodan

Ion Zlotea, Florea Cioacă și Alexandru Mica

Adela Mărculescu

Ioana Casetti

Lucia Mureșan

George Carabin

Dan Damian

Dan Mihai Brezniceanu

Aimée Iacobescu

UN POET NOU: CLAUDIU IORDACHE

Cred că n-am să mă mai întâlnesc repede cu această senzație și anume cu părerea de rău că «Flacăra» nu e o revistă literară. Regret pentru acest poet tânăr, venit pe neașteptate în cenaclul nostru, de la Timișoara, că nu ne vom putea ocupa și în viitor de destinul lui. Păcat. E atât de adevărat talentul lui, sint atât de tulburătoare convingerile lui și ar mai fi de invins șovăilele viitorului...

Claudiu Iordache este numele celui mai interesant poet tânăr dintre cei care s-au manifestat în cenaclul nostru de la întemeierea sa. Cuvintele mari pe care le rostește el sint convingătoare pentru că are talent și credință. Apariția lui e reconfortantă, într-un peisaj plicticos de ceterinci suficienți lor însele. Îi predăm gustului public.

Adrian PĂUNESCU

ADEVĂRATA POEZIE

Detest poezii minciñoși.
Mînesc metaforele
Și sint plătiți ca pentru muncă grea.
Poezii muncitori fac versuri din beton
Domesticesc piatra și fierul, cuvinte rupte din
Alfabetul materiei.
Transpirația lor miroase urît
Ca un vers de Argezi
Dar numai poezii minciñoși storc din subsorii
De muncitor-poet, ambrozii pe hirtie.
Ar trebui să se îmbrace,
Să mînce hirtie,
Să doarmă sub hirtie.
Adevărații poeți au palmele pîntec
Au palmele singe.
Pîntec de creșă, singe de spital
Singe îmbietor de apartament pentru toți.
Pîntec de pămînt.
Singe de țară.
Detest sfîrșimătorii de rocă sfîntă,
De inimi albe de Rușchița,
De trupuri de marmură ce-asteaptă
De secole
Mîna unui Mihelangelo de Carpați să-i elibereze
Din robia de piatră.
Nu bateți la porți voi nechemați
Decît de interes,
Voi cei care vă înmulțiți ca ciupercile
Sub cerul luptătorilor mărînimosi.

GUMA

Consider că una din invențiile
Cele mai neizbutite
A fost guma.
Ar trebui să nu se șteargă nimic.
Să nu se uite.
Să nu se restaureze ruinele
În orașe.
Să se construiască alături!
Să nu se șteargă cuvintele
Rostite
Odată.
Să nu se uite...
Să le auzim de cîte ori pacea,
Pacea
Pare unora
Un porumbel capturat.
Să nu ne lăsăm bătrîni
Să moară
Cu rînilor nevindecate
În trupuri.
Să nu aruncăm în aer
Crematoriile
În care oamenii
S-au înghesuit
Prin coșurile de fum.
Îngeri de carbon și cenușă.
Să nu aruncăm peștii japonezi
Cu icre gama.
Să păstrăm întotdeauna unul
La îndemînă
Pentru prînzul agresorului.
Să nu se șteargă
Din ziua de azi,
Ziua de ieri.
Aruncați în lacul Geneva
Gumele!
Să nu ștergem din benzi
Urletele isterice
Cadențele de mars
Ale cizmilor lustruite.
Să nu voalăm filmele.
Să conservăm chipurile
Generalilor
Deraiați.
Și să trimitem totul
Într-un pachet urgent pentru Chile!
De aceea, consider că una din invențiile
Cele mai neizbutite
A fost guma...
Aplecați peste cărămizi,
De la înălțimea turnurilor,
Să nu uităm pămîntul...

OASE DE SEPII, OASE DE CORĂBII

Problema oaselor
Nu s-a pus niciodată
La O.N.U...
Avem sub tălpi oasele
Generațiilor care au plecat
În genunchi.
Arheologii pescuiesc în apa tulbure
De pămînt
Cioburi de amfore,
Oase de fapte.
Poeții fac oase pe hirtie
Oase de sepie, oase de corăbii
Oase de corăbii...
Unde sint oasele celor care
Și-au ascuns în pămînt
Plecarea?...
Fără oasele noastre
Am fi
Niște
Bulgări de carne.
Să nu fi știind oare nimeni
Că oamenii mor cîteodată
Dar oasele trăiesc
În exil
O viață de Ovidiu
La țarmul unei mări de cenușă?...
Oasele aliate țin conferințe
În sălile subterane.
Pentru ele sintem o lume de
Tălpi
Grăbite.
De sepîi
Într-un ocean de corăbii.
Mă miră că problema lor
Nu s-a pus niciodată
La O.N.U...
Să cunoască și
Și ele
Chipul nostru de pasăre.

PĂMÎNTUL

Pămînt!
Ar fi la fel de n-am trăi pe el
O viață de stăpîni.
Ar fi la fel, doar bulgări mari de piatră
Doar rădăcini, doar sevă,
Doar tremurul mărunt
Ce moare în planeta cu inimă de fier.
De n-am mușca cu foame
De n-am schimba în cînt, în vers, în rațiune
În temple de lumină,
În lumină de pămînt,
Pămîntul de pămînt.
Ar fi la fel, doar alte reliefuri
Doar riuri mari curgînd
Să moară înecate în sare și în vînt.
Doar munți
de timp,
Doar plămîni de stîncă.
Babe, pitici, ciclopi
Minuni de rocă, moarte
De n-am fi noi, ca să-i vedem în pumni.
În umedele brațe cu umeri de adînc,
În bicepsii de humă,
În capul dur de țară.
În ochiul dăltuit, ce doarme liniștit
O veghe milenară.
Ar fi la fel, doar zare, doar carne fără trup,
Doar trup.
De n-am iubi în șirul lung de cruci,
În crucile pe cer, cuvîntul spus,
Perpetuat de noi
În dragostea de țară.
Ar fi la fel, doar cîmp și doar uitare,
De n-am lupta de sute lungi de ani
În mintea omenirii să-nfigem un cui alb.
Ar fi la fel, armate oboșite, de fraze,
De vorbe, de replici cunoscute
Din cărți fără coperti,
De lacrimi pe hirtie, de sînge-n călimări,
De n-am avea în vine, vin nou de cărămizi.
De-aceea-mi unesc gîndul
De-aceea-mi strig pămîntul
Cu numele:
Partid.

CEI CARE...

Cei care nu pun brațul
Nu o fac pentru că nu-l au,
Argumentul lui Venus din Milo
Este bun doar pentru piatră.
La ce bun să-ți atirne în minecă?
Cunosc cîteva mineci pline
Inutil.
Am văzut și mineci pline
Salutîndu-mă pe stradă
Șau atingîndu-se pe cîmpul de luptă
Încîfrat,
Din ziare.
O minecă plină e ca un melc mort.
Ca o cochilie pustie,
Ca un proprietar de melci
Pe care nu-i cumpără nimeni.
Am cunoscut o minecă plină
Ciupind corzi de gitară...
Am văzut mineci pline
Mîngîind sîni albi de femei
Am văzut mineci pline
Atîrînd,
Lipitori,
Grele,
Sugînd

Dintr-un trup de căprioară —
Cei care nu pun brațul
Nu o fac pentru că nu îl au...
Să le tăiem minecile
Pentru ca trompetele lor infantile
Să suporte bisturiel de lumină
Al zilei.
Spun POEZIE acestor rînduri
nu pentru că le merită.
Nu... Sint numai niște turme
De litere,
Ci pentru că le-am scris
Cu o minecă vie.
Să punem brațul
La porți, carele intră pline cu
Recolte noi...

VĂD ALTFEL...

În păsările închise în colivii
Văd invidia celor
Care
În lipsa aripilor
Ucid
Zborurile
Spre țările calde...

În păsările închise în colivii
Văd pleoapele străine
Închise
Peste
Ochii naționali.
În păsările închise în colivii
Văd
Istoria
Încremenită
În cămașa de forță
A marmorei-statuie...

În păsările închise în colivii
Văd
Bombele
Gata să-și ia zborul.
Păsări din metale rare
Purtînd în cloș
Ramura de mîslin
A păcii atomice
O pace pentru mormintele
Iradiate.

În păsările închise în colivii
Văd
Limpede,
Inimile
Negre, galbene, albe
Ale popoarelor înfometate
Bătînd
Pulsul timpului
Într-un piept copt
De revoltă.

În păsările închise în colivii
Văd
Muzica lui Beethoven
Demolată
De concertul de șenile
Pe claviatura
Unor trupuri de adolescenți...

În păsările închise în colivii
Văd tablourile lui Aman
Și Grigorescu
Incendiate
Văd istoriile
Covîrșite de numărul
Legiunilor
De martiri.

În păsările închise în colivii
Văd altfel destinul de astăzi
De pasăre liberă
Al pămîntului meu.
Văd altfel mîna care trebuie
Să dureze
Văd altfel pruncul
Care trebuie să trăiască.
Văd altfel pumnul
Care trebuie să apere...

În păsările închise în colivii
Văd...
Să spargem coliviile!

BAT LA UȘA ORICUI

Bat la ușa oricui
Vin din brutăria caselor.
De aici
În pachete albe
Casele ies
Calde
Și
Rumene
Case de piine caldă
Pentru luptătorii flămînzi.
Bat la ușa oricui
Vin din brutăria caselor
Ca apartamente pentru toți
E destul să faci
Un semn durabil
Cu o unealtă.
O drobie de piatră
Zburînd
În cîmpia română.
E destul
Ca în urmele pașilor tăi

Să crească
Stejari tineri
Pentru
Mîine...
Vin din bucătăria caselor
Am piine de toate categoriile
Albă, de creșă
Vesală, de grădiniță
Piine de spital
Piine de teatru
Piine!
Piine pentru țară.
Am piine pentru prunci
Delicați
Piine pentru bătrîni
Cu cicatrice
Pe dragoste.
Am piine pentru oamenii
Coborîți
În pămînt
Flămînzi
Bat la ușa oricui
Căci
Vin
Din brutăria
Caselor.
Am case pentru zia de mîine
Mustind în copii
Am case de dăruit!
Inteligențe albastre
Cultivă
Pe cîmpul
Zăpezilor albe
Recolte
De treizeci de ani.
Vin din bucătăria caselor
Nemărginite
În care
EL
Plămădește
Pentru
Eternitate
O piine republicană
Bat la ușa oricui.
Ușa să fie deschisă
Cînd
Vin
Carele
Încărcate
Cu galbeni
De griu.

Să găsesc
Inimile
Descuiate
Și pline
De
Spicele roșii.
Un gong bate pentru România
o oră
De piine caldă.
Am piine și pentru tine
Mamă eternă
Lasă-mă
Să-ți sărut mina
Prăfuită
De făină...

REPUBLICA

Unii au crezut că republica noastră
Nu este decît o plăcintă
Vii, mîncîni și strigi:
«Bună republică!»
Unii au crezut că republica
Nu este decît un cuvînt
Îl stîlcești între dinți
Și strigi:
«S-a terminat republica!»
Unii au crezut că republica
Este un prunc.
Îl înveți să nu spună «tată»
Să nu cheme «mamă»
Și decretezi:
«Copilul ăsta e al nimănui»
Unii au crezut că republica este
Un megafon
Urli cît poți:
«Trăiască Republica!»
Și iată-te general...
Unii au crezut că republica este
O portocală
Cu o siringă îi extragi sucul,
Și coaja
Î-o arunci țîpînd:
«Iată-vă republica!»
Unii au crezut că republica este
Un pistol pentru copii
Îi umpli încărcătorul cu nuci
Și strigi:
«Mîinile sus!»
Unii au crezut că republica
Este o pădure de republici
Intri în pădure, îți tai o republică
Și cînti:
«Republicuța mea!»
Unii au crezut că republica
Este o turmă de oi netunse
În noaptea de paște
Mieii se-neacă-n borșuri, bolborosesc în fripturi
«Republica a înviat
Adevărat a înviat!»
E treaba lor să creadă în plăcinte
Noi punem în balanță credința
Străbunii cu arme adînci de lut
Republica rotundă de pămînt
Și dragostea flămîndă pentru țară.

Claudiu Iordache

Mai mult ca sigur că nu se poate face un portret-tip al colecționarilor de artă. Ei sînt atît de neasemănători încît nu încap în formula numitorului comun, cu toate că nu-i exclus ca între toți acești iubitori ai frumosului să existe o legătură subterană. Ceea ce pare însă ca într-adevăr fi unesc sînt pasiunea și izolarea lor. Ei n-au asociații, nu țin congrese, n-au nici măcar un președinte! Dar cît de puternici sînt ei în tăcerea și în izolarea lor! Ar trebui să-i vezi cînd se plimbă ca niște seniori prin fața acelor tablouri cu flori care nu se veștejesc niciodată sau cu amurguri în

memoria e mai promptă: «În 1967 s-a organizat la Pitești prima expoziție de pictură naivă. Doctorul I.Gh. Grigorescu, pensionar din Cîmpulung Muscel, expunea cîteva tablouri printre care unul intitulat «Toamnă», de fapt portretul unei bătrîne profesoare, care m-a uluit: semăna tulburător de bine cu bunica mea. Aceași față pe care timpul a descompus-o, aceeași ținută de duminică de parcă ar fi fost într-o vizită, aceeași rigiditate pe care numai oamenii foarte bătrîni o afisează ca un suport al demnității. A fost prima lucrare a unui pictor naiv pe care am cum-

părat-o».

Casa doctorului Anceanu nu mai are pereti, ci numai tablouri. Nu e o casă, ci o colecție. O colecție de tablouri și o colecție de povești, adesea înduioșătoare, ca aceea a Alexandrinei Lupașcu-Debrezeni, cu portretul ei în rochie de catifea verde și cel al soțului în robă, tablouri pictate să le perpetueze amintirea în cavoul familiei, dar al căror destin a fost să ajungă în expoziții, să farmece și să încînte privitorii prin ingeniozitatea și sinceritatea lor.

Dar înainte de a fi o poveste, un tablou

este un univers cromatic care te cheama să-l privești tăcînd. Am probat acest adevăr cînd, arătîndu-i doctorului reproducerile făcute după tablourile din colecția sa cu cîva timp în urmă, mi-a spus pe neașteptate: «Vreau să văd încă o dată «Priveghiul» lui Ion Măric. Mi-e dor de el...» Și a privit lung reproducerea pe peliculă a tabloului care era plecat de multe luni într-o călătorie prin lume.

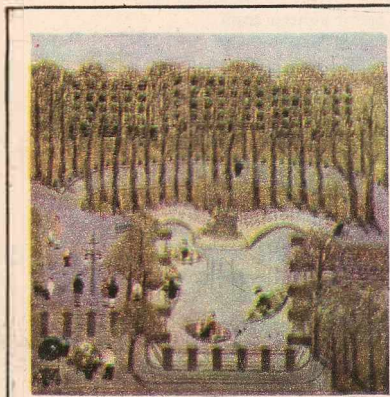
Cînd unui om îi este dor de o pictură el poate fi colecționar.

Cornel BOZBICI

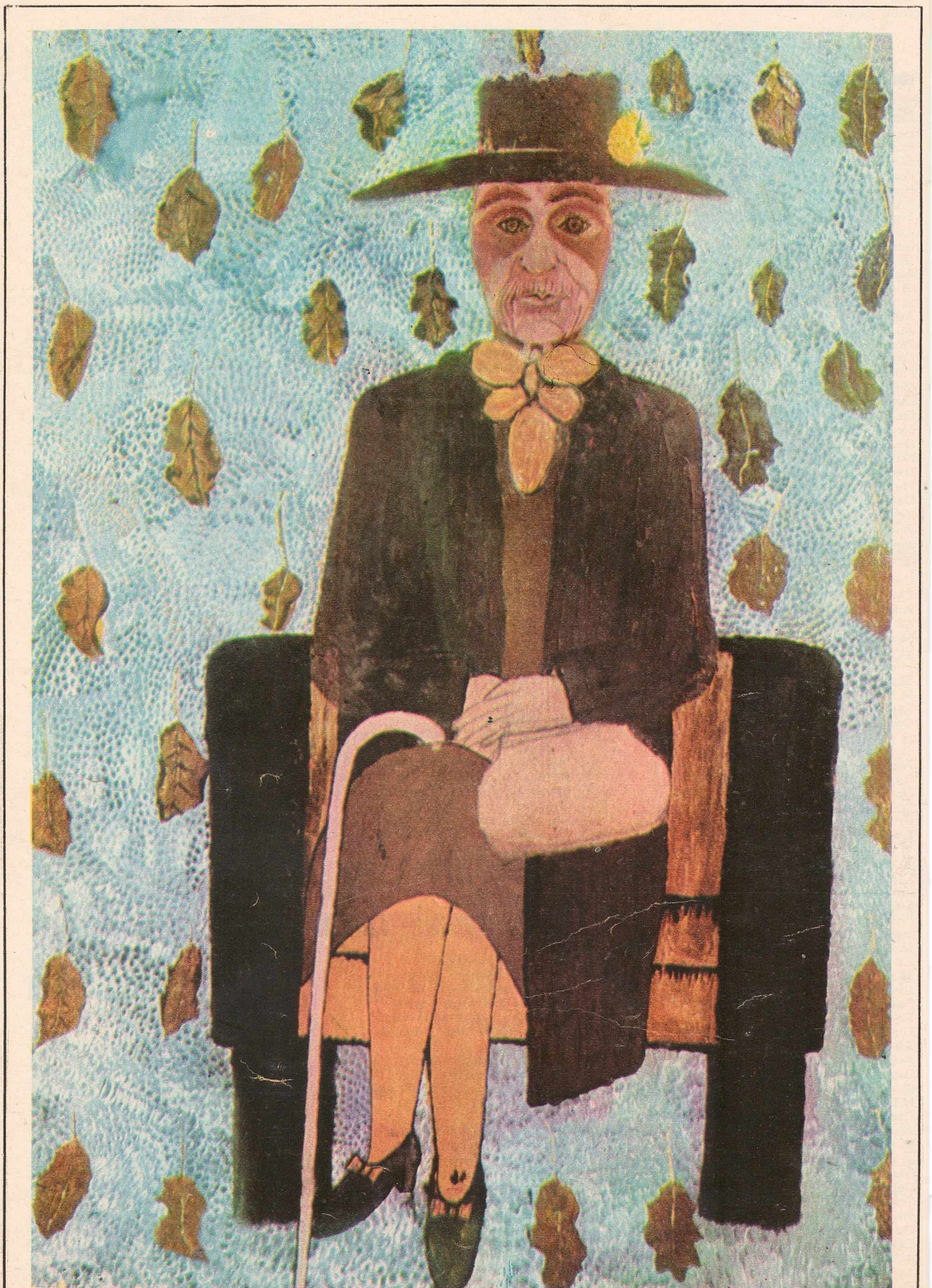
portretul prezumtiv al colecționarului

care soarele nu îndrăznește să apună, în prezența acelor chipuri pe care trecerea timpului n-a reușit să adauge nici măcar un an și cu care ei duc dialoguri îndelungi și secrete. Cîteodată ei sînt atît de îndrăzneți încît își permit cu nonșalanță să iasă din timp și, nevăzuți, să pătrundă în încăperile unde dorm cele mai frumoase femei ale lumii, ori să se insinueze în atmosfera unde bărbați iluștri privesc spre infinit. Adeseori ei pătrund și în imperiile biblice și conversează cu sfintii sau cu vreo femeie ca Bethsabeé, dar asta, e adevărat, se intimplă foarte rar. Ei sînt într-atît de puternici și de bogați că, prin cine știe ce nebunie, dacă s-ar hotări într-o zi să-și adune tablourile într-o imensă colecție, ne-am da seama că Luvrul e mic și toate emiratele petrolului prea sărace să poată cumpăra un asemenea tezaur. De multe ori mă gîndesc la sufletul lor și la orele acelea cînd colecționarii fug de lume și intră în lumea tablourilor, cînd ei visează privind ființele acelea fragile alcătuite din culori, cînd ei cred că sînt fericiți călătorind prin peisaje care poate n-au existat niciodată, cînd uneori plîng în acele încăperi cu tablouri și nu-i aude nimeni, pentru că încăperile n-au pereți ci numai ferestre colorate deschise spre iluzii. Și atunci îmi aduc aminte de acel colecționar singur și bătrîn care agoniza printre pînzele sale și tipa la bătrîna bonă dintr-un tablou: «Plea-că la Nürnberg și cheamă-l pe Dürer». Și n-am înțeles de ce la Nürnberg și de ce pe Dürer îl dorea.

Cum ajungi să iubești «o lume pe-o pînză» e o altă interogație. Este și întrebarea pe care i-am adresat-o doctorului Roland Anceanu. Uneori cauza poate fi — îmi explică — un peisaj văzut. Un tablou îți amintește totdeauna de ceva, el depozitează în memorie afecte și dorințe. Sînt prea puține adevărurile definitive și potrivite pentru toată lumea și doctorul Anceanu o știe prea bine și convenim că un colț de natură poate declanșa într-adevăr melancolii, dar în acel joc al opțiunilor în artă un rol primordial îl are totuși structura afectivă a privitorului sau, eventual, șocul unei descoperiri neașteptate. Doctorul colecționează naivi și l-am rugat să caute prin memorie clipa care a declanșat pasiunea pentru acest gen de pictură. Totul e incert, dar doctorul își amintește de un autoportret al lui Rousseau-Vameșul văzut la Praga. «Cred că tabloul ăsta m-a convertit». — «Și cînd ai cumpărat primul tablou?» De astă dată

Gh. Sturza:
«Parcul Eminescu din Botoșani».

Ion Gh. Grigorescu:

«Toamna».

Ion Niță Nicodin:

«Iarnă la Brusturi».

Ion Măric:

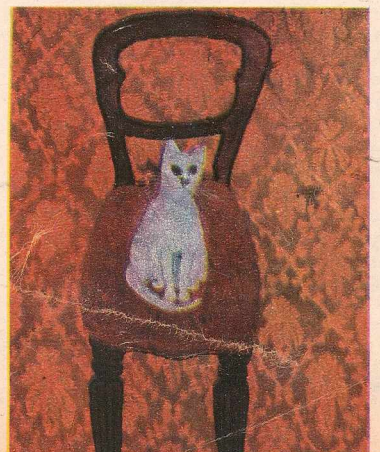
«Priveghi».

Alexandrina Lupășcu-Debrezeni:

«Autoportret».

Ion Gh. Grigorescu: «Motanul».

cronica tv

nunta de aur

Într-o după amiază de toamnă, cu brumele grăbite să se aștearnă, micul ecran ne-a oferit spectacolul unei vieți trăite pe marginea dintre legendă și tradiție. Emisiunea «Căminul» ne-a invitat la o «nuntă de aur». «Mirii» erau părinții la ale căror mese întinse au luat loc fiii și fiicele lor care, împreună cu nurorele, ginerii și cei treizeci și unu de nepoți însumau 52 de persoane. «Au răzbit unul cu altul cincizeci de ani de rodnicie și nu s-au plictisit ca cei de acum. Baba zice: la 18 ani nu știam decât de iubire și moșu' zice: a fost răbdătoare și ascultătoare. Vezi? A fost ea, săraca, răbdătoare dar a avut pentru ce. Copiii luminează casa și sufletul. Unii se amăgesc că ei o să facă și-o să dregă, o să se distreze nevoie mare fără griji, fără copii care-i încurcă, dar tot pustiu rămâne în inima lor, tot întuneric și pripas rămâne acolo unde nu sînt copii. Eu, că am pe cine jelui, pe Constantin, cel mai mic dintre ai mei, care a murit în munții Cehoslovaciei în '44, sînt mai fericită decât cei care n-au nici măcar după cine plînge. Am 87 de ani și încă îmi ajut copiii, nu pot să stau, că oricît de sus au ajuns ei tot eu sînt mama lor și tot de la mine cer sfatul cînd li se întîmplă ceva. Oamenii aceia de la televizor parcă-ar fi din satul meu, numai că pe ei i-a ferit sfîntul de durere. Unsprezece au făcut, unsprezece trăiesc, și ei unul cu altul pînă la nunta de aur. (Maria Tiubeică-Tîrgu Neamț).

Peste imaginea nostalgică a nunții de aur întotdeauna va pluti o lumină înaltă menită să definească permanențele și întotdeauna vor veni luferii orbi să încălzească strunele viurilor care plîng. Familia Chelaru din satul Pildești, județul Neamț, alături de atîtea și atîtea mame eroine care au încă vîrsta nunților de argint, prevăd în continuare sporirea familiilor lor în ciuda acelora care își procură cu bani grei și cu propria lor sănătate «sterilitatea»! Un reportaj cu multe momente emoționante, o atmosferă de epopee și o regie discretă pe care o consemnăm cu plăcere.

CUM AM PIERDUT O EMISIUNE

Sîmbătă seara mă aflu în Casa de cultură a studenților «Grigore Preoteasa», pentru a urmări împreună cu studenții spectacolul de divertisment cu public organizat la hotelul «Intercontinental». Încă nu venise ora emisiunii. Sala mare de la parter era arhiplină; 1 200 de studenți și studente dansau ajutați de formația de muzică ușoară «Capitol» a politehnicii în combinație cu cei de la conservator; în sala de spectacol de la etajul I circa 400 de studenți ascultau cupletele brigăzii artistice de agitație a Facultății de mecanică agricolă, iar în «Student-Club» un televizor mobiliza peste 120 de studenți care urmăreau binecunoscutul serial de sîmbătă seara. Închind și misiunea, Mannix ne-a zîmbit în colțul gurii și odată cu aceasta o mină nevăzută a scos televizorul din priză. Orchestra de fete Catena-grup 33 a început să-și acordeze instrumentele. Nu-i mai interesa divertismentul din Sala Rondă pentru că aveau propriul lor divertisment. Studentului Alin Burea (de la dreapta) îi plac emisiunile despre și cu tineret, dar pe care le vrea firești, adevărate, neprelucrate. Pentru asta ar fi bine dacă ar fi în direct, «ar fi și mai instructive dacă vreți». Urmărește filmele documentare. Puține însă merită să lași totul pentru ele. De asemenea vede teleenciclopedia pentru diversitatea sumarului și, cîteodată, pentru inedit, cum a fost reportajul din deșert cu cămilele. Mă plimba, deci... pentru a nu cere redeschiderea televizorului. Nu i-am deranjat și, traversînd din nou sălile înșesate de studenți și studente mi-am dat seama că toate cele șapte arte plus a opta, care este televiziunea, pălesc în fața spectacolului real, a exploziei de tinerețe și sete de a fi. Mi-am dat seama, de asemenea, că interesul pentru ele nu poate exista decât alături de freamătul tonifiant al celor care sînt, înfăptuiesc și vor.

Coman ȘOVA

cu ochii deschiși

impactul

Așezat la poalele Muntelui Mic și înconjurat de apele rîului Timiș ca într-o potcoavă, orașul Caransebeș numără în prezent circa 20 000 locuitori, urmînd a ajunge în curînd la 25 000. O bună parte a populației lucrează în C.F.R. (orașelul formează un nod de legătură cu două dintre citadelele industriei române — Reșița și Oțelul Roșu!); o alta activează în cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului «Balta Sărată» (produce, adică, mobilă și prefabricate, exportînd în peste 20 de țări și va sărbători în curînd 100 de ani de la înființare!), iar cea din urmă parte își vede, cu calm și spirit întreprinzător, de grijile și nevoile orașului: o cît mai bună și civilizată aprovizionare, construirea unui nou și modern hotel, amenajarea noului centru civic al urbei, realizarea unui vechi și totuși extrem de actual deziderat: acela de a transforma zona «Teiuș» într-o veritabilă și binefăcătoare stațiune balneară!

Am prezentat succint toate aceste date, venind chiar conștient în întîmpinarea unei eventuale plictiseli a cititorului, tocmai pentru a sublinia cît de cît cadrul, «zona» geografico-socială în care s-a produs — nu demult — un impact! O ciocnire deloc nespectaculoasă între tradițiile calme ale unui blajin și cald oraș de provincie și «ceva» născut acolo așa, dintr-o dată: o UZINĂ, un mare combinat de prelucrare a fierului! Un «colos» în permanență devenire, apărut, pe neașteptate și irevocabil, pe fostul teren al unei vechi mlaștini aflate în marginea orașului, către Obreja.

Zărand imensele hale ivite ca din pămînt, primii care s-au crucit au fost tărani trecînd cuarele pline cu mere spre Oțelul: «Oare asta ce-o mai fi?!»... Mai apoi camioanele, sosind pline pînă la refuz cu proaspeții angajați, au stîrnit fireasca — apropiată chiar de panică — curiozitate a orașenilor: «Pe cine mai aduc și astea?!»... Curînd, caransebeșenii s-au lămurit, ba și-au descoperit chiar, printre tinerii veniți, rude sau cunoștințe apropiate. S-au liniștit într-un fel, dar nu pentru mult timp: au început să seosească și muncitori de pe alte meleaguri, mulți dintre ei cu cîțel și purcel, problema locuințelor a devenit cronică, s-a ivit o nouă situație. Și asta, fără a mai pomeni de problema unor huliganisme sau a violentelor, caracteristică oricărei comunități aflate în plin șantier de lucru!...

lată un mare subiect de proză sau de film!

Astăzi, Uzina metalurgică din Caransebeș constituie o realitate. Impactul produs de o mare întreprindere industrială în contact fiind cu o existență aproape patriarhală nu a lăsat fisuri — dimpotrivă! Sînt mulți acei «artizani» ai orașului (lucrînd înainte în diverse cooperative meșteșugărești, practicînd adică o muncă «la sol», cu pronunțat accent particular) care s-au «reprofilat» în marea industrie ocazionată de apariția noii întreprinderi; sînt mulți cei care — întrebîndu-se nu demult: «Cine ne-a adus și blestemăția asta pe cap?» — se dovedesc astăzi a fi fruntași și inovatori chiar în acest complex, obișnuindu-se a fi numit de către muncitorii săi: «un viguros copil al Reșiței!»

Într-un fel, tradiția s-a dovedit a fi propice întîlnirii și, mai ales, «împietirii» cu modernul; impactul de care vorbeam a fost fulgerător și fără urmări — înaintînd cu încă un pas în noua sa existență, Caransebeșul și-a recunoscut, revendicîndu-și chiar, satisfacția de a se așiza — în sfîrșit matur! — pe harta țării. Impactul a dus la începutul, așadar, al unei noi istorii a orașului.

«Momentul impactului» însă devine abia acum un subiect de meditație.

Horia PĂTRAȘCU

REFLEXE

de A. MIHAILOPOL

«Cu inima veșnic tînără»

strada

omul de pe stradă

Sînt omul de pe stradă. Plăcerea anonimului nu este egalată decât de trufia de a fi primul. Dacă le ai pe amîndouă, ești un om care ai putea fi luat în seamă. Dar, dacă mă gîndesc bine, una fără alta nici nu înseamnă mare lucru. Bunăoară, scrii un roman de cinci sute de pagini. (Știi, așa ceva poate fi o pacoste pentru cititor, chiar atunci cînd virtuțile autorului sînt rare. Nu este însă lipsit de importanță că, și în anii cînd moda literară impune «genul scurt», tentația romanului masiv rămîne constantă!) Dar cinci sute de pagini înseamnă trufie, singurătate, asceză. Ei, dar după asta te îmbraci cu ce ai și cobori din casa ta (fie și o garsonieră la etajul 8) în stradă. Nimeni nu te cunoaște. Ce miracol să înaintezi necunoscut în mulțime, simțurile tale se fac pilnii uriașe. Primești, faci mari rezerve de energie. Pentru tine, care stai într-o odaie închisă între cărți și vrei să fii stăpînul unui nor în formă de cămilă, strada este o vacanță a sufletului. Steinbeck făcu la bătrînețe o lungă călătorie împreună cu cîinele Charlie prin patruzeci de state din America și avu mulțumirea, pe care numai un bărbat din Monterey o poate gusta pînă la capăt, să nu-l cunoască nimeni. Cartea frumoasă pe care a scris-o după asta m-a făcut să înțeleg că bătrînul picaro era un om care știa să se bucure de viață. El era din specia de înțelepți care, în loc să se retragă în pustiu, își cumpără o fermă, ceva animale, un tractor-două și o pușcă. Și era, înainte de orice, omul nostru de pe stradă.

Așadar, să coborîm în stradă. O dată pe săptămînă, în 56 de rînduri, sînt stăpînul absolut al străzii în care, cu sau fără voia voastră, sînteți voi înșivă. Eu sînt voi, vorbesc din mijlocul vostru. Nu mă vedeți fiindcă sînt precutîndeni. Sînt spiritul străzii și dacă vi se pare umflat, patetic, caraghios sau mai știu eu cîm, asta se întîmplă fiindcă strada în care ne mișcăm cu toții este patetică, grotescă, neutră și sentimentală, batjocoritoare, candidă, trufașă și plină de umilință, ca un om trecut prin multe. Mai simplu: vreau să ne înțelegem, adică eu să fiu citit și el să aibă ce citi. Eu vreau să văd cît de adîncă și întinsă este lumea străzii. Și cît de drepte și pătrunzătoare pot fi 56 de rînduri! Dacă îți poți înfige un deget în burtă și pe urmă să spui: așa sînt eu!

Locuiesc în provincie, la Bacău, nu știu dacă ați auzit, un oraș nici mai frumos, nici mai urît decât altele. Strada însă face fel de fel de ochuri și trece prin toată țara. Este duminică dimineața, zi rece de toamnă, plopii și salcîmii cam piperniciți din cartierul ăsta nou îmi dau mari speranțe că iarba din anul viitor va crește singură din asfalt în jurul caselor cu multe etaje, fără ca nimeni să miște măcar un deget. Iarba la oraș se numește spațiu verde. Strada este liniștită, aproape pustie. Un bărbat cu haină scurtă, proaspăt bărbierit, traversează în fugă, duce în sacoșă trei sticle cu lapte. Farmacia din cartier este închisă, duminica ai o farmacie în centrul orașului! Poștașul trece pe bicicletă și spune «să trăiți», un frumos bună dimineața milităros. Ridic ochii spre turnul cu zece etaje. În balcon, vîntul umflă rufe mărunte, colorate. Femeile care își petrec week-end-ul în oraș profită din plin, încă de dimineață, de ziua lor liberă. Dacă umbra pe care lucrurile o aruncă pe pămînt seamănă intrucitva lor, atunci cămașa albastră atîrnată în balconul de la etajul trei seamănă cu un iepure șchiop.

George BĂLĂIȚĂ

capriciile gustului

orșova

Orșova nouă, construită doar de câțiva ani, reprezintă fără îndoială una dintre minunile țării. Noi ne-am obișnuit să admirăm litoralul, să ne mândrim cu noile hoteluri, expresie a unei gândiri arhitectonice îndrăznețe și originale, construite pe malul Mării Negre sau în marile stațiuni turistice. Trec oarecum neobservate, astfel, unele realizări de-a dreptul extraordinare. Cine a văzut Orșova poate mărturisi că este un oraș ce suportă comparație cu cele mai frumoase localități — stațiuni turistice — din lume. Marele lac de acumulare, realizat în urma construcției barajului de la Porțile de Fier, a acoperit vatra vechii Orșove în întregime. Orașul, reconstruit din temelii, a fost ridicat undeva, mai sus, pe panta muntelui. La Orșova, Dunărea, zăgăzuită prin barajul de la Porțile de Fier, formează un lac ale cărui ape pătrund pînă departe prin valea ce se deschide între munți. Un golf de neasemuită frumusețe scaldă luminile orașului noaptea — un oraș tăcut, calm, inspirînd o senzație sănătoasă de echilibru și măsură, un oraș în care fiecare construcție este gândită astfel încît să se integreze unui ansamblu arhitectonic ce vizează perfecțiunea.

Avem șansele să impunem, prin construcțiile realizate între Drobeta-Turnu Severin și Orșova, prin peisajul ce și-l oferă cei aproape 30 kilometri de șosea, un centru de atracție turistică greu comparabil. La Drobeta-Turnu Severin se visează de multă vreme în legătură cu o atare posibilitate. Primul secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul Iulian Ploștinaru, îmi mărturisea, cu o certitudine în măsură să te pună pe gânduri, despre intențiile care există în această privință. Una este cînd printre edificiile arhitectonice aparținînd diferitelor perioade și diferitelor viziuni care s-au succedat se încearcă înălțarea unui monument, se încearcă sistematizarea diferitelor spații prin implantarea unor forme sau decorarea unor pereți, și alta este cînd arta se înalță odată cu arhitectura, fuzionînd organic în cadrul aceleiași viziuni asupra unui ansamblu de mari proporții. Nu cunosc, deocamdată, alte preocupări de amenajare estetică a zonei turistice de la Porțile de Fier, decît eforturile tovarășilor de la Comitetul județean P.C.R. Mehedinți, decît preocuparea municipalității orașului Drobeta-Turnu Severin, în frunte cu primarul orașului — tovarășul Radu —, de a solicita prezența artelor plastice în această zonă. E impresionant să vezi doi oameni, pe primarul Orșovei, tovarășul Gheorghe Dogaru, și pe secretarul Consiliului popular orășenesc, tovarășul Zaharia Lupșescu, umblînd prin București în căutarea unor soluții adecvate posibilităților materiale ale noului oraș, care să ducă la înfrumusețarea unor spații publice ce s-au creat.

E prea frumoasă perspectiva ce se deschide României prin amenajările ce urmează a se întreprinde în zona Porților de Fier, al căror prim sens îl reprezintă, desigur, apariția acestui oraș minune, numit Orșova, ca să nu fie lăsată doar pe seama entuziasmului unor oameni inimoși, avînd intuiția răspunderii culturale a muncii pe care sînt chemați s-o deapănă. Orșova se cere gîndită ca parte integrantă a unui tot estetic coerent, la a cărui materializare sînt datorii să-și spună cuvîntul arhitecții, artiștii, oamenii de cultură, dincolo de orice considerente de ordin mercantile.

Gheorghe ACHIȚEI

fetșuri de azi

patalamaua

Dacă ținem minte că Pascal n-a urmat cursurile vreunei școli, că Benedetto Croce nu avea studii universitare, iar Virginia Woolf nu-și pusese la punct deprinderile ortografice, asta nu înseamnă că putem crede o clipă că diploma e superfluă. În tumultul vieții moderne statistica e suverană: specialistul nu se poate sustrage încadrării în formele rigide ale ierarhiei impuse de modul de producție, aflat sub o tot mai accentuată putere a accelerației și complicării. Soiul de oameni dedați «pe cont propriu», ca să zicem așa, pasiunilor artei ori științei tinde a dispărea cu desăvîrșire. Unde mai sînt școlarii care descoperă substanțe noi în laboratorul instalat în hambar, unde sînt marii colecționari de fluturi, mai pricepuți la taxonomia lepidopterelor decît orice entomolog? Unde sînt pictorii de duminică pe cale de a lua drumul Tahiti-ului? Unde sînt grădinarii care, asemeni primului grădinar, încearcă soiuri noi de mere? Primejdia legiferării empirismului a trecut. Cu ea însă a dispărut, din păcate, și tradiția amatorului de rasă. Mai mult, autodidactul, amatorul e privit — și nu întotdeauna pe bună dreptate — cu suspiciune, cu ironie, ba chiar cu dispreț.

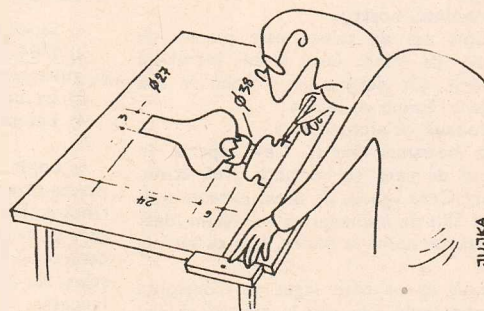
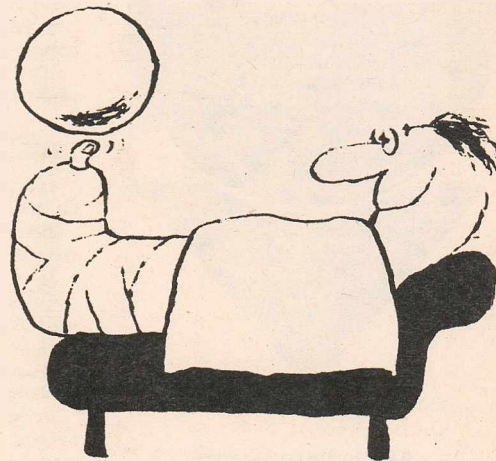
Patalamaua împarte lumea în două vaste caste, dacă nu antagoniste, atunci inflexibile. Relațiile dintre cei cu și cei fără patalama tind către un nefiresc ce alterează umanismul necesar aprigului ritm al vieții. Un simplu parașutist nu poate pilota o navă cosmică, iar doftoroaia nu are dreptul de a profesa medicina. Lucruri firești și necesare: societatea are datoria să bareze accesul profanilor în citadelele specialiștilor. Între profan și amator există însă o deosebire substanțială.

Dăinuie un șir întreg de meserii, de funcții parauniversitare ca: operatorul, meșterul electronist, tehnoredactorul, chiar stenodactilografa care, deși nu pot pătrunde în casta «patalamaگیilor», roiesc pe undeva prin vecinătate. Transformarea întregii societăți într-un grup de titrați rămîne un ideal. Pînă la împlinirea lui, patalamaua, unul din cele mai flagrante fetșuri moderne, pe lîngă imensul serviciu statistic adus societății, poartă germeii unei dizarmonii care aruncă umbre nefirești în relațiile dintre oameni.

În așteptarea clipei în care diploma va deveni universală, latura nocivă a fetșurii sale poate fi subțiată nu numai prin accentuarea specializării meseriilor complexe, ci și prin cultivarea pasiunilor. Pictorul naiv, colecționarul, trubadurul, selecționerul și — de ce nu — scriitorul domestic pot oricînd străpunge vămile ridicolului cu condiția de a nu fi aprioric ferecați în limitele lor. Altminteri, simburile uman al fiecărei existențe va deveni rigid și sterp.

Leonid DIMOV

UMOR

cuvinte încrucișate

ADEVĂR

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Poet și critic literar francez (1638-1711), autor al «Epistolei a IX-a» («Elogiul adevărului»), în care apare versul: «Rien n'est beau que le vrai» — Artilerie grea, scurtă (abr. milit.). 2) Poet liric grec căruia i se atribuie paternitatea expresiei vechi de cînd lumea «In vino veritas» — Nefericita fiică a regelui Minos, cea care, învinuindu-l pe nedrept pe Hippolytus, e cuprinsă de remușcări și sfîrșește prin a se sinucide. 3) Templul de aur al adevărului — Adevărat. 4) Poartă blană indiferent de anotimp — Locul unei lupte a lui Francisc I (1525), unde a căzut căpitanul său Jacques de la Palice de al cărui nume se leagă pe nedrept expresia «Un adevăr à la Palice». 5) N-au cap! 6) Colindător de pe

alte meleaguri — Literă grecească. 7) Cu gura... mare (pl.). 8) Neagră — Acesta (pop.). 9) leșit la lumină — Scriitor, om de stat roman — cenzor și consul — a cărui viață simplă și luptă împotriva moravurilor corupte au făcut ca numele său să devină un simbol sinonim cu un om înțelept și patriot. 10) «Glumeții se dovedesc adesea profetii» — în sensul că o mică glumă prevestește adesea un mare adevăr — este replica pe care i-o dă Regan surorii sale, una dintre cele două nevrednice fiice ale lui Lear — În direct! 11) Gîrbova — Adevărurile de «ultimă oră».

VERTICAL: 1) Om de stat și filozof materialist englez (1561-1626), autor al maximei «Știința nu-i altceva decît imaginea

adevărului, a realității» — Mare poet român, dintre aforismele căruia îl desprindem pe acesta: «Minciuna este vacanța adevărului. Să nu aibă și adevărul nevoie de vacanță?» 2) ...Goldsmith, dramaturg britanic care în piesa «Albina» (1759), amintește ideea formulată concis ulterior astfel: «Vorba a fost dată omului spre a-și ascunde gîndurile» — Fără picioare. 3) Scos la greu — Cunoscut om de litere român care comentează afirmația lui Al. Vlahuță «Adevărul așteaptă. Numai minciuna e grăbită», astfel: «Minciuna este ajunsă din urmă de demascarea ei». 4) Poet român născut la Iași, autor al volumelor «Veac tînăr» (1931), «Treptele anilor» (1962) ș.a. — O concepție falsă! 5) Una dintre muze — cea care patrona poezia lirică — fiică a lui Zeus și a Mnemosynei, personificarea Memoriei — A sorcovi. 6) Adunați. 7) Exclamație de ușurare — Direcții probabile spre un anume adevăr într-o veritabilă încurcătură polițistă — Locul sigiliului. 8) Vechi nume al Iranului — Gol-goluț (fig.). 9) Un adevăr... legat cu ată! 10) Adevărul și numai adevărul! — La țintă. 11) Se dezleagă cit ai zice pește (pl.) — Accidente pe drumul asfaltat al adevărului.

Toma MICHINICI

Diționar: AEST, ERAN.

Dezlegarea jocului CU EFECT, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PISSARRO — SC. 2) ERASMUS — CAR. 3) TACTIC — IAGO. 4) R — R — N — SALEM. 5) EFECTUAT — TW. 6) CR — WILL — VIE. 7) EAC — T — BPT — L. 8) NAB — PAL — LL. 9) ACTIVITATE. 10) VERGILIU — AF. 11) AZE — FACTORI.

RĂSPUND
ELEVII
ANULUI IV H
DE LA
LICEUL
«GHEORGHE SINCAI»
DIN BUCUREȘTI

EXTEMPORAL
«FLACĂRA»
(III)

Alexandrescu Eugen

- 1) Războiul de 100 de ani a început prin secolul XIV și a durat probabil un secol.
- 2) O știu și bobocii, 1784. Cît despre părțile participante și «ne» rămîne un mister. Probabil că cei săraci, de atîta «huzureală» au fost principala forță participantă, iar cei bogați au participat doar cu... fuga.
- 3) În sufletul nostru.
- 4) «Cina cea de taină» este pictată de Leonardo da Vinci (asta după îndelungi consultări). Cît despre locul unde se află în prezent rămîne «o taină».
- 5) Probabil că picturile lor.
- 6) Ce înseamnă logic? Ceva aparține în orice caz de ceea ce am scris pînă acum. Necesari? Ceva aparține de acest extemporal. Fortuit? Silit de împrejurări? — N-am idee.
- 7) Abia am ajuns la munți. Așa că pînă la ape...
- 8) Tomis mi se pare legat de Constanța și de arheologie. Nu sînt în măsură să dau alte relații.
- 9) «Folk» — iată în sfîrșit un cuvînt familiar. În muzică reprezintă prelucrarea motivului folcloric cu mijloace moderne și în orice caz originale.
- 10) De fapt întrebarea asta și-au pus-o mai întîi egiptenii.

Panaitecu Cornelia

- 1) A durat între 1337 și 1456, deci a durat 119 ani.
  - 2) 1784 și se pare că la răscoală au participat în ambele tabere toate clasele sociale (țărani, meșteșugari — mai puțin — negustori, nobili). Lipsea Iosif II (!!!).
  - 3) În fig. 34-35, locul scriitorilor la cimitirul Bellu. Un bătrîn tei veghează asupra rămășițelor sale pămîntesti, intrate de mult în circuitul firesc al naturii.
  - 4) Este o excepțională creație a lui Leonardo da Vinci. Se află în orașul Florența.
  - 5)
  - 6) Logic: rațional, conform unor legi de bun simț, unor axiome de necontestat, legi universale valabile.
- Necesar: fără de care nu s-ar putea desăvîrși un întreg, absolut nevoie.

poșta candidă

ALEXANDRU ȚAPU, Liceul industrial energetic-Constanța. În primul rînd, vrei să știi dacă a fluiera sau a bisa (așa scrii tu...) o fată, pe stradă, înseamnă aprobare sau dezaprobare față de trăsăturile fizice ale acesteia. Sincer să fiu, nu știu ce înseamnă, dar normele vieții civilizate exclud — sau ar trebui să excludă — o asemenea manieră de comportare. Apoi, nu te-ai sfătui să «bisezi» o fată pe stradă; s-ar putea să o înțînnești tocmai pe corespondenta noastră din numărul trecut, talentată practicantă a judo-ului! În al doilea rînd, vrei să știi dacă purtatul părului lung este o formă a modernismului. Nu. Este mai degrabă o formă a neglijenței sau a dorinței de a epata cu orice pret. În materie de cap, important este ce ai în el și nu pe el.

R. ARDELEANU, București. Vrei să afli părerea mea cu privire la cea mai bună echipă românească de fotbal în acest moment. Am să-ți fac o confidență: mie îmi place fotbalul numai la televizor, și apoi nu vreau să-i iau plînea de la gură cunoscutului ex-antrenor Constantin Teacă. Întreabă-l pe el, dar îți va răspunde, cu siguranță, Universitatea Craiova. Poate pentru că n-a antrenat-o niciodată pînă acum...

DOINA ELENA MITRACHE, Fetești. «Iubesc oamenii, am încredere în ei, dar nu știu cum să-i ajut. De ani de zile aș vrea să port eu toate durerile lumii, și nu știu cum s-o fac». Frumoase rînduri, vibrante, plecate din temperamentul celor 17 ani pe care abia i-ai împlinit. Din păcate, în ceea ce privește ajutorul acordat oamenilor, este nevoie de ceva mai mult, nu numai de cuvinte, chiar dacă — adînc și meșteșugit exprimate — și acestea pot contribui la ceva. Pentru tine însă e cam devreme să-i ajuți pe alții. Mai așteaptă.

ANONIMELE care continuă să asalteze cutia de scrisori a acestei pagini au — și vor avea — soarta generală a scrisorilor fără semnătură venite pe adresa redacției. Repet această somație, cu regretul de a fi citit rînduri emoționante, sincere, profunde, semnate T.I. București. Dura lex, sed lex.

Fortuit: forțat, silit.
Lucrativ: are însușirea de a determina procesul «a lucra», deci cu care se poate lucra sau ceva care poate fi lucrat.
7) Dintre afluenții Oltului: Rîul Negru, Bîrsa, Homoroade, Cibinul, Rîul Sadului.
8) «Tomis» este revista specifică orașului Constanța. Apare zilnic.
9) Folk (lb. engleză) = popor, despre popor, cu privire la popor, folk = popular.
10) Hé, aquitas Costa Rica! (sic). (Ce pămînt bogat).

Smărăndescu Aurora Gabriela

- 1) A durat 98 de ani și a început în secolul XV-XVI.
- 2) A avut loc în 1784. Au participat toate clasele sociale.
- 3) La cimitirul Bellu.
- 4) Cina cea de taină este la Capela Sixtină și a fost pictată de Michelangelo Buonarroti.
- 5) —
- 6) Logic — rațional, rezultatul unor legi fundamentale-valabile
lucrativ — necesar — ca — lucru indispensabil de care ai nevoie
fortuit — constrins, forțat
7) Lotru, Topolog, Olteț, Gilort
8) Această revistă apare la Constanța, zilnic.
9) folk — popular.
10) Nu a descoperit Columb America.

Cerbu Narcis

- 1) Secolul XIV-XV 1337-1456.
- 2) 1784-5 Mica nobilime, marea nobilime și guvernatorul.
- 3) La Bellu
- 4) Leonardo da Vinci
- 5)
- 6) Logic: proprietatea unor relații adevărate care se bazează pe un sistem de referință considerat fix și adevărat în raport de care și cu care se iau hotărîri care duc prin caracterul lor (logic) la rezultatul intuit sau știut, dar neostoit prin ipoteză.
Necesar: care mulțumește indiferent de condițiile sociale istorice invariabil de spațiu și timp, nevoi aparținînd fie organismelor vii fie unor sisteme de condiții din care lipsește (n+1)+condiție. Se spune că (n+1) este condiția necesară pentru a ajunge la un scop bine determinat.
Lucru care se obține pentru a fi folosit se numește lucrativ.
7) Rîul Negru, Bîrsa, Homoroade, Sadul, Cibinul.
8) În Constanța.
9) În engleză folk înseamnă popular.
10) Que aquitas Costa Rica?

Georgescu Florica

- 1) 1445 (?) Nu a durat exact 100 de ani (mi se pare că s-a terminat în 1553).
- 2) 1784. Au participat toate clasele sociale.
- 3) Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu.
- 4) Michelangelo Buonarroti.
- 5) Nu știu.
- 6) logic = în concordanță cu legile, plauzibil, implicit necesar = de care avem nevoie
fortuit = gratuit, fără a fi necesar — lucrativ —

RĂSPUNSURILE EXTEMPORALULUI «FLACĂRA»

1. Războiul de 100 de ani, dintre Anglia și Franța, a început în 1337 și s-a terminat în 1453. A durat deci 116 ani.
2. Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan a avut loc în 1784 și la ea au participat țărani români și maghiari din zona Munților Apuseni.
3. Mihai Eminescu se află înmormîntat la Cimitirul «Bellu» din București.
4. «Cina cea de taină» aparține lui Leonardo da Vinci și se află la Milano, în trapeza mănăstirii Santa Maria delle Grazie. Este o pictură murală, de dimensiuni considerabile, 4,2 m x 9,1 m.
5. Nicolae Grigorescu a fost, în multe privințe, părintele spiritual al lui Ștefan Luchian, pe care l-a avut elev. Mai tîrziu, Ștefan Luchian și-a exprimat nu o dată, în referirile autobiografice, marea admirație și recunoștința față de Grigorescu.
6. Logic = cerință firească, temei, gîndire corectă. Necesari = ceva de care este nevoie, care nu poate lipsi. Fortuit = întîmplător și nu forțat, cum apare de obicei în presa cotidiană, îndeobște în ziarul «Sportul». Lucrativ = rentabil, care aduce cîștig.
7. Cei mai importanți afluenți ai Oltului sînt Rîul Negru, Bîrsa, Homorodul, Cibinul, Lotru, Oltețul, Topologul s.a.
8. Revista «Tomis» apare de două ori pe lună, la Constanța, iar actualul ei redactor-șef este Ion Bădică.
9. Cuvîntul «folk» înseamnă în limba engleză: oameni, lume, popor, națiune.
10. Se zice că atunci cînd a văzut pentru prima oară America, Columb a strigat «pămînt, pămînt». Cum de atunci pînă acum a trecut mult timp și cum nici un ziarist de la «Flacăra» n-a fost prezent la eveniment, nu garantăm autenticitatea expresiei de mai sus...

- 7) Rîul Negru, Bîrsa, Homoroadele, Cibinul, Hîrtibaciu, Sadu, Lotru, Olteț (de la izvoare la vărsare).
- 8) Nu știu! (E logic să apară la Constanța)
- 9) folk = popor (engleză).
- 10) Nu!

Condorache Doru-Oliviu

- 1) 1337-1456 e.n.
- 2) 1784. N-au participat negustorii, clerul.
- 3) La cimitirul Bellu — București.
- 4) Leonardo da Vinci
- 5)
- 6) Necesari = ceva de care nu te poți lipsi
Fortuit = a susține ceva gratuit
7) Bistrița, Lotru, Olteț
8) Constanța (de 6 ori pe an).
- 9) folk = popor (un curent de muzică, sculptură, artă grafică etc. cu influențe populare).
- 10) America a fost descoperită de vikingi (Eric cel Roșu 1000 e.n.).

Vrinceanu Camelia

- 1) 1337-1467.
- 2) Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan a avut loc în 1784 și au participat toate părțile sociale.
- 3) Eminescu se află înmormîntat la Bellu.
- 4) «Cina cea de taină» — Leonardo da Vinci și se află la Florența.
- 5)
- 6) Logic = argumentabil pe baza unei legi universale valabile
Necesar = este absolută nevoie
Fortuit = forțat.
Lucrativ = lucru făcut în scopul de a fi uzitat, folosit.
- 7) Oltețul, Rîul Negru, Bîrsa, Cibin, Homorod etc.
- 8) Probabil în actualul oraș Tomis (Constanța). Apare săptămînal.
- 9) Folk (engl.) = popular (adj.)
- 10) He aquitas Costa Rica!

ne-a venit rîndul

De cînd existăm ca specie ne tot adaptăm. Ne tot adaptăm și nu mai terminăm. Celelalte specii au terminat cu grija asta. Ori s-au adaptat, ori au pierit, într-un fel au isprăvit. Noi ne-am adaptat la natura mamă, am încheiat aproape procesele de adaptare la mediul natural, apoi am început să ne adaptăm la cel de-al doilea mediu, la mediul civilizat creat de noi înșine. Omul încearcă de o bună bucată de vreme să se adapteze la cele cite-și face cu mîna lui. Și cum, în ultimul timp, omul își face din ce în ce mai multe cu mîna lui, se înțelege că și adaptarea omului a devenit un proces complicat. Celelalte specii nu mai au griji cu adaptarea, pentru că speciile celelalte n-au capacitatea de a crea al doilea mediu, pentru că ele nu creează nimic. A noastră, dimpotrivă. Celelalte specii nu-și fac nimic cu mîna lor, dintr-un motiv lesne de înțeles. Fiindcă n-au mîna. Doar omul e înzestrat cu acest minunat segment și cu această minunată facultate zeiască. Doar el, și plătește fertilitatea minții cu obligația de a se adapta creațiilor sale. Cîtă vreme omul a creat într-un ritm mai domol, cîtă vreme mediul civilizat, cel de-al doilea mediu, se înnoia mai încet, omul a avut de rezolvat probleme mai ușoare de adaptare. Sau n-a avut probleme cu adaptarea. Pe măsură ce capacitatea umană de a crea a început să se manifeste cu furie, omul s-a văzut pus în dificultate de către om, de către minunata lui facultate zeiască. Puterea sa creatoare a depășit puterea lui de adaptare la propriile sale creații. Aveam să aflăm că e mai ușor să crezi decît să te adaptezi. Se creează febril, e o adevărată orgie creatoare, o adevărată explozie de lucruri noi în jurul nostru, dar vizavi de asta resursele adaptative ale omului se manifestă și intervin în ritmurile lor tradiționale. Puterea de adaptare a omului nu vrea să se ia după puterea lui creatoare, n-are resurse să țină pasul cu puterea lui creatoare, iar puterea lui creatoare ignorează puterea lui de adaptare.

Ploaia de obiecte noi nu e singura dificultate pe care omul o naște și tot el o are de înfruntat. Ea se conjugă cu dificultatea consecutivă ritmurilor trepidante ale vieții moderne. Am făcut ca totul în jurul nostru să se grăbească. Am accelerat ritmurile, toate ritmurile, cu excepția ritmurilor noastre biologice. Dar, accelerarea declanșată și întreținută de noi în afară a început să fie resimțită și înăuntru. Nesincronizările dintre timpul exterior și timpul interior, dintre orologiile din afară și așa-numitele orologii biologice sînt sesizabile. Sîntem alt fel reglați pe dinăuntru, alt fel reglați decît realitatea exterioară modernă. Iată o sursă de tensiune. Să oprim accelerarea din afară nu se poate. Ea vine din evoluția și din expansiunea tehnicii, și să renunțăm la așa ceva este exclus pentru că evoluția și expansiunea tehnicii reprezintă una dintre condițiile fundamentale ale vieții de azi. Acordul dintre cele două orologii nu se poate instaura decît accelerînd și orologiul intern, reglîndu-ne alt fel și pe dinăuntru, reglîndu-ne pe dinăuntru după ritmurile trepidante ale realității exterioare. Treabă complicată, treabă riscantă! Am transformat totul în jur, mai puțin pe noi înșine, dar nu mai avem ce face, a venit rîndul să ne transformăm și pe noi. Să ne recreăm și pe noi. Ne-a venit rîndul.

Romulus BALABAN

RED.

ce anume... scîrția ?!

Își bat capul arhitectii, își bat capul sociologii și psihologii, urbanistii și mulți alții își bat capul să găsească și să pună în practică cele mai ingenioase, mai eficiente mijloace de a cheltui timpul liber al copiilor, al adolescenților, dar... ce se întâmplă la Urziceni?

Un cetățean care lucrează pe un șantier din localitate și locuiește în blocul A4 din strada Alexandru Ioan Cuza, avînd un copil, confecționează pe propria cheltuială un leagăn metalic (din țevă), pe care — doar nu trebuia să-l instaleze în baie — îl montează în aer liber, pentru toți copiii blocului, de altfel motiv de reală bucurie pentru cei mici și, implicit, pentru părinții lor. Bucuria nu durează o zi, două, ci... 1 000 zile (trei ani) însă subit, unul dintre vecini (desigur om fără copii sau fără copii mici) ia hotărîrea, să «desființeze» leagănul. Dialogul adult-copii se consumă astfel:

— De ce ne iei leagănul, nene! («Nenea» demonta țevăria.)

— la mai jucați-vă și cu alte jocuri!

(Precizare: leagănul era montat în spațiul liber din spatele blocului, în dreptul ferestrei celui care-l confecționase.)

Urmează reclamația păgubitului, găsirea leagănului demontat în casa vecinului, și — după un timp — ridicarea lui de către un delegat al asociației locatarilor, la sfîrșitul lunii mai 1973 (zace pînă-n toamnă și, probabil, actualmente). Motivul: să i se aducă... îmbunătățiri (fixarea unor rulmenți).

Desigur, față de problemele care agită lumea, existența adulților, detaliile faptului petrecut la Urziceni (desființarea, fie și abuzivă, a unui biet leagăn pentru copii) sînt, aparent, minime, minore. Totuși, un amănunt în plus spune parcă mai mult decît zeci de pagini de studiu concret, de specializare: în perioada verii, cît le-a lipsit leagănul, jucîndu-se cu ce apucau (și, de regulă, apucau pietre), copiii au spart (accidental) foarte multe geamuri de la intrarea blocului A4. Așadar, țevile acelea nenorocite, asamblate, aveau darul de a canaliza energia copiilor, de-a o ține departe de accidente costisitoare și, oricum, neplăcute. Este relativ ușor să înființezi și să desființezi (și lucrul nu se întâmplă numai cu mijloacele sau locurile de joacă ale copiilor), însă fundamentală rămîne «reacția ascunsă», mai greu vizibilă (dar nu imprezibilă!), provocată de o asemenea hotărîre.

Indiscutabil, vecinul abuziv o fi avut «motivul» lui să procedeze așa cum a procedat, faptul că acum i se fixează leagănului niște rulmenți (minimum 6 luni pentru «operație») ne face să înțelegem că mai mult ca sigur... scîrția. Cine știe dacă întregul conflict, și geamurile sparte, și nefericirea copiilor, totul n-ar fi putut fi ocolit cu un degetar de ulei pus la «încheieturile» monstrului metalic care-i legăna pe cei mici. Și iată cum din banala întîmplare de la Urziceni mai extragem încă un adevăr de viață, elementar: cînd raporturile dintre oameni (colocatarii, în cazul de față) sînt cum sînt (și s-au dovedit a fi), o vorbă azvîrlită are puterea explozivă a unui gram de uraniu, un degetar de ulei «absent» antrenează personaje multiple, pasiuni demne de o cauză mai bună, depune — lent, dar sigur — în optica micilor cetățeni o viziune nu tocmai pozitivă asupra celor care, în fond, nu sînt decît copii care-au crescut uitînd c-au fost copii. În fond, ce anume scîrție acolo la dumneavoastră, stimaților?

Mihai STOIAN

Infractorii ne dau nu numai de furcă, uneori ne dau și sfaturi și îndemnuri; dacă ar fi după ei, ar trebui ca atunci cînd, bunăoară, ne ocupăm de cei care fură, care bagă mîna în avutul statului sau al cetățeanului, să respectăm o anumită ierarhie, să avem în vedere mai ales cazurile grase, spectaculoase, delapidările de la cîteva zeci de mii de lei în sus și pe urmă, dacă ne mai rămîne timp și chef să stăm de vorbă și cu cei care se mulțumesc cu mai puțin, care au ajuns abia la ou, nu la bou. Aproape toți cei prinși cu ocazia mică descoperiri cu prilejul unor acțiuni întreprinse de Direcția economică din Inspectoratul general al miliției în județul Brașov, la care am participat, ne-au strecurat această sugestie «ce mare lucru, acolo, cîteva grame în minus. Să vedeți dumneavoastră în alte părți». Ca și cum nici n-ar merita să ne pierdem vremea cu umila lor persoană de barmani, barmane, responsabili și responsabile din restaurante și bufete modeste, fără nume de rezonanță, în care lipsa de curățenie face, de atîtea ori, casă bună cu necinstea. Cînd bagă de seamă că teoria «există hoți și hoți» nu are sorți de izbîndă, recurg la argumente duioase, cusute cu ață albă, care nu fac altceva decît să trădeze precaritatea imaginii pe care și-o fac respectivii despre etica și echitatea socialistă.

Gestionara Rozalia Seciu, de la restaurantul Caraiman din Brașov dilua coniacul cu 5°, botezîndu-l cu vodcă, produs mai ieftin. După ce a făcut ochii mari, ca și cum amestecul ar fi căzut din cer, ne-a spus: «Știți, am vrut să mînc o prăjitură, numai astăzi am făcut asta, nu știu ce mi-a venit». Sare imediat la argumentul forte, «eu mă gîndesc la copiii mei, cum o să fac eu asta?» Cercetările dovedesc ulterior că Rozalia

Seciu obișnuia de mult mai multă vreme să mînce prăjituri din banii altora și că, din păcate, a atras-o complice și pe fata de la bar, Rozalia Mocanu.

La bufetul gării din Făgăraș, lucrătorii Miliției înregistrează o diferență la măsurătoarea coniacului care atinge proporțiile unui adevărat record în ramură, în ramura furatului, se înțelege. Răspunsul barmanului Paraschiva Retegy este lapidar, «pierdem măsura pentru că pierdem trenul». Colega ei, Maria Știrbu, aduce completări: «este aglomerație și mai dăm pe jos». Pentru că nu este vorba nici de una, nici de alta, cele două sînt supuse urmării penale conform articolului 296 C.p., procedură de urgență.

Tot aglomerația, bat-o vina, este și cauza la care se repede și un tînăr barman de la bufetul Aluniș din Sinaia, Viorel Moraru, care, în momentul sosirii noastre acolo, servea după ochi, cu pahare fără semne. «Greșesc din aglomerație». Iar după o pauză: «și din greșeală!»

Credeam că la «Fintînița Mîndrei» (Făgăraș) vom avea parte doar de privești, absolut încîntătoare, a unei armate de borcane cu murături, dar după ce în preajma lor s-a descoperit o serioasă cantitate de miere și drojdie, după ce s-a constatat că în restaurant vinul se servește diluat cu 3°, a trebuit să uităm de gogonele și gogoșari (păcat!) și să facem o legătură directă între vinul subțiat și destinația mierei care, tot vin ajungea și ea, dar mai prost, bineînțeles.

Mai modest, barmanul Ilie Voinea de la restaurantul gării din Brașov a diluat coniacul doar cu 2°.

Furturi inocente, neînsemnate, după părerea celor care le comit, furturi care, în realitate, puse unul lîngă altul, sporesc cortegiul înșelăciunilor, incompatibil cu sta-

tutul moral al societății noastre, au fost depistate și la bufetul Panciu (Brașov), la restaurantul Virful cu Dor și Carmen (Predeal), Negoiul, Galați, Breaza (Predeal). Pentru abateri de la regulile generale ale comerțului, pentru încălcarea unor norme privind deservirea populației, au fost sancționați — în cursul raidului-anchetă de care aminteam la început — 59 de salariați, contravențiile însumînd 5 800 de lei.

Fiecărui dintre noștrii eroi ai acestor însemnări, căpitanul Ion Baciuc le adresa, într-un fel sau altul, întrebările: «Ți-a spus vreodată cineva ce te-ar putea aștepta, șeful vostru nu vă explică, nu vă controlează?» Răspunsurile, dacă nu erau o dare din umeri, atunci sunau cam așa: «șeful mai vine, mai se uită!» (Mocanu Rozalia), «eu le spun să fie cuviincioși!» (Dumitru Ureche, șeful restaurantului Caraiman). Viorel Moraru nu a auzit de control, știe însă că fișei de stoc — formă de ținare a evidenței — i se spune «fantomă», «așa am moștenit noi denumirea asta».

Într-un climat de cultivare statornică a rigoriei, a disciplinei, de permanentă aducere aminte a cotei de răspundere socială ce revine fiecărui, un climat care nu poate fi preluat odată cu inventarul, ci întreprins de înseși conducerile unităților de alimentație publică, șansa de a se strecura a celor «cu un ochi la țigheș, cu altul la buzunar», ar fi simțitor redusă.

Cercetările organelor de miliție au dovedit că, în cazurile de care ne-am ocupat, nestrălucitoarele bufetele și restaurante au scăpat de mult controlului. Se pare că uitarea celor mari este, uneori, proporțională cu grija de sine a celor mici.

Magda MIHĂILESCU

perfecționarea conducerii auto— încă din școală

Faptul că pregătirea conducătorilor auto, experiența lor constituie unul dintre factorii de bază de care depinde siguranța circulației este demonstrat nu numai de statistici, de studii, ci în primul rînd de viață.

În întreaga lume există preocupări susținute pentru perfecționarea și modernizarea procesului de instruire a acestora, urmîrindu-se reducerea și înlăturarea decalajului dintre nivelul pregătirii șoferilor — modestă de multe ori, ca urmare a unor forme și metode de instruire desuete — și solicitările tot mai intense la care este supus șoferul în condițiile circulației actuale.

Dacă șoferii «brevetați» acum 10-15 ani au avut posibilitatea să-și desăvîrșesc pregătirea pe străzi unde doar din cînd în cînd circula cîte o mașină cu performanțe tehnice mai mult sau mai puțin modeste, azi proaspătii posesori ai permiselor de conducere iau din prima zi contact cu o circulație radical deosebită ca structură și intensitate. Trebuie să se deplaseze pe artere unde traficul atinge uneori valori de peste 20 000 de autovehicule în 24 de ore, avînd drept parteneri bolizi de sute de cai-putere și care ating viteze considerabile.

Strada este «echipată» azi cu sute de semne rutiere al căror rost trebuie preciz cunoscut, pentru ca șoferul să circule în siguranță și să nu devină un pericol pentru alții. Nu este lipsit de utilitate să arătăm că față de 1950 cînd existau circa 30 feluri de indicatoare rutiere, azi sînt în vigoare peste 120.

Avem instructori minunați, adevărate talente arhicunoscute ca oameni care lucrează cu pricepere și pasiune pentru instruirea viitorilor șoferi. «Cînd mă urc în mașină alături de cel ce urmează să-l examinez în foarte multe cazuri nici nu mai e nevoie să-mi spună cine l-a pregătit deoarece ghicesc acest lucru după primii metri care îi parcurgem împreună» — mi-a spus recent unul dintre ofițerii de la I.M.B.

Dintre absolvenții școlilor de șoferi amatori nu reușesc la prima examinare decît 40-45%. Fiecare știm ce înseamnă un examen. Sînt situații cînd candidații foarte bine pregătiți, dar emotivi, «uită» tot ce au învățat, în special la examenul practic.

Comit greșeală după greșeală, și nu rareori doar intervenția promptă a ofițerului examinator «previne» accidente gata făcute. Aceste cazuri nu reprezintă însă nici măcar un procent din cei 55-60% care nu iau examenele.

Cauza principală a «căderilor» la verificarea practică o constituie nesiguranța în mers. După 30 de ore de învățarea conducerii (efectiv cei mai mulți conduc pînă în 15 ore) candidatul nu poate executa corect un viraj, nu cunoaște aproape nimic despre preselecție, angajîndu-se în viraj la dreapta de pe banda centrală sau la stînga de pe culoarul din dreapta, iar asigurarea, «alfa și omega» în conducerea mașinii, este pentru el doar o vagă noțiune teoretică neaplicată deloc pe stradă.

Unde e bubă? Cum se explică această stare de lucruri cu destule implicații negative pentru siguranța circulației (cu toată exigența comisiilor examenului rămîne examen) și asupra buzunarului candidaților care, în schimbul unei frumoase sume de bani se alege cu o pregătire de mîntuială.

Sînt și instructorii care urmăresc doar să «consume» cele 30 de ore, care stau alături de candidați ca simpli pasageri și intervin numai cînd aceștia creează sau li se creează o situație periculoasă.

Fără a-l dădăci pe viitorul șofer, instructorul trebuie să lucreze cu candidatul tot timpul, să-i explice cum și de ce trebuie să circule într-un anumit fel, să-l pună să repete pînă ce deprinde corect manevrele de bază în circulație, să-i creeze momente din cele mai diverse, care să urmărească cunoașterea și evitarea situațiilor care pot genera accidente etc.

Am stat de vorbă cu mulți instructori.

I-am întrebat cum pregătesc ei candidații să circule în condiții dificile, de poli, de mîzgă, cum îi învață să nu se sperie de un derapaj și să controleze mașina în asemenea situații, care au dus la moarte sute de șoferi începători. Răspunsurile au fost cam de genul: «De unde să iau mîzgă în toilul verii?» «Nu pot să risc avariarea mașinii!» «O să învețe el să derapeze după ce ia permisul!»

Pare paradoxal dar așa se explică de ce întîlnești șoferi care nu au derapat niciodată în timpul școlii, însă au derapat pe drum, și aceasta i-a costat în cel mai fericit caz o substanțială reparație a mașinii.

Pregătirea depinde desigur în bună măsură și de candidat. Cel mai iscusit instructor nu poate face șofer dintr-un om care nu are «chemare» pentru conducerea mașinii.

Multe reprezentante ale sexului frumos vor cu tot dinadinsul să devină șoferițe. Nimic rău în asta deoarece ele demonstrează, în majoritatea cazurilor, prudență și răspundere în circulație. Sînt însă unele care, în pofida unor repetate insuccese la examenul de șofer (uneori chiar 10-15) care arată că pentru ele conducerea este contraindicată, perseverează, nu pentru altceva, ci pentru că acum e «moda» permisului de conducere.

Altele obțin permisul dovedind reale calități de șofer, dar nu conduc apoi deloc ani în șir pentru simplul motiv că soții nu le acordă încredere.

Nejustificată neîncredere!

Revenind la școlile de șoferi amatori, consider că se impune o reconsiderare a formelor și metodelor de pregătire, o mai grijulie selecționare a instructorilor, paralel cu realizarea unui deziderat mai vechi al celor care doresc să devină șoferi — sporirea numărului de școli de șoferi amatori.

Colonel Victor BEDA

lupta împotriva «virusului cameleon»

● Toată lumea spune că suferă de gripă ● Puțin pesimism: gripa este și va fi o problemă a civilizației noastre ●● Se poate întâmpla ca, plecând dimineața la lucru, la prînz să fii în pat! ●●● Folosiți cu încredere bătrînul piramidon, care a împlinit 80 de ani!

Un cercetător a făcut următoarea experiență demonstrativă: Într-o limuzină cu ferestrele închise a introdus un bolnav de gripă, pe care l-a ținut acolo cîteva minute, rugîndu-l să tușească și să strănute. Apoi, după ce bolnavul a plecat, zece «persoane-cobai» s-au urcat în mod voluntar, unul cîte unul, în limuzină pe o ușă și au coborît imediat pe cealaltă. Rezultatul: jumătate din ele au făcut gripă! Și iată că a sosit toamna, anotimpul «răcelilor». În curînd vor începe să apară afișe și «fluturași» care ne vor îndemna să evităm aglomerațiile, spectacolele, venirea la serviciu în caz de gripă, vizitarea bolnavilor, folosirea batistelor, prosoapelor și a altor obiecte aparținînd gripaților etc., etc. Despre aceste măsuri de prevenire, ca și despre alte probleme privind strania biologie a acestui virus perfid și nestatornic, provocator de mari ravagii în viața socială și economică a întregii omeniri, ne vorbește în cele ce urmează un adevărat «stat major» al războiului antigripal. Specialiști în probleme de virologie, epidemiologie și clinică a bolilor infecto-contagioase, adunați în jurul «mesei rotunde» inițiate de «Flacăra», au răspuns întrebărilor privind cele mai recente acțiuni pe plan științific și sanitar pentru stăvilirea epidemiilor de gripă.

COMPONENTĂ A CIVILIZAȚIEI MODERNE?

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE — directorul Institutului de seruri și vaccinuri «Dr. I. Cantacuzino»: De la început trebuie spus că există o gripă pe care o putem numi «autentică» și mai există infecții acute ale căilor respiratorii, care poartă aceeași etichetă de «gripă». Nu veți întîlni un singur cetățean care atunci cînd îi curge nasul să nu se plîngă că suferă de «gripă». Am putea spune că se face un real abuz atribuind gripei numeroase suferințe proprii sezonului rece și umed. În atenția institutului nostru stă însă *gripa autentică*, cea boală transmisibilă care are o importanță medico-socială deosebită prin mortalitatea pe care o provoacă la virsele extreme și la bolnavii cu afecțiuni cronice, prin sechelele post-gripale, prin importanța efectelor ei asupra vieții sociale și economice.

REDAȚIA: De ce se pune problema gripei cu mai mare acuitate în lumea modernă decît în evul mediu, spre exemplu? Este o boală a timpului nostru, o boală care ne presează social în vremurile noastre? Sursele istorice relatează existența unor epidemii de gripă?

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE: Gripa, infecțiile streptococice, infecțiile adenovirale, în general infecțiile acute ale căilor respiratorii sînt favorizate de urbanizare, de amplificarea contactelor directe interumane, de civilizație. Trebuie spus că infecțiile tubului digestiv, dependente direct de condițiile igienico-sanitare, sînt mai ușor controlabile și au diminuat mult. Pentru infecțiile căilor respiratorii posibilitățile de preîntîmpinare sînt încă reduse, avînd în vedere faptul că întreaga noastră activitate presupune o permanentă și crescîndă comunicare interumană. Mergem împreună cu mijloace de transport, stăm în săli de concert, ne strîngem în ședință să discutăm... Atîtea sute de milioane de oameni călătoresc, spre exemplu, cu avionul: astfel în 1967, 16 companii aeriene americane au transportat aproximativ 275 milioane de călători! Astfel privind lucrurile, gripa este și va rămîne mult timp o problemă a civilizației noastre. Ușurința cu care circulă virusul gripei este legată de mijloacele din ce în ce mai rapide de comunicație. Un turbojet face înconjurul pămîntului într-un timp mai scurt decît perioada de incubație a gripei; un individ aparent sănătos la îmbarcarea în avion, dar la care virusul este prezent în organism, ajunge bolnav la destinație! Practic putem aprecia gripa ca *singura boală infec-*

to-contagioasă cu caracter pandemic, adică boală capabilă să cuprindă la un moment dat întreaga populație a globului.

DR. ION T. NICULESCU — șeful laboratorului gripă din Institutul Cantacuzino: Este adevărat că și în trecut s-au semnalat mari epidemii de gripă, cum ar fi pandemiile din 1893 și 1918. Viața colectivă, care caracterizează societatea modernă, poate reprezenta într-adevăr una din cauzele pentru care pandemiile de gripă se succed cu mai mare frecvență în epoca contemporană. Ca o dovadă este existența actuală în lume a unor insule izolate unde se știe că odată cu sosirea vaporului cu alimente sosește și gripa. O altă cauză a creșterii frecvenței pandemiilor ar putea fi constituită de condițiile moderne de viață, industrializarea, poluarea atmosferei, care determină modificări la nivelul aparatului respirator și, în consecință, o sensibilitate crescută a celulelor mucoasei respiratorii, poarta principală de intrare a diferitelor virusuri. Aspectul e mai larg decît gripa, căci potrivit unei statistici a O.M.S., un individ face în medie pe an patru-șase infecții respiratorii.

DEZORGANIZATOR AL VIEȚII SOCIALE ȘI ECONOMICE

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE: Din punct de vedere social, apariția gripei are o mare importanță. Gradul înalt de contagiozitate, ca și perioada scurtă de incubație duc atît la dezorganizarea vieții economice cît și a vieții de familie. Apariția gripei la un copil — apariție cu un tablou dramatic — sau la un bătrîn unde pericolul este iminent, face posibile dezorganizări sociale. Îmbolnăvirea adulților, deși aceștia suportă cu mai mult stoicism boala, duce la însemnate pierderi economice. Implicațiile social-economice, consecințele pe plan medico-sanitar sînt atît de importante încît justifică din plin preocupările în acest domeniu ale tuturor țărilor avansate.

DR. ION T. NICULESCU: Aș vrea să vă redau rezultatul cîtorva calcule făcute de americani: în epidemia din 1968, care a cuprins 15% din populația țării (30 milioane oameni), îngrijirea medicală a populației cu risc mare de îmbolnăvire, adică a copiilor, a bolnavilor cronici și a bătrînilor, a costat 431 milioane dolari, iar pierderile economice, ca urmare a absenteismului în producție, au fost de 3 242 milioane dolari. În total, pierderile directe și indirecte datorate epidemiei au atins cifra de 3 880 milioane dolari...

REDAȚIA: Am propune, dacă sînteți de

acord, să pornim în primul rînd prin a cunoaște care sînt...

PARTICULARITĂȚILE VIRUSULUI GRIPAL

DR. ALEXANDRU PETRESCU — cercetător științific la Institutul de virologie «Șt. S. Nicolau»: Virusul gripal face parte din categoria virusurilor ce conțin în structura lor acid ribonucleic. Acesta este plasat în centrul particulei virale și este înbrăcat într-un înveliș complex, format din proteine, glucide și lipide. Raportul cantitativ dintre acidul ribonucleic și proteine este de aproximativ 1%, proporție mult mai mică decît, spre exemplu, în cazul virusului poliomielit. Aceasta ar putea fi explicația ușurinței cu care el suferă modificări, în comparație cu virusul poliomielit. Mantaua de înveliș a particulei virale are situate la periferie o serie de proteine, cum ar fi hemaglutinina și neuraminidaza, care joacă un rol important în capacitatea infectantă și imunizantă a virusului. La nivelul acestor proteine se constată modificările cele mai importante, care imprimă o foarte mare variabilitate acestui virus. Sînt descrise trei tipuri antigenice de virus gripal: A — cu subtipurile A₀, A₁ și A₂ — B și C, în funcție de tipurile de hemaglutinină și neuraminidază pe care le posedă.

UN RĂZBOI DE APĂRARE ÎMPOTRIVA UNUI AGRESOR PERFID

REDAȚIA: Care este deci substratul războiului dintre agresor — virusul gripal — și omul atacat?

DR. RADU CRAINIC — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: Trebuie să ne gîndim că virusul gripal se multiplică într-un organism și că, între acesta și virus, se desfășoară o continuă luptă, boala fiind rezultatul acestei lupte. Orice virus pătruns în organism uman declanșează producerea de anticorpi specifici acestui agent străin. Este vorba deci de o luptă în care virusul se află în postură de agresor, iar organismul pe poziții de apărare. Fiecare partener posedă armele corespunzătoare acestei lupte, arme cu care au fost înzestrați de la natură. Una din armele cele mai eficiente ale organismului uman sînt anticorpii specifici, care sînt fabricați atunci cînd organismul este invadat, fapt care duce pînă la urmă la eliminarea «agresorului» și prevenirea unei noi agresiuni.

REDAȚIA: Deci există imunitate față de gripă?

DR. RADU CRAINIC: Da. Există imunitate, în sensul că organismul, odată trecut prin boală, rezistă timp de cîteva ani unei noi agresiuni a aceluși virus care a determinat boala. Din păcate însă virusul are capacitatea de a dejuca apărarea organismului. La fiecare nou atac el se prezintă sub o nouă identitate și pînă cînd organismul izbutește să producă noile arme de apărare specifică, boala evoluează. Această schimbare de identitate se numește *variație antigenică* și este întîlnită în special la virusul gripal tip A, principalul responsabil al apariției numeroaselor epidemii. Virusul gripal B se manifestă prin epidemii limitate, în anumite colectivități, iar boala nu este așa de gravă. Virusul tip C nu ridică probleme din cauza răspîndirii lui restrînse.

DR. ION T. NICULESCU: În legătură cu variantele antigenice aș vrea să specific că *noile variante* sînt de obicei responsabile de valurile epidemice, deși nu orice variantă nouă reușește să devină tulpană dominantă și să declanșeze astfel o epide-

mie și nu orice epidemie este datorată unei variante noi.

«SPIONAJ ȘI CONTRASPIONAJ»

REDAȚIA: Problema care se ridică este deci aceea a cunoașterii mecanismului variației virusului gripal pentru a se putea contracara agresorul...

DR. RADU CRAINIC: ...în speranța doar, de a putea contracara. Există echipe de «detectivi» ai «Biroului de spionaj (virusul), birou ce lucrează sub egida O.M.S. și din care fac parte toți cercetătorii din domeniul gripei. Profesorul Fazekas de St. Groth (Australia), unul din eminentii detectivi ai acestui birou, a emis ipoteza că agresorul trebuie să facă undeva o greșeală și consideră că «greșeala» constă tocmai în faptul că virusul se organizează prea sistematic, că are un plan de luptă prea organizat... deci descifrabil. Lucrînd în colaborare cu profesorul Hannoun de la Institutul Pasteur din Paris, el susține că a reușit să descrie acest plan de luptă. Cu alte cuvinte, a reușit să afle mecanismul intim prin care virusul gripal își modifică identitatea. Teoria se referă numai la variația antigenică *minoră*, cea din cadrul unui subtip, și nu la modul în care se modifică subtipurile, fenomen ce se petrece odată la 10—15 ani determinînd apariția pandemiilor (variația antigenică *majoră*). Deci, fără a pretinde că rezolvă complet problema, teoria poate constitui un pas înainte.

SĂ NU NE PUNEM SINGURI DIAGNOSTICE «DUPĂ URECHE»

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Aș vrea să subliniez că diagnosticul de gripă este destul de greu de pus, că cetățeanul obișnuit și-l pune de obicei «după ureche», unii dintre bolnavii care se prezintă la consultații suferind de rinite, traheobronșite, bronșite etc. datorate altor agenți patogeni, dar nu virusului gripal. Astăzi noi sîntem în fața unei patologii complet noi, atît la o vîrstă foarte mică, cît și la o vîrstă foarte avansată, în special la aceasta din urmă, la care gripa poate realiza tablouri clinice foarte grave, uneori mortale. Și adultul face gripă, cu simptome destul de violente, dar forțele de apărare sînt altele și vindicarea se face mai ușor. Care este deci tabloul gripei? În mod clasic — și acest lucru trebuie să-l cunoască și marele public — această afecțiune începe în mod brutal, adică se pleacă de dimineața la muncă și la prînz ești la pat. Din păcate, populația consideră orice catar drept gripă, deși o particularitate în gripă este faptul că secrețiile sînt scăzute, predominînd în schimb elementul toxic. Așa începe gripa la adult, deși rareori există și forme grave, hipertoxice, în care moartea poate surveni curînd de la debut. Febra se ridică la 39°—40°, bolnavul are fațiesul congestionat și senzorul perturbat. Febra nu durează mai mult de 7 zile, interval în care se poate produce o scădere tranzitorie de 2—3 zile. După 7 zile, dacă febra persistă, ori este vorba de altă boală, ori s-au produs complicații, de obicei bacteriene. Trebuie să vă mai spun că arborele respirator este plin de o anumită floră bacteriană, care în condițiile infecției gripale poate deveni agresivă, ceea ce determină apariția complicațiilor postgripale. Gripa se vindecă mai ușor la adult, mai greu la copil și la bătrîn. Complicațiile sînt de natură pulmonară, laringiană — la copii poate apărea crupul gripal cu tendință de sufocare — complicații care în general nu pot fi rezolvate decît în spital. Pot apărea și complicații cardiovasculare, care sînt destul de frecvente, deoarece virusul gripal «iubește» capilarele. În teritoriul nervos pot apărea întîi encefalozile și apoi encefalitele, mielitele, radiculitele, unele la început, altele mai tîrziu. Pot exista și afecțiuni renale și hepatice, dar cele mai importante complicații rămîn cele pulmonare, vasculare și neuroase. Cele mai multe accidente apar la copiii mici și la oamenii în vîrstă, mai ales la bolnavii cardiaci cronici care se decompensează imediat.

În iarna trecută, în cursul epidemiei de gripă, am avut în spital pînă la 20-30 cazuri de insuficiență cardiorespiratorie pe zi. Aceasta este tabloul zgomotos și dramatic al gripei, tablou ce nu trebuie confundat cu alte «cataruri» minore.

SPRE UN «INTERPOL» ANTIGRIPAL?

REDAȚIA: *V-am ruga să ne spuneți care sînt domeniile în care se impune o strategie pentru prevenirea și combaterea bolii?*

DR. VASILE ROMAN — medic primar din Inspectoratul de stat central din Ministerul Sănătății: Avînd în vedere că diagnosticul gripei este suficient de greu de stabilit clinic în perioadele interepidemice, s-au luat măsuri organizatorice menite a sesiza și semnala apariția sau extinderea diverselor afecțiuni respiratorii cu etiologie virală, deci și a gripei. În mare vorbind, acest sistem informațional este organizat la nivelul unor policlinici, școli și întreprinderi din marile orașe ale țării. Cadrele medicale din aceste unități depistează bolnavii a căror simptomatologie ar sugera gripa, înregistrînd și raportînd continuu frecvența acestor manifestări. În felul acesta se poate sesiza destul de rapid orice creștere a frecvenței infecțiilor respiratorii, care este comunicată imediat unității superioare. Aceasta trimite specialiști și organizează recoltarea de probe pentru examene de laborator, singurul în măsură a stabili un diagnostic de certitudine. După primele rezultate ale acestor complexe investigații se poate stabili și avertiza dacă în adevăr există o epidemie de gripă, pentru a fi puse în aplicare și restul măsurilor (limitarea circulației, limitarea participării la spectacole, evitarea aglomerărilor etc.). În afara acestui sistem informațional intern mai există și un sistem internațional prin care, săptămînal, O.M.S. semnalează și informează toate țările asupra apariției și evoluției epidemiilor de gripă, precum și a tipurilor și variantelor de virusuri gripale circulante în lume. Acest complex sistem informațional funcționează la noi în tot cursul anului, obligîndu-ne la o vigilență mai crescută în sezonul rece, deși au fost înregistrate uneori mici epidemii și în afara acestei perioade.

REDAȚIA: *Apreciați ca satisfăcătoare organizarea acestui «Interpol» antigripal?*

DR. VASILE ROMAN: Da. Consider că actualul sistem de informare internațională își atinge scopul, iar sistemul național — Inspectoratul sanitar de stat de la nivelul Ministerului Sănătății, care este legat pe de o parte cu centrele sanitare antiepidemice județene și, pe de altă parte, cu cele trei centre naționale de gripă — funcționează de asemenea convenabil de bine. De exemplu, anul trecut epidemia din decembrie a fost rapid sesizată și ne-am putut orienta suficient de prompt în aplicarea măsurilor adecvate.

«INFORMAȚIA» SEROLOGICĂ

REDAȚIA: *Ce alte metode de depistare a gripei mai folosiți?*

DR. EUGENIA ZILISTEANU — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: O altă metodă folosită în cadrul sistemului informațional al gripei este constituită de studii sistematice și continue al prezenței și evoluției anticorpilor antivirului gripal la diverse grupe de indivizi din diferite zone ale țării. Aceste studii se întreprind în laboratoarele județene, iar rezultatele sînt trimise sub formă de serograme la Laboratorul de gripă din Institutul Cantacuzino, unde se centralizează și se face o sinteză a datelor. Acest control serologic lunar, pe regiuni și pe grupe de vîrstă, ne dă o indicație asupra fondului imun al populației. În acest fel putem ști cu anticipație în ce regiuni ale țării apărarea imunitară este compactă și nu va permite pătrunderea virusului și care sînt sectoarele în care lipsa de apărare specifică predispoze la îmbolnăviri. Pe lângă această supraveghere serologică, în momentul în care se înregistrează izolări de virusuri cu anumite particularități, se informează Centrul internațional de gripă de la Londra și, prin intermediul său, centrele din toate țările.

«ACEA PISICĂ BLESTEMATĂ...»

REDAȚIA: *Se pune problema unde stă ascuns acest virus între două «sezoane» epidemice?*

DR. ION T. NICULESCU: În ultima vreme se constată — atît prin studii experimentale cît și prin cercetări serologice — că o serie de animale sînt susceptibile de a face infecții clinice sau subclinice. De exemplu, porcul face infecții clinice aparente și se bănuiește că marea pandemie de gripă din anul 1918, care a provocat moartea unui număr mai mare de oameni decît războiul în sine, ar fi fost determinată de un virus asemănător cu cel al gripei porcine. Recent, unul din volumele Buletinului lunar editat de O.M.S. a fost consacrat în întregime celor mai noi date privind gripa la animale. S-a arătat, spre exemplu, că pisica se poate infecta cu virusul gripal pe care îl poartă și îl elimină timp de 10 zile fără a face o boală aparentă. De asemenea, la cal virusul gripal dă epizootii și se cunoaște faptul că virusul gripal ecvin poate și el îmbolnăvi omul. Nu avem date certe dacă există sau nu un rezervor animal al virusului gripal în perioadele interepidemice; deci nu putem afirma cu certitudine dacă numai omul sau și unele animale pot constitui un asemenea rezervor. Ne aflăm încă în stadiul cercetărilor privind această circulație a virusului între om și animal. Fără să știm deocamdată care este mecanismul real de supraviețuire a virusului în perioadele interepidemice. Se pune de asemenea întrebarea dacă animalele nu ar interveni și în variația antigenică majoră a virusului gripal, prin oferirea condițiilor pentru interacțiuni genetice între virusurile animale și cele umane. Sau, în fine, dacă virusurile pe care noi le considerăm animale, nu sînt în fond decît tot niște virusuri umane care s-au adaptat la animale.

TOT BĂTRÎNUL PIRAMIDON NE «VINDECĂ» DE GRIPĂ

REDAȚIA: *Există un tratament specific al gripei?*

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Cu toate că gripa este o boală așa de răspîndită, nu există un tratament specific și tocmai de aceea trebuie să apelăm la câteva lucruri fundamentale. În profilaxie și chiar în terapie este vorba de educația marilor colectivități. În general, în bolile infecțioase o pondere cu totul deosebită o are educația sanitară, care începe de la grădiniță și se termină la adînci bătrîneți, în așa fel încît fiecare om să știe cum se răspîndește boala. Ca tratament, în primul rînd recomandăm tratamentul igienico-dietetic. Bolnavul trebuie să stea la pat, în condiții de repaus absolut. Din numărul celor care ignoră această indicație se recreează cazurile cu cele mai multe complicații. Un bolnav care pătrunde într-o mare întreprindere sigur că va îmbolnăvi colectivitatea. Nu sîntem însă de părere că un bolnav de gripă trebuie urgent internat în spital. În primele 24-72 de ore, regimul alimentar va fi format mai mult din lichide (ceaiuri calde, lactate etc.). Dintre medicamente, noi recomandăm să se folosească cu încredere piramidonul, bătrînul piramidon care a împlinit 80 de ani, și care s-a dovedit de un real folos. Se poate asocia, de asemenea, și aspirina.

REDAȚIA: *Se pune des întrebarea dacă în gripă trebuie sau nu să se administreze antibiotice?*

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICĂ: Trebuie spus că este o mare greșală să se folosească antibioticele în tratamentul gripei. Din păcate, marele public socotește că antibiotic = antitermic, ceea ce este cu totul greșit.

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE: Plaga auto-administrației de medicamente pune o amenințare gravă și în acest caz.

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Se creează astfel, prin această administrare nejustificată de antibiotice, o rezistență a bacteriilor în așa fel încît, în momentul în care apar complicații, antibioticele uzuale se dovedesc ineficiente. În această situație se impune folosirea, în spitale, a

unor antibiotice cu spectru mult mai larg, care sînt și mult mai scumpe. Ținînd seama și de faptul că asistența medicală este gratuită, ar trebui să se acorde o atenție sporită acestui aspect, administrînd antibiotice numai în cazurile absolute necesare. Încă o dată trebuie să mărturisim că o altă terapie mai activă nu avem în această boală.

VACCINURI «MONO» SI «BIVALENTE», CU VIRUS INACTIVAT SAU VIU ATENUAT?

REDAȚIA: *Nu există măcar o modalitate de prevenire a gripei?*

DR. LIGIA CREȚESCU — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: Este în general admis că se poate realiza o profilaxie a gripei prin vaccinare. Există mai multe tipuri de vaccinuri, care de fapt nu arată decît efortul specialiștilor de a găsi formula cea mai bună pentru a induce un grad cît mai înalt de protecție. Cu toate progresele făcute pînă în prezent, există încă discuții asupra a două probleme majore: compoziția (mono sau bivalent) și tipul (cu virus inactivat sau viu atenuat), de care implicit se leagă și calea de administrare (injectabil sau prin aerosoli) a vaccinurilor gripale. În ceea ce privește compoziția, indiferent dacă vaccinurile conțin o singură tulpină (monovalente) sau două tulpini de virus (bivalente) ele trebuie să conțină în concentrație suficientă acele tulpini (aparținînd tipurilor A sau B) care se presupune că vor circula în sezonul considerat. Numai în felul acesta vaccinul va apăra persoana căreia îi este administrat. Am spus «se presupune», întrucît după cum a reieșit, cred, destul de clar din cele expuse mai sus, nu cunoaștem încă legile variației antigenice a virusurilor gripale. Sugestia prof. Fazekas de St. Groth că variația antigenică din cadrul unui subtip ar putea fi anticipată, sugestie care stă la baza tehnicii de preparare a vaccinului livrat de Institutul Pasteur din Paris, este interesantă și promițătoare. Pentru a avea însă certitudinea că în prevenirea gripei s-a deschis o perspectivă optimistă, va trebui să așteptăm cel puțin încă cinci ani. Dacă ne referim la tipul de vaccin ce trebuie preparat, precum și la calea de administrare, discuțiile dintre specialiști sînt și mai aprige. Pînă în prezent, singurul vaccin care a trecut proba timpului, putînd fi administrat la toate grupele de vîrstă și la cei cu boli cronice, este cel injectabil preparat cu virus inactivat. Vaccinurile ce conțin virusuri vii atenuate sînt foarte promițătoare, atît sub aspect economic cît și în ceea ce privește ușurința de a le inocula (pulverizații nazale). Ele nu pot fi însă, pentru moment, administrate tocmai la grupele ce prezintă cel mai mare risc de îmbolnăvire. În plus, ca și în cazul vaccinurilor inactivate administrate pe cale nazală, datele de care dispunem pînă în prezent sînt considerate încă insuficiente pentru a putea conchide dacă e bine să renunțăm la vaccinurile injectabile.

REDAȚIA: *Conșiderați că pentru a împiedica o epidemie de gripă trebuie vaccinată toată populația?*

DR. EUGENIA ZILISTEANU: Toate cercetările întreprinse pînă în prezent accentuează nu numai asupra imposibilității creării unor stocuri suficiente de vaccin, dar și asupra pericolelor ce ar apărea dacă s-ar vaccina toată populația. Vaccinul inactivat, cel mai indicat în momentul de față, este foarte scump și greu de preparat datorită procesului de purificare la care este supus virusul gripal pentru reducerea la maximum a eventualelor reacții secundare, nepăcute pentru cel vaccinat (febră, durere locală etc.). Crearea de stocuri nu este realizabilă întrucît este necesară în permanență schimbarea compoziției vaccinului în raport cu tulpinile de virus circulante. Nici în S.U.A., unde 6 fabrici de medicamente produc vaccin gripal, nu se pot prepara anual mai mult de 20 de milioane de doze insuficiente însă pentru a vaccina măcar populația școlară, despre care se știe că constituie o verigă importantă în transmiterea gripei. Chiar dacă am admite că s-ar putea prepara vaccin pentru toată populația globului, crearea unei mase imune compacte ar favoriza creșterea frecvenței

modificărilor majore în structura virusului gripal. Aceasta s-ar materializa prin scurta perioadă interepidemică (apreciere în prezent la 10-12 ani), cunoscut fiind că pandemiile se datorează apariției unor subtipuri noi de virus gripal. Pentru aceste considerente, politica de vaccinare inițiată de O.M.S. și admisă de toată lumea constă în a imuniza numai acele grupe de populație pentru care gripa constituie un risc major datorită complicațiilor și implicațiilor consecutive ei. De fapt, după cum reiese atît din experiența noastră cît și a altor cercetători, pentru a împiedica evoluția unei epidemii în cadrul unei colectivități este suficient să se vaccineze numai o parte din cei ce o alcătuiesc. În acest fel cei vaccinați sînt protejați și, nemaiconstituind surse de infecție, protejează indirect și pe cei nevaccinați.

REDAȚIA: *La ce trebuie să ne așteptăm în aceste luni friguroase și ce măsuri trebuie luate?*

DR. ION T. NICULESCU: Pentru țara noastră, privită în ansamblu, prognoza în ce privește gripa nu se deosebește cu nimic de prognoza internațională. În prezent, în lume, circulă un tip nou de virus gripal B. Dacă la aceasta adăugăm și faptul că la noi de 10 ani nu a mai evoluat o epidemie numai cu virusul gripal B, deci populația este «descoperită» din punct de vedere imunologic, este deci posibilă evoluția unei asemenea epidemii, fără însă a putea spune în ce lună. Întrucît nici în alte țări din Europa nu se semnalează pînă acum epidemii de gripă, sperăm ca în cursul lunii noiembrie să nu avem nici noi o asemenea epidemie. Chiar dacă ar apărea, ea ar avea un caracter mult mai limitat și mai puțin dramatic decît în cazul epidemiilor cu virusul gripal A. Nu sîntem înclinați să credem că va evolua un val epidemic de gripă A, deși în unele zone ar putea apărea focare izolate. Desigur că acum ca în ori ce lună friguroasă, numărul infecțiilor respiratorii este crescut. De aceea noi nu numai că sîntem în alertă pentru a depista cît mai precoce primele cazuri, dar am luat și măsura ca vaccinul pe care îl producem și îl punem la dispoziția Ministerului Sănătății să conțină și noua variantă de virus B.

DR. ȘERBAN POPA — inspector general în Ministerul Sănătății: Pentru a putea face față unei eventuale epidemii de gripă, Ministerul Sănătății instituie din timp o serie de măsuri menite a asigura activitatea de prevenire și combatere a acestei boli. În principal aceste măsuri constau din:

— asigurarea aprovizionării ritmice a farmaciilor cu medicamentele utilizate în prevenirea și tratamentul gripei (vitamine, piramidon, aspirină, chinină, ceaiuri medicinale etc.);

— sporirea capacităților de internare, pentru a se asigura astfel spitalizarea cazurilor de gripă survenite la copiii mici, persoane vîrstnice, suferinzi de boli cronice (la care gripa poate îmbrăca forme severe), cazuri de gripă cu complicații;

— asigurarea mijloacelor necesare transportului bolnavilor ce necesită spitalizarea precum și al personalului medical ce acordă asistență la domiciliu;

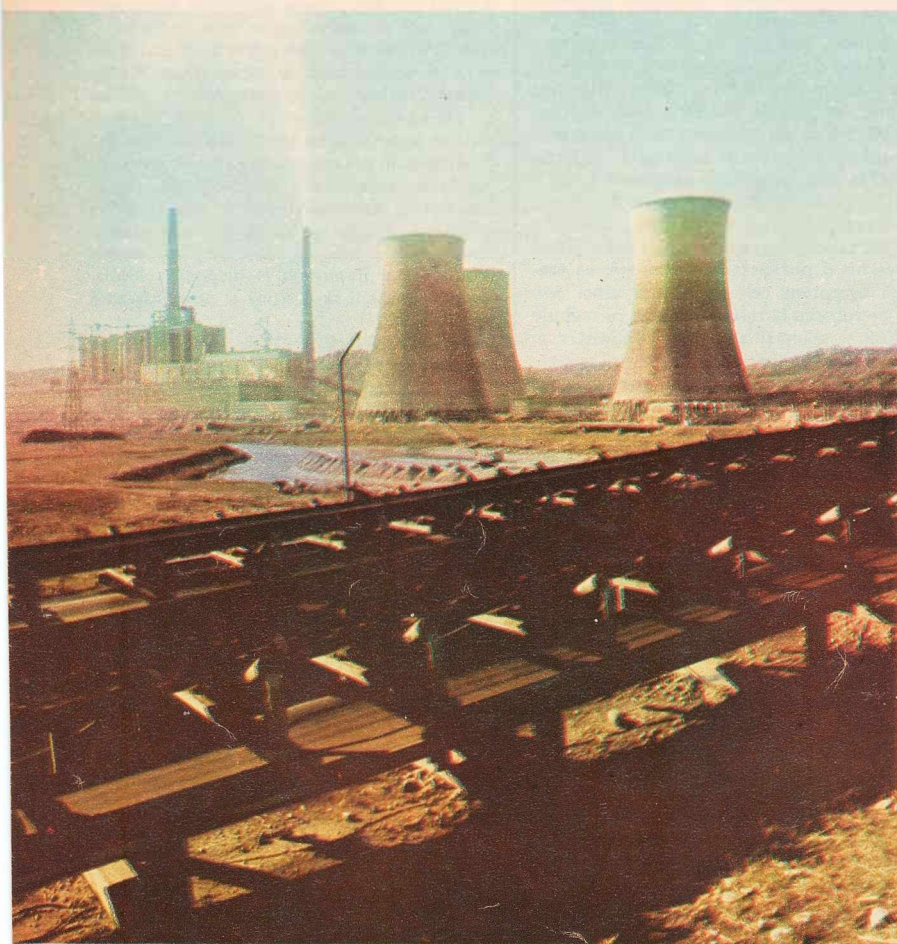
— difuzarea de materiale cu caracter educativ sanitar (tracte, broșuri, afișe etc.), care vizează însușirea de către populație a măsurilor elementare menite a evita îmbolnăvirea sau răspîndirea acestei boli (strănutul și tușitul numai în batistă, evitarea frecventării aglomerațiilor de către copii mici, persoanele vîrstnice și cele suferinde de boli cronice, reținerea acasă a copiilor bolnavi care frecventează creșe, cămine, grădinițe, școli), solicitarea medicilor la domiciliu pentru punerea unui diagnostic corect și instituirea unui tratament adecvat;

— practicarea limitată a imunizării antigripale (cu vaccin injectabil sau administrat pe cale nazală) la grupele selectate de populație, care datorită vîrstii sau profesiei lor sînt expuse de a contracta gripa și de a face forme mai severe de boală.

Dezbateri consemnate de
Dr. V. EMILIAN

ANUNT

ŞANTIERUL ENERGÓ-MONTAJ-TERMOCENTRALA ROVINARI, JUDEŢUL GORJ ANGAJEAZĂ DE URGENTĂ PÎNĂ LA 30 NOIEMBRIE 1973 PENTRU LUCRĂRILE DE MONTAJ TERMOCENTRALE ÎN ŢARĂ ŞI STRĂINĂTATE MUNCITORI CALIFICAŢI ÎN MESERIILE:

- montatori cazane cu abur
- montatori turbine cu abur
- lăcătuşi montatori construcţii metalice
- lăcătuşi confecţii metalice
- montatori conducte (ţevari)
- montatori ventilatoare, mori cărbune, pompe, rezervoare metalice
- sudori electrici şi autogeni autorizaţi în oţel carbon şi oţel aliat
- sudori electrici şi autogeni neautorizaţi
- operatori gama, tratamente termice prin inducţie.

Se asigură spor şantier, conform HCM 1 053/1959

- cazare gratuită pentru nelocalnici
- permisiu plătite la 45 zile pentru vizitarea familiei
- transport gratuit zilnic, pentru cei cu locuinţă în raza de 50 km de şantier
- majorarea salariilor cu 5% pînă la 15%, conform art. 4 din HCM 914/1968
- cantină contra cost
- posibilităţi de autorizare cu ISCIR prin specializarea sudorilor
- posibilitatea frecventării la seral a şcolilor de maiştri şi subingineri.

— MUNCITORI NECALIFICAŢI, BĂRBAŢI ÎNTRE 17 ŞI 35 ANI, ABSOLVENŢI A MINIM 7 CLASE

- pentru calificare la locul de muncă, cu asigurarea unui salariu minim de 1 020 lei lunar
- pentru calificare cu scoatere din producţie prin şcoli de calificare, cu durata de 8 luni
- se asigură cazare şi echipament de lucru gratuit
- cantina contra cost

IMPORTANT

Toate lucrările se execută în ACORD GLOBAL, constituind o remunerare superioară a muncii.

Cei interesaţi se vor prezenta la sediul şantierului Energomontaj-Rovinari.

Informaţii suplimentare la Biroul personal, telefon 1 28 75 şi 1 28 76 Tîrgu Jiu.

DOI POLI AI FRIGULUI. În țara noastră, un asemenea pol ființează, se știe, la Joseni în județul Harghita. Dar nu e singurul. La numai cîteva kilometri mai există un al doilea: hotelul «Bradul» din Miercurea-Ciuc, care de doi ani are instalația de încălzire defectă. (Cici Iordache)

PREA FRUMOS SĂ FIE ADEVĂRAT? Un zvon neconfirmat tulbură sufletele cineaștilor bucureșteni: sînt pe terminate lucrările de renovare a sălii cinematicei de pe bd. Magheru. Pentru cei care au uitat că mai există o asemenea sală de cinematograf, reamintim că lucrările de modernizare au început cu mai bine de cinci ani în urmă. Să ne mirăm deci dacă ultimele rețușuri vor dura un an sau doi? (Ion Preda)

PRIMA DIN ȚARĂ. La Giurgiu, pe lângă fabrica de zahăr s-a construit o modernă instalație pentru producerea acidului citric — prima din țară — care va intra în curînd în probe tehnologice. În acest fel industria farmaceutică și cea alimentară vor avea la dispoziție acid citric autohton, înlăturîndu-se cu desăvîrșire importul. (Ion Preda)

CE E NOU, ÎNTR-O GARĂ VECHIE. În Gara de Nord din București au apărut în ultima vreme, așezate pe peron și în holurile caselor de bilete, cîteva utile tonete, de la care călătorii grăbiți pot obține repede pachete cu preparate reci de bufet. (G. Stanca)

BĂTRÎNUL ȘI CIRCULAȚIA. Bătrînul pod Grant devine din ce în ce mai strîmt pentru traficul rutier. Gîtuirea se întîmplă cel mai ades în orele de vîrt ale circulației, cînd pentru traversare sînt uneori necesare 10-15 minute. (Vasilica Tudor)

ATENȚIE, RAZE X! Purătorul acestui carnet (în care sînt trecute toate examinările făcute cu raze X) are obligația să-l prezinte totdeauna medicului specialist care hotărăște dacă este sau nu nevoie de un nou examen radiologic. Acest experiment se desfășoară în municipiul Craiova și a fost inițiat de Ministerul Sănătății. Generalizarea lui va contribui la ferirea populației de acțiunea periculoasă a razelor X atunci cînd ele sînt folosite în mod abuziv. (C. Ugleșici)

CONSULTAȚIA DE LITERATURĂ LA MUZEUL BACOVIA. O inițiativă demnă de interes aparține conducerii muzeului «George Bacovia» din București care organizează în fiecare marți, joi și sîmbătă între orele 11-13 și 16-19, consultații de literatură pentru elevii din clasele mari. Elevii au ocazia să asculte înregistrări din opera lui Bacovia, citite de poetul însuși. Un exemplu care merită să fie urmat și de alte muzee de literatură din țară. (Vasilica Tudor)

ÎN TIMPUL LIBER NE FACEM CASE! pot spune cei aproape o mie de tineri și tinere, muncitori din industria piteșteană, care s-au angajat ca în timpul liber să suplinească forța de muncă necalificată, necesară la construirea căminelor muncitorești pentru tineret. Ordinea ocupării locurilor va fi hotărîtă de numărul orelor lucrate pe șantier. (Vasilica Tudor)

PITEȘTI-ZAGREB ȘI RETUR. La Pitești s-a deschis o expoziție de artă naivă în sala «Tehnic club». Lucrările expuse au fost prezente și la trienală de la Zagreb din acest an. (Marga Nedelea)

LĂMPI CU GAZ LA CRAIOVA. De necrezut, dar în noul

cartier de locuințe Lunca Jiului din Craiova mai ard încă lămpile cu gaz. În pofida nenumăratelor cereri ale cetățenilor cartierului, nu s-a introdus încă lumina electrică! (N. Isculescu)

E RINDUL BĂILOR. Comunele județului Olt au fost înzestrate cu brutării. La anul vine rîndul băilor comunale. Tot în 1974 vor începe să apară băi și în sate. Că bine a zis cine a zis «acum se întorc oltenii acasă, că au unde să se întoarcă». (D. Ștefan)

ȘTIRE-INVITAȚIE. Sursele de combustibil pretind un consum potrivit unui regim de austeritate. Revista noastră își invită cititorii să trimită — evident spre publicare — știri despre inițiative în privința consumului rațional de combustibili, precum și idei care, prin aplicarea lor, ar avea aceeași finalitate. (Nelu Ionescu)

RECORD LA FERMA pomivitică Lechința, din județul Bistrița-Năsăud: de pe cele 85 de hectare de viță-de-vie recoltate, a rezultat o producție de 7 000 kilograme struguri la hectar, față de 4 600 planificate inițial! Cînd te gîndești cît vin o fi ieșit «peste plan» la Lechința... (Aurica Țirlea)

REORGANIZARE — PRECIS; RAȚIONALĂ — ÎNDOIELNIC. Raionul cu autoservire din subsolul magazinului bucureștean «Delta» a suferit (acesta-i cuvîntul cel mai potrivit) o reorganizare senzațională: intrarea se face prin fosta ieșire, iar ieșirea prin fosta intrare. Rezultatul: buimăceală garantată pentru cumpărători, nervi și discursuri explicative mereu reluate. (Nelu Ionescu)

SPORTUL ALB ÎN EXPANSIUNE. Și în municipiul Ploiești se înmulțesc terenurile de tenis. Asemenea terenuri au fost amenajate în Parcul Tinerețului, la Fabrica de produse ceramice, numărul lor ajungînd în tot municipiul la cifra de 30. Alte terenuri vor fi date în folosință la Rafinăria Ploiești Nord, la fabrica Dorobanțului etc. (Gri-gore Ionas)

COPII PICTEAZĂ PENTRU COPIL. Elevii-pictori din clasa a X-a a Liceului de muzică și arte plastice din Pitești, răspunzînd invitației directorului grădiniței de copii din cartierul Craiova, de a înfrumuseța și înveseli interioarele care găzduiesc pe micuții locatari, au pictat pe sticlă și pereți scene din povești, animale și fructe. O invitație originală care a fost onorată cu multă pasiune. (C. Ugleșici)

NASTURI DE ZIMBOR. La C.A.P. Zimbor, județul Sălaj, funcționează din anul 1971 un atelier de confecționat nasturi din plastic (12 tipuri). Nasturii de la Zimbor au fost apreciați de multe cooperative de croitorie din orașele țării. Astfel, de la începutul anului și pînă în prezent, C.A.P. a obținut 70 000 lei venituri din confecționarea nasturilor. (Marga Nedelea)

ȘI FABRICILE DE PANTOFI RECLAMĂ STATISTICI ANTHROPOLOGICE. «Clujana» este în pas cu moda dar în urmă cu concluziile statistice: generația de copii din zilele noastre este mult mai dezvoltată în comparație cu cele anterioare. În consecință, în magazine nu se găsesc ghețe și pantofi «Clujana» pentru copiii care, totuși, poartă nr. 37. (Aurica Țirlea)

NU E DE JOACĂ. Unul din-

tre puținele locuri de joacă ale copiilor de lângă «beurile» și «hașurile» din Titan (București) a fost distrus cu ocazia creării unei noi alei de acces. Ne place să sperăm că odată cu hotărîrea de a-l reconstrui (cine știe, se mai întîmplă, nu?), nu va fi distrusă aleea. (Iulișan Neacșu)

NU NUMAI TESTE. La Galați va lua ființă în curînd un laborator de orientare școlară și profesională. Pe lângă testările și examinările de rigoare, laboratorul și-a propus și îmbunătățirea relației profesori-părinți, diriginți-profesori-părinți. (Nicoleta Isculescu)

TELEFERIC LA BUCUREȘTI? Adevărate probe de îndemînare și de curaj trebuie să dea orice pieton care dorește să treacă de pe un trotuar pe altul în Piața Cosmonauților din București. Se crede că pînă la urmă, la sugestia conducătorilor auto, din ce în ce mai plictisiți de această «vinătoare de lepușuri de stradă», aici se va instala un teleferic. (Constanța Ion)

FATA BABEI, FATA MOȘULUI. Pînă de curînd lacul I.O.R. din Capitală era parcă tăiat în două: de o parte a podului alei, flori și chiar sculpturi, de cealaltă, gropi și gunoaie. De o parte, fața care se vedea, de cealaltă... lată însă că după cîteva ani de angajamente a început să fie pieptănată și fata babei care — speră cei din Balta Albă — va fi cel puțin la fel de frumoasă ca și fata moșului. (Iulian Neacșu)

LĂSAȚI ORICE SPERANȚĂ! La concurență cu inscripția infernală «Lăsați orice speranțe/Voi ce intrați...», conducerea magazinului Sanitas de pe bd. Republicii din Brașov a afișat în vitrină: «Nu așteptați. Nu aducem aragaze». E bine ca omul să știe ce-l așteaptă, în general, dar parcă nici așa, să-i rețezi orice nădejde... (M. Mihăilescu)

ȘI LA CÎRȚA SE VA JUCA HOCHEL. Copiii din comuna Cîrța, județul Harghita, vor să îmbrace și ei frumosele costume de hochești, dar să și aibă de ce. Drept care, în curtea școlii generale s-a început, cu sprijinul Consiliului popular comunal, amenajarea unui teren. (Constanța Ion)

NOI OAMENI ÎN ALB LA ALBA. 14 dispensare comunale de pe întinsul județului Alba au primit de curînd noi cadre medicale, absolvenți ai promoției 1972/73: 13 stomatologi, 8 medici «generali» și 2 pediatri. (M. Mihăilescu)

SINCRONIZARE. Acum, cînd se pare că ne așteaptă frigul, se anunță și o premieră cinematografică românească în ton cu buletinul meteorologic: filmul *Vifornița*, realizat de Mircea Moldovan după un scenariu de Petre Sălcudeanu. (Gh. Ciobotaru)

NU VĂ ÎNCUMETAȚI! Vă sfătuiam să nu încercați să ajungeți la ghețarul Scărișoara — renumita perlă a naturii Munților Apusenii — cu automobilul. Pe harta turistică drumul apare ca fiind asfaltat pînă la gura ghețarului, dar fiți prudenți: nici măcar pînă la jumătate nu este amenajat. Nu știm a cui o fi vina, a hărților, a întreprinderii județene de drumuri și poduri-Alba, a Ministerului Turismului sau a noastră, a celor încrezători în hărțile turistice. (Gh. Banu)

GARDEROBĂ? NU CU-NOAȘTEM! Aceasta este realitatea: chiar și cele mai centrale cinematografe bucureștene, cofetării, cafenele etc. nu

posedă garderobe, ba unele nici măcar cuiere! De unde, atmosfera de sală de așteptare cefe-ristă, absolut deprimentă, ce o degajă sus-amintitele localuri. Nu s-ar putea institui obligativitatea ca localurile publice să posede asemenea atribute ale unei elementare civilizații? (M. Hetco)

UN NOU HOTEL LA PREDEAL. Pînă acum el a fost definitivat pe hirtie de «Proiect» Brașov. Nu peste mult timp vor începe însă construcțiile acestui nou obiectiv turistic, prevăzut cu 300 de locuri plus o piscină. (Nicoleta Isculescu)

ORIENTAREA PROFESIONALĂ. Din inițiativa Comitetului județean de partid Argeș se va organiza la sfîrșitul acestei luni o consfătuire cu diriginții piteșteni cu tema: «Cunoașterea aptitudinilor și înclinațiilor elevilor — condiție importantă în justa orientare profesională a elevilor». Manifestarea va avea loc în clădirea Liceului pedagogic și se va bucura de colaborarea Laboratorului de orientare profesională. (Constanța Ion)

PENTRU IUBITORII DE SCHI. O veste bună: au început lucrările de montaj ale unui baby schi în admirabila poiană de pe Timpa, cu excelente condiții pentru practicarea acestui sport. În același timp, lucrătorii întreprinderii de transport pe cablu au început amenajările la pîrțile de schi din Predeal și Poiana Brașov. (Gh. Ciobotaru)

FABULĂ FĂRĂ MORALĂ. Venind de la București, lovicin Dușan de la Autobaza 5 Orșova a rămas cu autotractorul în pană și stă așa, în noapte și frig, timp de cîteva ceasuri. Nici un confrate nu oprește să-l ajute. «Dv, opriți?» «Noaptea, nu» — răspunde lovicin Dușan. (Gh. Ciobotaru)

LA RÎND CA LA MOARĂ. Într-o îngheșuală de nedescris, așteptîndu-și rîndul pe un coridor îngust, îmbicșit de fum și neaerisit din incinta consiliului popular, tinerii timișoreni aflați în fața unuia din cele mai importante evenimente din viața lor — căsătoria — sînt frustrați în aceste clipe solemne de decorul adecvat. Cînd oare o casă a căsătorii își va găsi locul cuvenit în orașul de pe malurile Begăi? (Gh. Banu)

RECICLARE. Nu-i nimic dacă la restaurantul lacto-vegetarian de pe str. Tomis din Constanța se servesc mîncăruri picante și mai curge, din cînd în cînd, cite un val răcoritor de bere. Din fericire, la sus-numitul restaurant meniul cuprinde și o rubrică specială: mîncăruri dietetice. Pe locul I: ciorbă de fasole cu costiță. E ciudat cum de au omis medicii să prescrie bolnavilor acest fel de bucate. Ar trebui să se recicleze. (Eventual și bolnavii). (Constanța Ion)

SECRETUL DE PE MALUL MUREȘULUI. Toată vara am fost complici cu legumicultorii serelor din Arad, care s-au căznit, în secret, să ne pregătească o surpriză. Întrucît sorocul se apropie ne-am călcat pe inimă și va dezvăluim întregul mister: în afară de roșii cărnoase, ardei grași plus și alte trufandale de sezon, în iarna aceasta vom putea mîncă supă de gulii cu găluște și smîntînă, precum și gulii umplute, grație serelor de pe malul Mureșului. (Nicoleta Isculescu)

ZGURA NU SE MAI ARUNCĂ... ci se folosește, și încă într-un mod foarte eficient. La Hunedoara, Reșița și în Valea

Jiului, din zgură se fabrică panouri folosite la construcția de locuințe. (Constanța Ion)

CONSTRUCTORII NAVALI CONSTĂNȚENI ÎN LUPTĂ CU CELE 55 000 TONE... ale mineralierului, aflat într-un avansat stadiu. Au fost de pe acum cuplate trei blocsecții, iar alte trei se află în faza operațiilor de sudare. (Gh. Banu)

VEDERE DE PE POD. În decembrie anul trecut, primarul din comuna Nicolae Bălcescu, jud. Vîlcea, promitea la televizor că se va repara podul spre satul Corbi. Ceea ce nu s-a întîmplat nici pînă azi. Cetățenii fac în continuare echilibristică pe birne. (Nicoleta Isculescu)

ESTE, DAR S-A DESFINȚAT. La pag. 396 din Mersul trenurilor este trecut, cu mers de iarnă, accelerat 821 București-Constanța (ora 7,35). Nu vă încredeți însă în cele tipărite; acest accelerat nu există, deși figurează și în programul de iarnă. (Vasilica Tudor)

O IDEE NĂSTRUȘNICĂ. Nu știm cum s-a făcut că diriginților comerțului cu flori «Codlea» le-a venit năstrușnică idee de a închide respectivelor magazine din Capitală tocmai duminică după-amiază. Recomandăm deci tuturor celor care aveau prostul obicei, atunci cînd făceau vizite duminică după-amiază, să ofere gazdei cîteva gingașe margarete, să și le procure de duminică dimineața. Cine se scoală dimineața, departe ajunge. Chiar pînă la magazinele «Codlea». (Dan Birlădeanu)

20 KG DE HĂRȚI. Biblioteca municipală din Brașov se poate lăuda cu o recentă achiziție extrem de prețioasă. Este vorba de un atlas geografic al lumii, tipărit la Leipzig, al 62-lea exemplar dintr-o serie de 750, cuprinzînd hărți din perioada 1595-1673. Remarcabile sînt dimensiunile atlasului: cu înălțimea de 79 cm și lățimea de 50 cm, volumul cîntărește nici mai mult, nici mai puțin de 20 kg! (A. Popescu)

RISIPĂ CU NEMILUITA. În afara diferitelor tipuri de recorduri, cei din comuna Schela, județul Galați, au mai inventat unul, ce-i drept, mai puțin obișnuit: recordul becurilor cu neon aprinse ziua și noaptea. După cite sîntem informați ele ard de patru săptămîni. (Gh. Banu)

O LUNĂ DE MIERE LA MINUS 3 GRADE. A făcut omul nuntă mare și, ispitit de reclamele publicate de I.T.H.R. («Excursii și concedii de neuitare!»), s-a hotărît să-și facă luna de miere pe litoral. Întîmplarea a avut loc la sfîrșitul lunii octombrie, cînd tinerii însurății au poposit la Mamaia, avînd bilet de odihnă pentru hotelul «Aurora». «Eroare gravă!» I-au întîmpinat cei de la recepție. Hotelul n-are încălzire. «Soluția: vă întoarceți la București și cereți să vă restituie banii». Cazul e strict autentic. (Aurica Țirlea)

ÎN 30 ȚĂRI ALE LUMII. Industria județului Harghita, ale cărei produse sînt solicitate în peste 30 de țări ale lumii, și-a îndeplinit sarcinile de export pe primii trei ani ai cincinalului, fapt ce va permite livrarea peste hotare, față de sarcinile la zi, a unei producții suplimentare de 52 milioane lei valută. Așa cum rezultă din datele centralizate în decursul a nouă luni din acest an, aici a fost realizat un volum de export superior cu 10 milioane lei valută nivelului înregistrat în 1971. (Aurica Țirlea)

A hand is shown holding a red leather glove from a display case. The case is filled with several pairs of gloves in various colors: pink, light blue, purple, white, light pink, yellow, and orange. The background is a solid teal color.

produse timișorene în peste 30 de

MĂNUȘI pentru

- femei
- bărbați
- copii

CĂCIULI

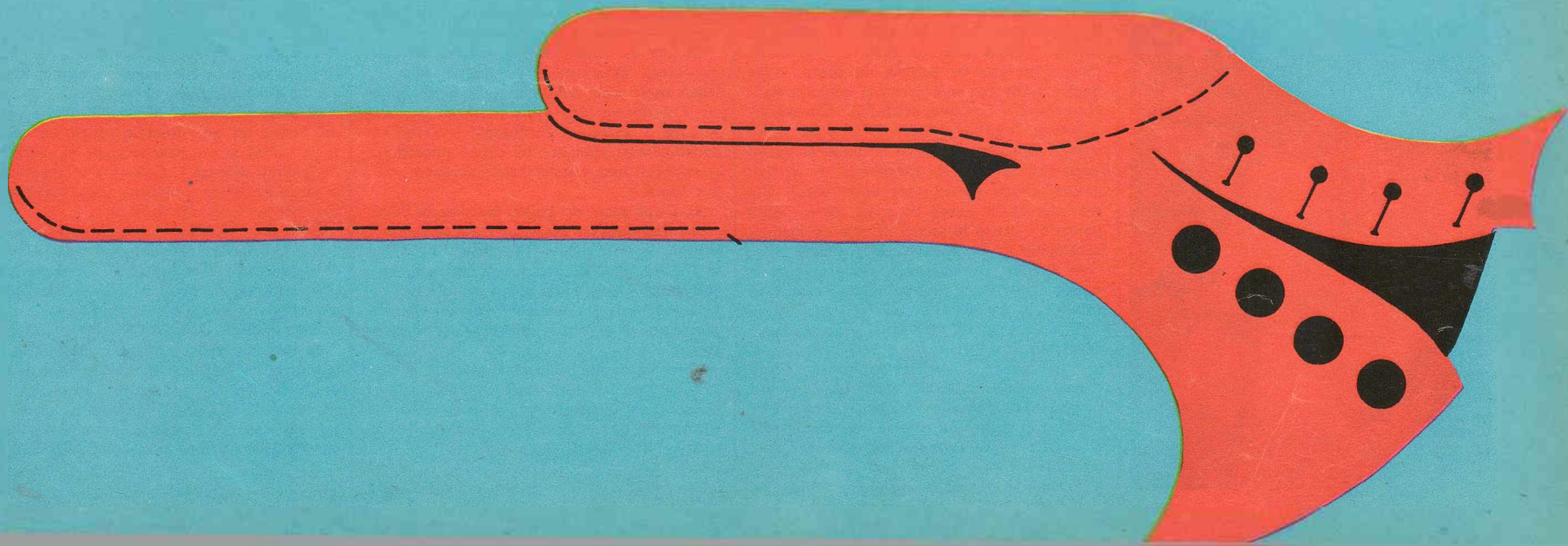
HAINE DE PIELE

- sacouri
- pardesiuri
- paltoane
- bluze

ări ale globului

Cel ce vizitează Fabrica de piele și mănuși din Timișoara va admira activitatea unui colectiv iscusit și harnic — tinăr prin elan și concepție — dornic să-și valorifice plenar întreaga capacitate creatoare în folosul semenilor de toate vârstele. Se produc aici peste 160 de modele de mănuși din piele, mănuși elegante, pentru toate anotimpurile anului. Pentru femei se produc mănuși imblănite pentru iarnă, mănuși fine de ocazie, în diverse modele și culori, de o mare eleganță. Pentru bărbați, în afară de mănușile imblănite sau cele subțiri pentru toamnă și primăvară, se produc mănuși cu întrebuințări sportive: pentru schiuri, pentru ciclism, pentru portari de fotbal și pentru conducători auto — articole de o bună calitate, la care se adaugă mănușile de protecție, utilizate în diverse medii nocive de muncă. Pentru copii — mănuși imblănite și călduroase. De menționat că datorită eleganței și calității lor, 80 la sută din mănușile produse la Timișoara sînt exportate în peste 30 de țări ale globului, unde se bucură de o mare apreciere.

Datorită unor fructuoase căutări, în această întreprindere veche de peste 50 de ani, gama produselor s-a îmbogățit substanțial în ultimii ani. Pe lângă mănuși, aici se mai produc și elegante căciuli din piele pentru bărbați și femei, iar pentru cei mici — papuceii denumiți «Bebi», toate pentru piața internă. Peste 25 de modele de căciuli și papucei. Din 1972 se produc la Timișoara și 25 de modele de haine din piele pentru bărbați și femei (sacouri, pardeșiuri, paltoane și bluze). În afară de livrările la piața internă, peste 65 la sută din producția de haine este destinată exportului. Produsele fabricii ajung în țări ca U.R.S.S., R.F. Germania, Elveția, Austria, Norvegia, Anglia, Ungaria și-n multe altele, în număr de 30, și unde se bucură de o înaltă apreciere în ceea ce privește calitatea și eleganța lor. Ca o metodă originală a întreprinderii, pe lângă introducerea unor procedee noi în tehnologia prelucrărilor pieilor, ar fi și aceea a folosirii intensive a spațiilor de producție; un număr de 800 de salariați lucrează la domiciliu. Acest lucru a condus la mari realizări. În numai 8 luni ale anului în curs planul global a fost depășit cu 1 800 000 lei. S-au produs peste plan 5 000 perechi mănuși, 20 000 metri pătrați piele și câteva mii de căciuli, iar printr-o nouă metodă de croit s-au obținut economii de piele pentru confecționarea a 1 600 de haine. Noua metodă de croit aparține maestrului Marinică Pasici și colectivului său în frunte cu croitorul artist Gh. Preda, care s-au angajat să lucreze producția de o zi pe lună cu piele economisită. Pentru aplicarea noului și a celor mai bune procedee tehnologice, cit și pentru modernizarea utilajelor și-a metodelor de lucru, s-au depus aici eforturi mari, dar care au fost răsplătite cu rezultate valoroase, fabrica figurînd printre fruntașele pe ramură, an de an.

tenis

bătrînul pancho și nemulțumirea de sine

Pancho Gonzales este fără îndoială unul din marile exemple de longevitate sportivă. La cei 45 de ani ai săi, plăcerea de a juca și mai ales de a câștiga, marele său orgoliu îl fac să realizeze încă rezultate extraordinare. După fiecare meci greu, Gonzales părăsește terenul epuizat, cu fața îmbătrînită, marcată de efort, tirîndu-și picioarele și lăsînd impresia că el, marele Pancho, a apus. Dar, de fiecare dată, apare din nou, gata să înfrunte de la egal la egal pe cei mai buni jucători din lume.

Jucătorul american de origine mexicană Ricardo Pancho Gonzales s-a născut la 9 mai 1928. Începe să joace tenis pe terenurile publice din orașul său natal la 13 ani, iar numai 6 ani mai târziu realizează prima serie de rezultate excepționale, învingîndu-i pe Drobny (considerat pe atunci al șaselea jucător din lume), Falkenburg și Parker (al doilea în clasamentul mondial). La vârsta de 20 de ani, Gonzales câștigă primul său mare concurs internațional, la Forest Hills. În același an este selecționat pentru prima și ultima oară în echipa de Cupa Davis a Statelor Unite și învinge, în Challenge Round, pe Sedgman și Sidwell, fără a pierde nici un set. Trece apoi la profesionism, unde jocul său capătă robustețe și constanță. În următoarea perioadă este considerat, zece ani la rînd, cel mai bun jucător din lume.

În 1969, la 41 de ani, câștigă concursurile «open» de la Los Angeles și Las Vegas și reușește la Wimbledon o extraordinară partidă împotriva compatriotului său Charles Pasarell. O partidă-record, disputată pe parcursul a cinci ore și zece minute, de-a lungul a 112 game. La sfîrșitul acestui meci care, după cum observau ziaristii, a durat cît două maratoane, Gonzales avea să declare: «În finalul setului 5 m-am hotărît să nu mă mai gîndesc la oboseala mea. Singurul lucru pe care mi l-am zis a fost de a forța fără întrerupere la plasă și de a câștiga meciul la prima ocazie ce mi se ivește». Gonzales a câștigat partida cu 22-24 (!), 1-6, 16-14 (!), 6-3, 11-9 (!) și odată cu ea admirația tuturor.

Am avut bucuria să-l văd repurtînd succese și să-l cunosc pe acest mare sportiv în 1971, cu ocazia concursurilor de la South Orange și Forest Hills. M-au impresionat marea sa popularitate, jocul său perfect, simpatia pe care a arătat-o lui Ion și Ilie, felul în care-și echilibrează în timpul meciului racheta cu ajutorul unor bucățele de plumb și multe altele. Dar, poate mai mult decît toate acestea, m-a impresionat la acest excepțional sportiv marea, imensa sa nemulțumire de sine.

Stefan GEORGESCU

flacăra a cucerit și cupa de toamnă

Marti, 14. XI. a.c., pe stadionul Giulești, s-a disputat, în prezența unui destul de numeros public, finala «Cupei de toamnă», partidă care a opus cele mai valoroase formații participante: Flacăra și Scinteia. Deși jocul a luat sfîrșit cu un rezultat strîns: 2-1, pentru majoritatea spectatorilor echipa cîștigătoare s-a conturat încă din minutul 15 al partidei cînd, conduși fiind cu 1-0, echipierii Flăcării egalează cu concursul fundașului stînga advers. De menționat că și fără aportul dezinteresat al fundașului advers, mingea s-ar fi oprit în plasa porții apărată foarte bine de Drăgan (iată faza: interceptie Guja, minge subtil prelungită «printre» de A. Păunescu la Ioanițoia, centrare-șut a acestuia către Catană, singur cu portarul, încercare nereușită de degajare și... autogol). A urmat o suită incredibilă de ratări ale înaintașilor; autori, pe rînd: Michinici, Tudoran, Păunescu, Catană, Ioani-

țoia ș.a. Probabil, ceața a fost de vină... Golul al doilea, al victoriei, a venit firesc, ca urmare a intensei dominări teritoriale efectuate de «Flacăra». Autor: Tudoran la o pasă înaltă a lui Adrian Păunescu.

Au jucat: I. Tudora — R. Constantinescu, I. Neacșu, N. Cristache, M. Guja — T. Michinici, C. Catană, R. Balaban (N. Tofan) — D. Tudoran (C. Sirbu), A. Păunescu, Ov. Ioanițoia. A arbitrat foarte corect: D. Predescu.

În final, profesorul D. Tomescu, a înmînat — din partea C.M.E.F.S.-București — căpitanului echipei «Flacăra», Adrian Păunescu, trofeul (o frumoasă cupă) și medaliile convenite învingătorilor. Îi mulțumim, și pe această cale, profesorului D. Tomescu pentru aportul la buna desfășurare a competiției.

C. CATANĂ

la răscruce de sporturi

nu mai plînge, olea

Timp de mai bine de un an, Olga Korbut s-a războit cu Federația Internațională de Gimnastică. La început de una singură, apoi, voce dintr-un cor amplu, Olga nu s-a sfiit să-i acuze pe oamenii de-acolo — care se treziseră într-o noapte să interzică unele dintre exercițiile complicate, între care triplul salt la paralele, figură tocmai botezată, ca într-o carte de bucate, «a la Korbut» — de conformism și interese camufla-te, explicîndu-le cit de ilogic este teama lor de accidente într-un perimetru în care foarte puține sînt nefericirile datorate temerității sportivilor și foarte multe sînt colapsurile de rutină, cauzate de cel mai banal dintre elementele unui concurs: încălzirea.

În cele din urmă, Olga a cîștigat și, o dată ridicată prohibiția, micuța campioană și-a făcut o triumfală reintrare la Universiadă, zvîcnind fantastic deasupra aparatelor, uimindu-i — pentru a cîta oară? — pe cei mai reținuți dintre specialiști, confirmînd fenomenala sa clasă, demonstrată cu prisosință la Jocurile Olimpice de la München.

Zilele trecute însă, în fața celor 7 000 de spectatori ai sălii londoneze de la Wembley, Olga a pierdut concurențele pentru toate titlurile europene. Tamisa a fost martora succesului incontestabil al Ludmillei Turisceva, o altă virtuoașă a gimnasticii, mai puțin inventivă și mai puțin curajoasă decît blonda codană Olga, dar mai rezistentă și mai calculată în surda bătălie cu aparatele, un fel de Stan Smith al inelelor pe lîngă Ilie Năstase al nostru, dacă îmi permiteți să mă joc cu o comparație.

La Londra, campioana sovietică nu s-a

simțit în apele ei. Un accident la gleznă — culmea ironiei, datorat unui pas pus greșit pe o scară — a împiedicat-o să arate publicului întreaga superbă nebulie a talentului său, dar Olga nu s-a predat decît foarte tîrziu. Atîta timp cît șansele de a cîștiga existau cît de cît, delicata campioană a știut să depună eforturi supraomenești pentru a-și ascunde durerea, luptînd de la egal la egal cu remarcabila Turisceva, două păsări măiestre caligrafiind ciudate zboruri peste verdele de clorofilă al solului.

Cînd posibilitățile de a-și egala rivala s-au spulberat, Olga a căzut brusc, și — sub ochii înfiorați ai asistenței — a început să plîngă, retrăgîndu-se într-un colț, refuzînd să stea de vorbă cu ziaristii. A doua zi, întreaga presă londoneză a publicat imaginea firavei campioane zguduite de lacrimi, specificînd că momentul acela — în care Olga s-a retras din concurs, călcînd cu greu, ajutată de antrenor și de medic — a reprezentat cea mai aplaudată secvență din întregul film al campionatelor europene.

La «Esso Motor Hotel» Olga a ajuns schiopătînd, cu o mină pe umărul medicului și cu cealaltă frîmțînd — într-o superbă disperare a vârstei — batista udă de lacrimi. Abia seara a primit să se întretină cu ziaristii, cărora le-a declarat, cu o tristete fără margini, regretul de a fi pierdut medalia de aur într-un concurs pentru care se pregătise atît de bine, durerea de a fi ratat un nou titlu, cînd anii trec și cînd, curînd-curînd, va fi bătrînă...

Și Olea n-are decît 18 ani.

Ovidiu NEGOIȚĂ

repriza a treia

4 (patru) goluri care spun totul

La Bacău, acolo unde echipele vizitatoare sînt învinse încă din clipa în care pășesc pe peronul gării, la Bacău, unde un punct se smulge cam o dată pe sezon — în zi de sîrbătoare sau de eclipsă de soare — la Bacău, unde cea mai serioasă concurență a Universității Craiova, adică F.C. Constanța, a înscris 2 goluri (obținînd și punctul de excepție), ei bine, tocmai la Bacău se găsiră fotbaliștii olteni să marcheze 4 (patru) goluri! Patru goluri care spun totul. Cui n-a vrut să înțeleagă ce spun ele — adică golurile — o să le spună în cele de mai jos subsemnatul. Pe puncte, ca la școală.

— Așadar, ce înseamnă, Popescule, cele 4 goluri marcate de fotbaliștii craioveni echipei lui Dembrowschi?

— Cele 4 goluri înseamnă, printre altele, următoarele:

1) În pofida rezultatelor de la Tirgu Mureș și ale dublului meci cu Standard Liège, rezultate în urma cărora groparii de serviciu ai team-ului oltean s-au cam grăbit să pună mina pe sape (se știe că unii dintre ei confundă sapa cu condeiul și viceversa). Universitatea Craiova a dovedit că rămîne

echipa cea mai vitală, cea mai puternică și cea mai BUNĂ (ce să mai ocolim cuvîntul) din fotbalul românesc la ora actuală.

2) Într-un fotbal ca al nostru, în care non-ideea zaharisită a «extremei false» a frînat mult jocul echipelor (vămîind, implicit, rezultatele lor), două extreme de reală valoare — Marcu și Țărîlungă — obligă reconsiderarea unui atu pe care-l posedă și-l aruncă pe masa jocului toate echipele mari din lume.

3) După sacul de goluri înscrise, la București, Rapidului și Stelei în returul campionatului trecut, după 4 goluri marcate U.T.A.-ei la Arad în această toamnă, cele (din nou) 4 «cadouri» făcute unuia din cei mai valoroși goal-keeperi români (Ghiță) atestă punch-ul oltean cu precădere pe teren străin.

Cînd va învăța să joace inteligent și acasă — în fața fan-ilor juveți — Universitatea Craiova va ÎNCHIRIA, probabil, titlul de campioană pe următorii trei-patru ani.

Marius POPESCU

cronica pretențiilor

● În ultimii ani, pretenția noastră de a demola tradiția celebrului turneu al celor cinci națiuni rugbystice rămăsese doar atît. Pretenție. Duminică, la Valence, am jucat atît de bine, încît am reușit două lucruri: să pierdem și să demonstrăm că avem o echipă incomodă pentru orice turneu cu pretenții. Întîmplarea că arbitrul d'Arcy i-a oferit lui Bertanne patru puncte, pentru simplul motiv că a fost făcut tuș de Nica și Durbac în spațiul nostru de țintă, nu trebuie nici să ne crizeze, dar nici să ne facă să uităm că Valence a însemnat un prim pas spre relansarea noastră în atenția lumii rugbystice. Felicitări, chiar dacă duminică în fața echipei noastre nu a stat o echipă a Franței de valoarea ultimilor team-uri care au cocotat cocoșul galic pe mai toate gardurile de beton ale terenurilor de rugby ale lumii ● Organizatorii campionatului național de hochei pe gheață sînt muștrați pentru slaba popularizare a competiției. N-ar fi mai firesc să recunoaștem că un campion care se tirăște de ani de zile numai pentru a pregăti meciurile dintre Steaua și Dinamo, singurele noastre echipe mai răsărite, nu poate constitui un punct de atracție?

● Coincidență tristă. În timp ce se desfășura Memorialul Tabarcea, a mai dispărut unul din foștii componenți ai echipei de aur a Petrolului: Nicolae Topșa ● După ce au cîștigat toate concursurile la care au participat în acest an, începînd cu cele de categoria a IV-a, fetițele — decana de vîrstă are 16 ani! — din echipa de gimnastică a Liceului de specialitate din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej au cîștigat și titlul național la categoria maestre! ● Fiindcă Eddy Merckx este evident cel mai mare ciclist al acestor timpuri, italienii îl invită la competițiile lor. Și după ce Merckx cîștigă, uneori cu avantaje de o autostradă, gazdele îl tot declară, după cîteva luni, cîștigător pe Felice Gimondi fiindcă Merckx ar fi înghițit nu știu ce. Nu bag mina în foc pentru nimeni, dar e limpede, chiar și pentru Gimondi, că Merckx este dopat și cu mai mult talent. Și pentru că e limpede, italienii văd turbure ● După ce ne-au dus cu vorbe frumoase la Mexic («Sînteți mari! jocați fotbal spectacol! Pele n-o să mai poată trăi fără Răducanu în fața ochilor!»), brazilienii au jucat timp de cinci ani cu cine vrei și nu crezi. Numai cu noi, nu. Acum, fiindcă au auzit cu durere în suflet că sîntem la ananghie, fiindcă începe și campania electorală a lui Joao Havelange, ne-au invitat pe 17 aprilie 1974 la Rio de Janeiro să facem o miuță. Merci. Ne punem pe treabă și venim cu un set de mingi de cîrpă cum n-au mai văzut salvamarilor de pe Copacabana.

Dorin TUDORAN

P.S.

● Circulînd fără locomotivă (adică fără Dumitriu Il) în repriza a doua a meciului cu Sportul, șirul de vagoane numit Rapid a avut din nou o soartă tristă.

● Deși «cavalerul negru» Topan a refuzat Stelei un gol didactic (după un «1-2» ca la carte) și un penalty care s-a văzut și de la Cluj, urmașul C.C.A.-ului a învins clar, la pas, o echipă care plătește inconsecvențele din interiorul și din jurul ei.

● Traian Ivănescu și ortacii lui: Mulțescu, Libardi, Roznay, et comp. au spulberat la Petroșani un «11» periculos (în toate sensurile) numai pe propriul teren. Fotbaliștii din Valea Jiului, o călduroasă urare după tradiția locului: Noroc bun!

● Deși e toamnă și e frig, la iubita noastră federație de fotbal e primăvară. Am scăpat de calificarea de la München, am scăpat de calificările din Cupele Europene, hai să ne tragem o autocritică să se innoaie și pereții de lacrimile noastre de crocodili domestici!

M.P.

sfișitul «sărbătorii»

Gata. S-a calculat. S-a inventariat, s-a socotit, s-a decretat. A sunat ceasul sfișitului «sărbătorii» risipei. La mai puțin timp decât ne așteptam, după semnalul de alarmă tras de cei ce vedeau în alterarea mediului înconjurător în primul rând jefuirea resurselor naturale ale planetei, lumea se trezește ca din beatitudinea unui vis înaintea transformării lui în coșmar.

Înțelepții au o vorbă a lor: a polua înseamnă a risipi, iar a risipi este imoral. De unde această brutală trezire la o nouă etică? Numai din învățătura trasă din nevoie? Citesc prin ziare și reviste pe care le primesc din lumea întreagă o sinonimie uluitoare: toată lumea se vaită de criza de carburanți. De criza de energie. De perspectivele tot mai sumbre și de imposibilitatea ieșirii din impas pe altă cale decât aceea a rațiunii și a spiritului de economie. O întreagă civilizație edificată pe energie își vede bazele anemiate brusc de o penurie neîngăduitoare. Aurul negru sună din nou ca aurul. Cine îl are și se trezește că n-are cap, strigă: «Vai de picioare!» Căci omenirea nu poate merge înainte decât împingând energia în față. Din asta s-a născut «devansul energetic» față de toate celelalte ramuri ale industrializării. Or, devansul este aprioric subțiat prin risipă. O risipă deșănțată, ale cărei repercusiuni asupra prezentului, dar mai ales asupra zilei de mâine, nu mai lasă nici o umbră de îndoială. Savanții avertizaseră de mult. Economiiștii calculaseră, statisticienii făcuseră totaluri comparative, energeticienii cei mai optimiști — cei ce pot afirma pe drept cuvânt că viitorul se află în mâinile noastre cu o singură condiție: să-l ajungem — atrăseseră atenția asupra unei inevitabile penurii în cazul când creșterea consumului și, implicit, a risipei continuă în același ritm. Iar acum constatăm că toți aceștia n-au fost niște sumbri «îngeri ai apocalipsului». Gîtuim furtunurile de benzină, mai apăsăm piciorul pe frînă, coborîm cite două-trei grade temperatura caloriferelor, reînvățăm răsucitul butonului de sub becul aprins. Zbaterea spasmodică a firmelor de neon se temperează, cavalcada automobilistică înaintează ceva mai ținută în friu, agenții de circulație încep să supravegheze nu numai respectarea regulilor rutiere, ci să-și mai arunce cite un ochi și

prin rezervoarele de carburanți. «Ne pare rău, benzina ne lipsește» — ațișează pompiștii. «Cînd trageți apa la closet, trimiteți la canal 30 de litri de apă, iar cînd faceți un simplu duș, se duc peste o sută de litri!» Apă de băut. Apă captată din izvoare, transportată pe conducte, purificată, dezinfectată, limpezită, dezodorizată. Aducerea și ridicarea ei la ultimul nivel al blocurilor înseamnă energie. Lifturile care merg în paralel înseamnă energie. Kilowattul-oră înseamnă atîta oțel, atîta aluminiu, atîta zahăr, atîta hîrtie, atîta îmbrăcăminte. Un inginer a calculat că numai prin recondiționarea uleiului «ars» în motoarele automobilelor bucureștene și care se aruncă la canal întru «binecîvîntata» otrăvire a riurilor, s-ar putea economisi anual 4 milioane. La scara celor aproximativ 250 de milioane de automobile care circulă pe glob economia posibilă dă o cifră astronomică. Tot ce se freacă trebuie uns. Dar nu tot ce unge trebuie aruncat la gunoi.

Coșmarul de miine al planetei este o cloacă de gunoaie. O imensă și copleșitoare stivă revărsată peste tot pămîntul. Viziunea nu este a unui scelerat, ci a rațiunii conscientizate. Noțiunea de «deșeu» se perimează. Principiul lui Lavoisier reintră în actualitatea practică începînd să călăuzească activitățile omului de rînd. Mulți consideră însă această expresie a rațiunii ca o chestiune conjuncturală. În raport cu epocile, avînd în vedere posibilitățile mai îndepărtate de mărire a potențialului energetic al lumii prin fuziunea atomului și prin captarea energiei solare, ea poate fi o chestiune de conjunctură. Dar, în raport cu prezentul și cu viitorul apropiat, ea nu este decât o chestiune de permanență. Și depinde numai de gradul de responsabilitate a fiecărui individ consumator de energie, gravitatea și extinderea austerității.

A stringe «bani albi pentru zile negre» este sinonim cu a economisi energie acum, cînd ni se pare din belșug, pentru îndepărtarea și evitarea zilei de întuneric a omenirii. Pînă cînd vom face alți sori să sclipescă, trebuie să fim zgîrciți cu soarele smuls din untul pămîntului, căci împușinarea lui duce la subțierea untului de pe pîine.

Ioan GRIGORESCU

După cum s-a anunțat, între 21 și 24 noiembrie 1973, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarăsa Elena Ceaușescu vor face o vizită oficială în Republica Elenă, la invitația președintelui Republicii Elene, Ghiorgios Papadopoulos, și a soției sale, Despina Papadopoulos. În imagine, o vedere de ansamblu asupra Atenei, străvechea și mindra capitală a țării prietene.

oameni despre care se vorbește

ANWAR EL SADAT (născut în anul 1918, militar — cu gradul de colonel — și fruntaș al vieții politice din Republica Arabă Egipt; în anul 1961 este președinte al Adunării Naționale, iar între anii 1962 și 1964 membru al Consiliului Prezidențial; a prezidat conferința afro-asiatică de la Cairo din 1958; din 1962 este vicepreședinte, iar din 1970 președinte al republicii; din anul 1971 este și președinte al Uniunii Socialiste Arabe).

GOLDA MEIR (născută în anul 1898, studii pedagogice, a fost învățătoare, a intrat în viața politică, activînd în organizația sindicală denumită Histadruth și în Partidul Mapai, partid de orientare laburistă; după crearea statului Israel a ocupat funcții în diplomatie și apoi posturi de răspundere în guvern — ministru al muncii și asigurărilor sociale, ministru de externe și, în sfișit, prim-ministru al statului Israel).

CEI DOI FACTORI POLITICI DE RĂSPUNDERE AU ACCEPTAT PLANUL ÎN SASE PUNCTE PRIVIND MENȚINEREA ÎNCETĂRII FOCULUI ÎN ORIENTUL MIJLOCIU ÎN VEDEREA ÎNCEPERII NEGOCIERILOR DE PACE.

JEAN BRUNO LEFEVRE d'ORMESSON (născut în anul 1925, studii la Școala Superioară Normală din Paris, gazetar, — a fost directorul revistei «Diogenes», secretar general al Consiliului pentru filozofie și științe umane al U.N.E.S.C.O., autorul romanului «Gloria imperiului» — distins cu premiul romanului de Academia Franceză — și al altor lucrări în proză) a fost numit membru al Academiei Franceze ocupînd fostul fotoliu al lui Jules Romains. În vîrstă de 48 de ani, noul academician este cel mai tînăr dintre «nemuritori».

GRAHAM (Henry) GREENE, scriitor britanic (născut în anul 1904, studii la Oxford, gazetar și diplomat, autorul a numeroase romane de foarte largă circulație pe plan mondial, al citorva piese de teatru și al unor cărți pentru copii), a acordat recent un interviu săptămînalului francez «L'Express» la apariția ultimei sale cărți, «Consulul onorific», în care — după cum arată revista franceză — Graham Greene a împins mai departe ca oricînd scepticismul ateu și încrederea în om.

de la lume adunate

500 țapi ispășitori. Autoritățile italiene au dispus scoaterea din circulație a două vase-cisternă care deversau zilnic în mare pînă la 3 000 de tone de reziduuri industriale toxice. Marele trust chimic Montedison, proprietarul celor două vase, a luat, în consecință, hotărîrea să închidă fabrica de mase plastice din Scarlino de unde proveneau reziduurile respective. Urmarea inexorabilă. 500 proaspeți șomeri.

Călimară-gigant. De cîrînd și-a reluat locul în muzeul marelui palat Petrodvoreț (fost Peterhof) de lângă Leningrad o piesă muzeală unică în lume: călimara-gigant din jasp, executată cu un deosebit simț artistic în anul 1875 de către neîntrecuții meșteșugari ruși. Călimara, înaltă de jumătate de metru, și atît de grea, încît nu poate fi ridicată decât de patru oameni, fusese evacuată în timpul războiului într-un loc sigur, împreună cu alte piese de artă.

«Vindem sat în comitatul Surrey». Anunțul acesta ar fi putut apărea în orice ziar, pentru că faptul este cert: locuitorii satului Fernhill, Anglia, au hotărît în unanimitate să pună în vânzare satul în care locuiesc din moși-strămoși. Motivul? Poluarea sonoră insuportabilă produsă de aterizarea la răsîmpuri de un minut a avioanelor pe aeroportul vecin de la Gatwick. De notat că ei au încercat — fără succes însă — să-și vîndă casele în mod individual, motiv pentru care s-au hotărît să le ofere spre vânzare cu ridicata.

La loc comanda. Cînd în 1968 numărul aligatorilor scăzuse în S.U.A. la numai 200 000, autoritățile au luat măsuri de protecție a acestei specii de animale. Drept urmare, azi, după cinci ani, aligatorii mișună prin mlaștinile Carolinei de Nord și Texasului, devorînd animalele cu blănuri prețioase — vizonii și vidrele — cîinii și alte animale, ba atacă și oamenii. Și iată că autori-

tățile din cele două state americane efectuează o mișcare de rotație de 180°, decretînd din nou război aligatorilor.

Însingurarea, «mal du siècle». Potrivit datelor publicate de oficiul federal de statistică, în ultimii 25 de ani numărul persoanelor care trăiesc singure a crescut în R.F. Germania cu 82 la sută, locuitorii necăsătoriți reprezentînd astăzi în această țară 27 la sută din totalul populației. Se apreciază că pînă în 1985 numărul partizanilor burlăciei, ai singurătății în esență, va crește cu încă 15 la sută.

Poftiți o felie de antilopă! În numeroase țări africane sînt în curs experiențe pentru domesticirea și creșterea antilopei, acțiune menită să mărească producția de carne. Într-adevăr, rapidele patrupede sînt mai adaptabile decât bovinele la marile pășuni africane, suportă mai bine căldura și seceta, sînt mai rezistente la boli și cresc mai repede. Pe cînd deci o friptură de antilopă?

O căsuță ca-n povești. Arhitectul austriac V. Sedlak, care lucrează actualmente în Anglia, a pus la punct o invenție — zice-se — deosebit de interesantă. După îndelungate cercetări, efectuate la «Space Structures Research Center» al Universității din Surrey el a creat un tip de casă demontabilă din carton. Ca material de construcție se folosesc, firește, elemente de carton impregnate pliable, foarte ușoare și mai ales ieftine.

Intrați, vă rog, în cușcă! Poliția orașului Bacolod (Filipine) a adoptat o metodă cu totul neobișnuită, dar deosebit de eficace, împotriva celor ce încălcă legile circulației. În eventualitatea în care contravenienții refuză să plătească pe loc amenda, ei sînt închiși timp de o jumătate de oră într-un fel de cuști instalate la intersecțiile cele mai aglomerate. Eficiența metodei s-a verificat rapid prin scăderea simțitoare a încălcărilor normelor circulației rutiere.

Doă milioane și jumătate de muncitori străini trăiesc în Republica Federală Germania (nefiind cuprinși în această cifră cei ce muncesc ilegal, neautorizați). Mai mult de un milion dintre ei au venit cu soțiile și copiii.

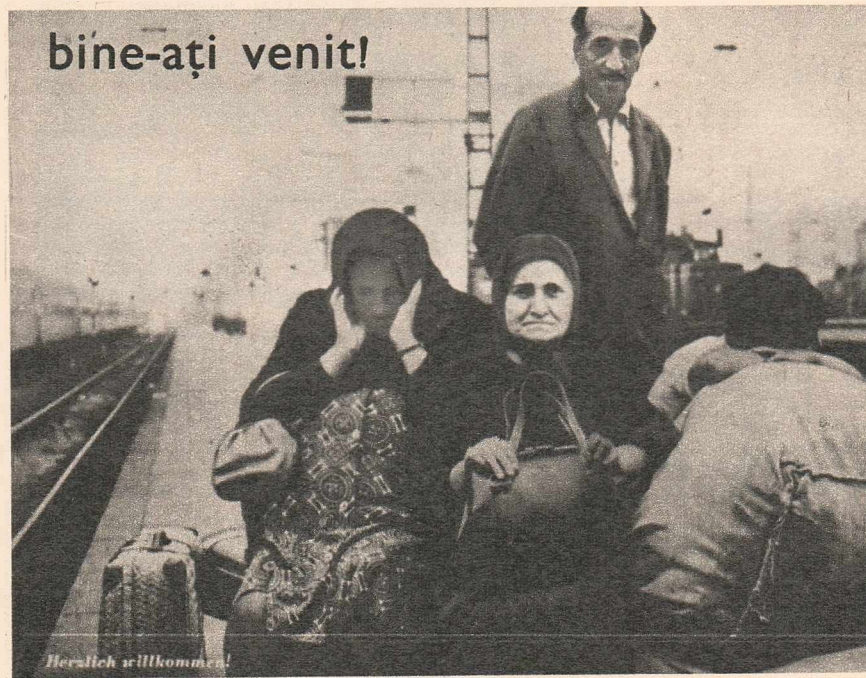
Din imobilele în care se mută muncitori străini pleacă locatarii autohtoni, lăsând loc liber altor imigranți. Și așa se naște ghetoul. Muncitorii străini locuiesc în condiții pe care autohtonii le declară inacceptabile. Spațiul ocupat de străini reprezintă, în medie, jumătate din spațiul ocupat de localnici, dar pentru ei se plătește o chirie sporită cu circa 30 la sută. Numai doi din trei oameni au un pat propriu, mulți dorm de-a dreptul pe podea.

Un număr foarte restrâns de muncitori oaspeți lucrează în meseria pentru care au fost calificați; cei mai mulți lucrează în calificări inferioare, evident cu o salarizare inferioară.

Copiii imigranților nu prea învață limba țării în care au venit, în schimb uită repede limba maternă.

Datele de mai sus, și altele, sînt cuprinse într-un articol publicat în ziarul vest-german «Die Zeit» și sînt însoțite de această fotografie pe care stă scris cu nedisimulat sarcasm: «Bine-ați venit!»

E.D

electrocardiograma la cai

Revenind la hergheliile noastre, să constatăm și noi straniul fenomen că în ambele discipline hipice, trapul și galopul, sexul feminin (iepele, cum le mai spunem noi, pe izlazuri) e mai puternic decît cel masculin. Specialiștii o dovelesc punîndu-ne la dispoziție clasamentele marilor curse cîștigate de doamne și nu de domni, în ultimul timp, atît pe vechiul cît și pe noul continent. Pînă la victoria armăsarului Rheingold în premiul «Arcului de Triumf», la Paris — cursă foarte importantă, cei drept — superioritatea iepelor era incontestabilă, și am ajuns vremea ca triumful bărbatului Rheingold asupra femelei «Allez France» (marea favorită, dealtfel) să fie socotit drept o surpriză...

Cel puțin la trap, în Franța, ultimii mari campioni au fost — fără ambiguitate — iepe: Ozo, Roquepine, Une de Mai... Bărbații analizatori au găsit o explicație serioasă la care cine vrea să găsească o fabulă și o morală, să le găsească — noi nu mai suportăm de mult fabulele: trapul, fiind o mișcare nefirească a calului, cere un anume dresaj, o anume disciplină, o anume supunere. Femeia, respectiv iapa, ar fi mai aptă pentru o asemenea supunere. «Docilitatea — cel puțin în speța cailor — e mai caracteristică iepelor decît armăsarilor...», scrie domnul care se ocupă în «Le Monde» cu viața cailor. De unde și concluzia: «...deloc superioare masculilor prin calitățile fizice, iepele trapașe le sînt superioare prin ascultare, înțelepciune, maleabilitate, într-un cuvînt prin «seriozitate»... Mărturisesc că aș vrea din cînd în cînd să fiu cal de trap, dacă așa stau lucrurile, să înlînesc și eu și să fiu fericit cu o iepșoară maleabilă...

Dar — tot specialiștii o susțin — la galop analiza asta nu mai ține. Galopul este o mișcare naturală și aici nu mai poți veni cu metafizica înțelepciunii, supunerii și alte mistere. Aici cel mai bun e acela cu scheletul osos cel mai solid, cu mușchii cei mai puternici, cu inima irigată perfect și cu influxul nervos cel mai rapid. E inutil a sublinia că aceste trăsături — de cînd lumea — au caracterizat bărbatul și nu femeia. Atunci? De unde recenta supremație a iepelor?

Un doctor veterinar, asistent în chirurgia cabalină la o înaltă școală din Franța, somitate care și-a dat teza de doctorat în științe veterinare cu tema «Electrocardiograma la cai» (da, da, vezi «Le Monde» din 5/10/73), a constatat în cadrul cercetărilor lui că: iepșoara e mult mai puțin emotivă decît minzul, că această calitate esențială îi permite să evite, înainte de plecarea din start și în prima fază a cursei, o accelerare a ritmului cardiac, totdeauna prejudiciabilă eforturilor. Adică femeile — în lumea cailor — au mult mai puțin trac inhibitor decît bărbații!

...Dumneavoastră vă dați seama — bazați pe această electrocardiogramă — cum în lumea cailor nu pot apărea romanele lui Stendhal, Balzac și ale altor cardiologi bipezi care numai la o asemenea situație nu se gîndeau cînd descriau aventurile inimii la oameni? Și vă dați seama cum trebuie să sune un roman de dragoste scris de un cal? Eu mă gîndesc doar o clipă și simt că mă ia cu vertijuri care mă înrădăcinează, vai, definitiv printre jochei.

Radu COSAȘU

o.z.n.-urile din nou în actualitate

Avalanșa de știri recente privind apariția unor obiecte zburătoare neidentificate în diferite regiuni ale globului poate avea două explicații principale. În primul rînd, se știe că în istoria fenomenului există perioade de virf și perioade mai sărace în evenimente notabile. Și nu e lipsită de interes constatarea că «marele val» european din 1954 a fost înregistrat în lunile de toamnă, că Frank Edwards scria, referindu-se la repartiția cazurilor din 1966. «Dosarele mele personale conțin șaiszeci de relatări de apariții în luna octombrie (numai în Statele Unite — I.H.)... Ceva — sau cineva — se agita grozav în acel octombrie» («Flying saucers: here and now!»), că toamna anului 1968 a prilejuit numeroase observații și în țara noastră. Evident, nu e deloc exclusă o simplă coincidență... Pe de altă parte, e posibil ca marile agenții de presă, intimidată un timp de concluziile negative ale «Studiului științific asupra obiectelor zburătoare neidentificate» (Raportul Condon), să fi deschis mai larg porțile, tocmai acum, în fața relațiilor venite de pretutindeni. Pentru că, așa cum ne-o demonstrează lectura publicațiilor de specialitate străine și informațiile care-mi parvin pe cale epistolară sau prin viu grai, fenomenul O.Z.N. a continuat să se manifeste cu vigoare în toți acești ani, ignorînd actul de deces semnat de dr. Edward Uhler Condon la 31 decembrie 1968 și dat publicității la 8 ianuarie 1969.

Înainte de a încerca să tragem cîteva concluzii pe marginea ultimelor evenimente ozenistice, se impune o scurtă recapitulare. Așadar, în ordinea apariției știrilor:

20 octombrie. Doi pescari din Pascagoula, Mississippi (S.U.A.), Calvin Parker și Charles Hickson, au declarat că au fost luați la bordul unei nave spațiale albastre. Unul dintre ei și-a pierdut cunoștința în momentul contactului, celălalt «a devenit de atunci extrem de terorizat».

23 octombrie. Ciudate forme geometrice au fost fotografiate pe cerul localității Columbus, Ohio (S.U.A.). Într-o singură seară, peste 150 de persoane au semnalat O.Z.N.-urile autorităților locale. Printre martori, guvernatorul statului Ohio, John J. Gilligan, și soția sa, care au văzut «un obiect chihlimbariu, de forma unei țigări» (cf. «Der Spiegel» din 29 octombrie 1973).

25 octombrie. Locuitorii orașelului Aquila, din Abruzzi (Italia), au urmărit evoluțiile mai multor obiecte luminoase.

28 octombrie. Trei tineri din Spezia (Ita-

lia) au fotografiat un obiect luminos. Specialiștii de la postul de poliție «au stabilit că nu poate fi vorba de un trucaj».

30 octombrie. Un O.Z.N. în mișcare rapidă, cu staționări, a fost observat în regiunea San Blas (Panama).

2 noiembrie. Marinarii din Vila Real del Santo Antonio (Portugalia) au văzut două corpuri intens luminoase, trecînd spre ocean. În Guatemala, martorii au semnalat «discuri de culoare argintie».

Articolul din «Der Spiegel» la care m-am referit menționează și alte cazuri din aceeași perioadă, petrecute în Statele Unite. Un șofer de autocamion din Missouri a văzut un obiect strălucitor, «de forma unui morcov». Un grup de poliști au observat într-o pădure de lângă Pine, Louisiana, cinci O.Z.N.-uri. O femeie din Tennessee a declarat că o scăpărare de lumină a făcut să i se oprească motorul automobilului. Un polițist din Falkville, Alabama, a fotografiat o făptură umanoidă de mari dimensiuni, întîlnită pe o autostradă. Operatorul radar James Thornhill din Columbus, Mississippi, a urmărit un punct oscilant pe ecran, după care aparatul n-a mai funcționat timp de cincisprezece minute.

În afara frecvenței ridicate a apariției știrilor — probabil sensibil inferioară frecvenței observațiilor înseși — cazurile amintite prezintă și alte aspecte semnificative. Se confirmă încă o dată caracterul global al fenomenului: într-un interval de circa două săptămîni, O.Z.N.-urile au fost semnalate în Statele Unite, Italia, Panama, Portugalia și Guatemala. Această largă arie de manifestare constituie una dintre dovezile peremptorii că nu avem de-a face cu aeronave terestre secrete, cum se mai susține uneori. Dealtfel pînă și concluziile Raportului Condon resping o asemenea interpretare: «...este foarte improbabil ca aparate de zbor militare ale unei țări să efectueze zboruri de încercare deasupra altor țări. Este și mai de necrezut că forțele militare din diferite țări ar putea testa aparate similare deasupra întregii lumi în același timp, în secret unele față de altele».

O seamă dintre caracteristicile obiectelor zburătoare neidentificate la care ne referim se înscriu în schemele-tip stabilite pe baza unei experiențe relativ îndelungate. Să încercăm o clasificare sumară.

Forma: trapezoidală, triunghiulară, cilindrică (Columbus); nedefinită, cu protuberanțe (Aquila); discoidală (Guatemala); conică (Missouri).

Culoarea: albastră (Pascagoula); chihlimbarie (Columbus); albicioasă și schimbătoare (Aquila); argintie (Guatemala).

Mișcarea: staționară (Pascagoula, Aquila, San Blas); înceată (Aquila); rapidă (Aquila, San Blas).

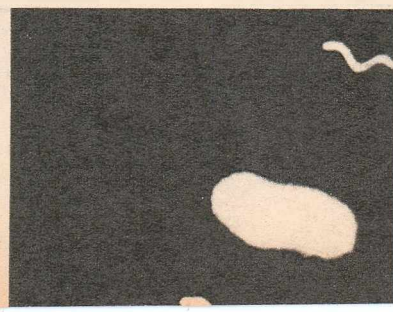
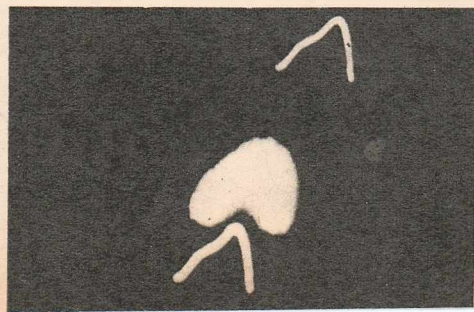
Efecte: blocaj psihic (Pascagoula); scăderi de tensiune în rețeaua electrică (Spezia); oprirea motorului de automobil (Tennessee).

Dovezi: fotografii (Columbus, Spezia, Falkville); urmări pe ecranul radar (Columbus); număr mare de observatori (Columbus, Aquila, San Blas, Vila Real); observatori credibili (Columbus, Pine); mărturii sub hipnoză (Pascagoula).

Cazul vedetă este, fără îndoială, cel de la Pascagoula. Înalta calificare a anchetatorilor — dr. James Harder, profesor la Universitatea din California, și dr. J. Allen Hynek, șeful departamentului de astronomie de la Northwestern University, fost consilier științific al Comisiei O.Z.N. a aviației americane — și interogarea martorilor sub hipnoză ne oferă garanții de seriozitate. Menționez că dr. Hynek a mai participat, cu ani în urmă, la o experiență aproape identică. Este vorba despre interogarea sub hipnoză a soților Betty și Barney Hill, care declaraseră și ei că au fost luați la bordul unui O.Z.N. În cartea sa «The UFO Experience», subliniind că e vorba de «un eveniment netipic», dr. Hynek conchide: «Atunci cînd și dacă alte cazuri de revelații hipnotice ale unor întîlniri apropiate vor fi disponibile pentru studiu... vom fi capabili să constatăm în ce măsură se încadrează și ele într-un anumit tipar». Nu e deci de mirare că astronomul, care locuiește la Evanston, Illinois, s-a deplasat de îndată la Pascagoula, Mississippi. Și mi se pare deosebit de interesantă similitudinea aprecierilor sale cu privire la martorii celor două «evenimente netipice». «Nu putea fi pus la îndoială faptul că erau oameni normali și sănătoși», scrie el despre soții Hill. Iar acum, referindu-se la Parker și Hickson, declară: «Acești oameni nu sînt niște dezechilibrați și nici excentrici». Să așteptăm cu calm rezultatul definitiv al anchetei.

Nu știu dacă șirul de observații la care m-am referit va însemna mai mult decît încă un moment semnificativ în istoria O.Z.N.-urilor. Oricum, el demonstrează că fenomenul rămîne în actualitate, constituind aceeași benefică și stimulată «sfidare» pentru rațiunea umană.

Ion HOBANA

VIAȚA ȘI MOARTEA LIDIEI JIGA, DRESOARE DE LEI, TIGRI ȘI PANTERE (IV)

«ÎN FORMĂ PLINĂ»

După terminarea specializării în U.R.S.S., dresoarea Lidia Jiga intră, după cum spun specialiștii, «în formă plină». Grupul ei mixt, de o proporție puțin obișnuită, cuprinde 14 feline mari — 8 lei, 4 tigri și 2 pantere — care execută figuri de mare performanță. E departe vremea când fetița din satul de sub poalele Făgărașului se amuza învățând un câțelul să stea în două labe și un pui de urs să facă tumbe!

Rezultatele obținute de Lidia uimesc și emoționează publicul din Grecia, Bulgaria, R.F.G., trezind admirația profesioniștilor.

În 1965, un tânăr admirator își părăsește vechea lui slujbă și intră în circ. Povestea lui Gh. Corduneanu o repetă pe aceea a marsilizului Henri Martin, care a devenit dresor din dragoste pentru Gertrude van Aaken, fiica unui director de menagerie ambulată, cu care s-a căsătorit în 1820.

Adeptă a dresurii «umanitare», bazată pe metoda «blîndă» a școlii sovietice, Lidia Jiga crede cu convingere că dresura fiarelor nu e decît o formare comprehensivă a animalelor, un soi de domesticire.

Întrebată în 1967 de un reporter cum reușește performanțele sale, răspunsul a fost simplu: «prin blîndețe». «Totuși, aveți un pistol», a remarcat reporterul. «Da, însă cu gloanțe oarbe», a fost răspunsul dresoarei.

În locuința sa din Piața Amzei începuse să crească un pui de tigru, hrînindu-l cu biberonul. La mîngîierile dresoarei, tigru Bengali torcea ca o pisică. Lidia discuta cu el ca și cu un copil mic, îl mîngîia și tigruțu se gudură încîntat.

O dresoare trebuie să țină seama de o mulțime de amănunte. De pildă, nu are voie să-și schimbe parfumul. Într-o zi, la Budapesta, intrînd în maneaj, Lidia Jiga observă că animalele sînt nervoase, foarte agitate, cu un comportament schimbat. Într-un tîrziu s-a dumirit: ducîndu-se la coafor, și-a schimbat fixativul! A avut mult de furcă să liniștească animalele agitate.

O ÎNTÎMPLARE DRAMATICĂ LA HAMBURG...

Orice dresor face uneori dovadă, într-un fel sau altul, de bravură. Dresorul francez Bidel obișnuia să iasă uneori cu leopardul său de zgardă la cafenea, iar Boris Eder, atît de matur și circumspect, își permitea s-o plimbe pe străzile Moscovei pe leoaica sa Puppi, ducînd-o de lînțisor...

Într-o zi de vară, în 1969, aflîndu-se la Hamburg, la Ciroul Willy Hagenbeck, Lidia Jiga se plimba prin parcul orașului cu tigru Bengali în lesă. După concepția patronilor occidentali — care doriseră, ei, plimbarea respectivă — acesta era un mod de publicitate, de reclamă senzațională. La un moment dat, tigru s-a repezit asupra unui trecător să-l atace. Lidia a intervenit și a fost rănită. Ce se întîmplase, de fapt? Cetățeanul mergea liniștit, după ce-și făcuse târguiețile prin magazine. În sacoașă avea carne proaspătă, cumpărată de la măcelărie. Atras de mirosul ei ațîțător, tigru s-a năpustit asupra sacoașei, tîrînd-o după el pe dresoare. Lidia s-a luptat cu animalul și a fost mușcată. Dusă cu salvarea la spitalul Bergeedorf, de pe Vierlandenstrasse, diagnosticul a fost: rani musculare la mîna stîngă, cu atacarea tendoanelor și fractura unui os metacarpian, precum și rani adînci la brațul drept.

...URMATĂ DE O CAMPANIE DE PRESĂ

I s-a reproșat artei imprudența de care a dat dovadă, dar ea a acuzat, pe bună dreptate, direcția circului, care a obligat-o să facă o astfel de publicitate primejioasă. Un conflict surd s-a iscat între dresoarea romîncă și directorul Oskar Hoppe, căruia Lidia i-a pretins daune.

Un ziar din Lübeck relata tendențios, în numărul său din 23 august 1969, un incident petrecut în arena Circului Hagenbeck, aflat în turneu în orașul Mölln: «La Mölln s-a împlinit destinul dramatic al artei Lidia Jiga».

Speculînd incidentul petrecut la Hamburg, ziarul afirma că fiarele nu mai ascultau de dresoare:

«În spatele zăbrelelor înalte se consuma în fiecare seară o dramă. Cu umerii ridicăți, cu ochii îngroziți, Lidia Jiga stătea neputincioasă în arenă. Iubitele ei pisici uriașe nu o mai ascultau, făceau ce voiau. Se încîierau și se mușcau, împrăștiu o duhoare bestială sau, foarte apatice, nu se mișcau din loc».

Deși afirmațiile ziarului erau tendențioase și exagerate, se petrecuseră totuși ceva. Dresura Lidiei trăia ceea ce se cheamă o «uzură morală».

Credincioasă singelui ei de artist, Lidia nu vroia ca dresura să lipsească din program. Zîlnic, făcea naveta între spital și circ.

A. IOSEFINI

(Va urma)

zece ani în slujba
maiestății sale tenisul românesc

ILIE NĂSTASE ÎL AMENINȚĂ PE BOXERUL VASILE MARIUȚAN...

Partea a doua a sezonului este marcată de un foarte modest loc III, după Iugoslavia și Grecia, la Balcaniada de la Sofia. Țiriac pierde la Pilici și Kalogheropoulos, iar Bosch nu poate confirma victoria surprinzătoare obținută în fața lui Iovanovici și pierde la Kalivas. Urmează tranșarea rivalităților interne. Țiriac devine din nou campion și primul jucător al țării.

În toamna lui '63, Marin Bădin este obligat de îndatoririile sale față de secția de tenis a clubului Dinamo să renunțe la activitatea din cadrul lotului și așa avem să rămîn singur, în rînd, părtaș la succesele și eșecurile băieților noștri.

Pregătirile pentru '64 au început cu o lună și jumătate înainte revelației. Mai întîi s-au alcătuit loturile și fiindcă mulți dintre băieții cu care începusem toamna trecută se apropiau de 30 de ani au fost înlocuiți. Tendința scaderii mediei de vîrstă aducea în lotul de seniori — deși mai aveau dreptul să joace în Cupa Gallea — pe Boaghe, Popovici, Ilie Năstase. Împrospătarea lotului nu mi s-a părut o idee rea, mai ales că tinerii se lăsau din cînd în cînd greu învinși. Boaghe îl bătușe pe Bardan, iar Popovici pe Mărmureanu.

Am început treaba întineriți, dar lipsiți de obîșnuitul nostru cap de coloană. Tentația Olimpiadei albe de la Innsbruck îl determinase pe Țiriac să uite hotărîrea din primăvară și să se prezinte la cantonamentul lotului olimpic de hochei. Această nouă schimbare a zgreui cu gheața și a rachetei cu crosa, din partea campionului nostru, avea să pricinuiască lotului renunțarea la cele mai importante competiții ale anului 1964. Nu se va mai pleca în Egipt, ne vom retrage din Cupa Davis și se vor întrerupe participările la Roland Garros și Wimbledon.

Începem lucrul cu gîndul la meciul contra jucătorilor sovietici, din aprilie. În lipsa lui Țiriac, a cărui hotărîre ne derutase complet, legăm speranțele noastre de Mărmureanu și de tinerii nou veniți.

La începutul lui decembrie am plecat la Poiana Brașov pentru o perioadă de trei săptămîni în care am urmărit cu precădere ridicarea capacității de efort a băieților. Am găsit acolo pe mai toți olimpicii noștri. Prezența «stelelor» Iolanda Balaș, Lia Manoliu, Pîrvulescu, Bularca, Elena Leuștean și Sonia Iovan ne creau complexe, dar pînă la urmă tocmăi colegialitatea lor ne-a ajutat să ne acomodăm repede.

Treptat, băieții încep să lege prietenii, iar năzbîțiile lui Năstase îi asigură o popularitate rapidă. Ștrecarul nostru se bucură de simpatie și asta îl face ca în timpul liber să zburde de la un lot la altul. Vasile Mariuțan și Silviu Cazan devin prietenii lui de nădejde, cu care îi amenință pe toți cei care, neînțelegîndu-i glumele, îi mai altoiau cîte o palmă după ceafă.

Nu știu ce s-a întîmplat, dar după un timp gluma cu Vasile Mariuțan începu să se îngroașe și acesta îmi zice într-o zi:

— Professore, spune-i ăstuia să se astîmpere, că altfel pun mîna pe el și-i dau o mamă de bătaie de mă ține minte.

— Auzi ce zice?, îi spun lui Ilie, care se apropiase să ciulească urechea.

— Mai întîi trebuie să mă prindă, răspunde Năstase, trăgîndu-se cițiva pași înapoi.

— Pun eu mîna pe tine, repetă Mariuțan, ridicînd degetul în semn de amenințare.

În scurt timp după aceea, reclamațiile pricinuite de jocul neînterupt și de glumele lui Ilie se înmulțeau vertiginos.

Într-o după-amiază obișnuită de lucru, în timp ce sportivii se pregăteau să se ducă la antrenament, se aude un strigăt: «ajutor, mă omoară, săriți!» Mă gîndeam că trebuie să fie ceva grav și deschid ușa. Pe culoar, băieții alergau spre locul de unde se auzea disperatul apel. Mă iau după ei. Un etaj mai jos, în fața camerei unde se desfășurau ostilitățile găsesc un grup rîzînd în hohote. Reușesc cu greu să văd ce se întîmplă. Îl văd pe Ilie cu capul între picioarele fostului său protector, simțînd pe propria-i spinare greutatea palmelor de care se temeă întreaga Europă pugilistică. După cîteva minute reușește să scape și, dînd din mîini și din picioare, să se strecoare rapid printre cei ce asistaseră la pedepsirea lui. Mă așteptam să-mi arate vîntățile și mă gîndeam să-i răspund că așa-i trebuie fiindcă nu se liniștește odată. Cînd colo, ce să vezi. Simțîndu-se în siguranță, datorită zidului viu ce-l despărțea acum de cel care-l pedepsise, se întoarce brusc și rîzînd îi arată acestuia amenințător pumnul, zicînd: «Data viitoare îți arăt eu ție».

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

julieta și provincialii

Din Turda, Emil Berșa s-a mutat, pentru un an, în bulevardul Preciziei din Capitală. De bucurie, elevul școlii tehnice de maiștri din Militari a cumpărat un pardesiu pe care i l-a trimis soției, împreună cu o scrisoare. O scrisoare duioasă și puțin vinovată, cum scriu adesea din București provincialii. Soției i-a plăcut scrisoarea și a păstrat-o. Pardesiul l-a trimis înapoi, contrariată că, din bulevardul Preciziei, Milică o vede mai subțirică. Pe scurt, i-a scris: vinde-l sau fă cumva cu el. Milică e timid, cel puțin așa crede el. A prezentat cazul în ședința de cameră. De unde l-ai cumpărat?, a fost întrebare. Berșa a ridicat din umeri: După aici, după undeva...

«Noi, provincialii», explică Aurel Moga, originar din Deva, colegul de cameră al lui Milică, sîntem mai stînjești în Capitală. Trebuia să ne obișnuim, dar nu ne-am obișnuit. Pînă acuma, școala de maiștri dura trei ani. Noi facem numai unul. Materiile atîta s-au constrîns, încît n-avem timp de oraș. Cînd e ceva, umblăm cu sîru' mina. Ca să fim serviți».

În oraș, au plecat toți patru din cameră. În dreptul fiecărui magaziu, Berșa zicea: ăsta e! Dar nu era. Au băut cîte un coniac mare și au ajuns la magazinul Victoria.

— Nu l-ați cumpărat de la noi, a fost de părere vînzătoarea. Aveți doar impresia. Fabrica e aceeași, avem și modelul, dar numărul respectiv nu-l avem în magazin de mai bine de o lună.

— Și nu vă trebuie? La dumneavoastră nu vin oameni de toate mărîmile?

— Ba da.

— Atunci îl schimbați?

— Nu putem.

Aurel Moga, care mai fusese o dată în București, prinde curaj.

— Dacă vă lipsește numărul ăsta, înseamnă că se caută mai mult decît celelalte. De ce nu-l primiți? Faceți vînzare.

— Fiindcă nu l-ați cumpărat de la noi și am comite o ilegalitate.

La magazinul Julieta discut cu șefa de unitate, Elena Militaru. Îl vede în cadrul ușii pe Aurel Moga și-l expediază:

— Dumneavoastră stați degeaba. Dacă n-aveți bonul, nu discutăm.

— N-a știut băiatu', doamnă. A vrut să fie drăguț cu nevasta lui din Turda. A cheltuit degeaba atîția bani?

O întreb pe șefa unității de ce nu vrea să-i schimbe omului pardesiul?

— Fiindcă interesul nostru este să facem vînzare. Cînd cumpărătorul vine cu bonul, atunci n-avem ce face. Dar fără bon?...

— Bine, zic, dar dumneavoastră nu pierdeți nimic. Doar nu-i dați banii înapoi.

Dimpotrivă. După cîte am înțeles, e vorba să-i schimbați un număr mai mic cu unul mai mare și în acest caz ați primi în plus și o diferență de bani.

— De cînd umblați prin magazine?, îl întreb pe Aurel Moga, prietenul lui Berșa.

— Toată zîua n-am făcut decît asta. Dar zău că băiatu' n-are nici o vină. Doar nu era să-i trimită nevastă și bonul. Pardesiul e nou, are etichetă. E neumblat.

Hotărîrea șefei de unitate de a accepta schimbarea ajunge la urechile celorlalți trei peregrini. Dau buzna în birou, strîng cu afecțiune mîna Elenei Militaru, se scuză, nu știu cum să-i mai mulțumească. Printre ei se află și «vinovatul» Emil Berșa. E topit de fericire. Blond, pieptănător cu grijă, scund și rotunjour — figură de viitor maistru. Are chef de vorbă: «Apăi că de-acuma, doamnă, cîte zile oi mai avea, n-o să mai arunc bonurile».

Și acum socoteala: patru oameni mulțumiți că n-au alergat de pomană o zi întreagă, o soție fericită, un nou pardesiu elegant în Turda, magazinul Julieta a vîndut o marfă mai scumpă. Și cît ar fi fost de simplu dacă omnia și judecata unor vînzători din comerț n-ar avea nevoie de bon.

Nicolae CRISTACHE

De curînd publicul bucureştean a avut prilejul să ovaţioneze concertele unor mari cântăreţe de jazz — SARAH VAUGHAN.

Fotografie de Emanuel TÂNJALĂ

dialog sincer

aproape monolog cu dida drăgan

— Pentru mine spectacolul e totul, fiindcă-i ceva adevărat. Cînd sînt pe o scenă nu prea mă mai interesează dacă sînt fotogenică, nici cum cade lumina sau cutare buclă din păr. Scena mă obligă să nu mă prefac deloc şi să preţuiesc momentul.

— Apari totuşi destul de rar pe scenele noastre.

— Asta cam aşa este, numai că în ultima vreme am fost plecată în R.D.G. unde, în trecut fie spus, sînt mai populară decît aici, acasă.

— Poţi să-mi vorbeşti, pe cît se poate obiectiv, despre dumneata?

— Într-un fel am reuşit să ies din şabloanele interpretative stabilite în muzica uşoară românească. Şi uneori mi se reproşează acest lucru, mai mult, sufăr chiar de pe urma lui. Cînd «prind» cite o acută, mi se spune că ţip. Cînd pe scenă mă manifest aşa cum simt, mi se spune că exagerez. Cel mai recent exemplu în acest sens este faptul că recitalul meu de la Mamaia nu a fost transmis nici pînă azi la televiziune. În străinătate am auzit însă că el se poate vinde. Ce să mai spun? Vreau să am formaţia mea cu care să mă pot detaşa de aşa-zisa muzică uşoară. Vreau să cînt blues şi rock în limba română, şi compuse de creatori români. Asta nu înseamnă neapărat că mă îndepărtez de specificul nostru, ci pur şi simplu vreau să fiu actuală în acest gen pe care-l practic. Tocmai de aceea inhalez zilnic Janis Joplin, Aretha Franklin, Ella Fitzgerald, dar mă feresc să cînt ca vreuna din ele. Şi, tocmai de aceea, încerc să renunţ la textele de a căror banalitate m-am săturat, şi să mă apropiu mai mult de poezie. Într-un cuvînt, vreau să cînt poezii români, iar nu textieri de duzină. Primul pas (şi prima victorie, cred) l-am şi făcut colaborînd cu emisiunea literar-artistică TV. Aş mai spune despre mine că de fiecare dată cînd sînt pe scenă îmi propun să-mi rup coardele vocale, să-mi dau sufletul, să mor acolo. Jur că nu sînt falsă, demenţa mea de pe scenă este adevărată. În rest, sînt normală. Sau, raportîndu-mă la alţii, nu sînt chiar atît de normală dacă atunci cînd vin din străinătate nu mi-aduc nici maşină, nici lucruri «de pachet», ci discuri, instrumente muzicale, orgă de lumini. Adică tot ce mă poate ajuta în devenirea mea artistică. Sper ca tot ce am spus eu pînă acum să nu fie luat drept o paradă ieftină, publicitară. Este purul adevăr pentru care sînt gata să suport toate consecinţele.

George STANCA

OVIDIU LIPAN — ȚĂNDĂRICĂ — vulcanicul baterist al formaţiei «Roşu şi Negru», în aşteptarea timpului unu.

Fotografie de Mircea Dobre MUREŞAN

curier

Nicolae Foiăşi — Cimpia Turzii. Grupul «Progresiv TM» este din Timişoara şi are următoarea componenţă: Harry Coradini — solist vocal, Ladislau Herdina — chitară solo, Helmut Moszbrucker — baterie, Ştefan Pentek — pian, Zoltan Covacs — chitară bas (ex. «Phoenix», cel mai bun basist al ultimului festival naţional pop). **Ioan Lazăr — Iaşi.** 1. Instrumentul folosit de formaţia «Sfinx» ge care noi l-am numit Moog synthesizer este de fapt un sintetizator construit după o schemă proprie. Deci un «Sfinx synthesizer». 2. Primul şi deocamdată ultimul disc «Sfinx» a fost realizat în trio, cu bateristul Marian Toroimac şi a apărut de mult. 3. Noul album cu Paul Mc Cartney cuprinde imprimări făcute în Studiourile din Lagos-Nigeria. **Liviu Cimpeanu — Sinaia.** Formaţia «Azur» îşi are sediul în Ploieşti. **Carmen Mihai — Iaşi.** Înregistrarea cu melodia «Seara» (Anda Călugăreanu) este realizată cu ajutorul lui Dan Andrei Aldea, care o acompaniază pe solistă la chitară şi blockflöte. **Rogojinaru Bucur — Buzău.** Nu trimitem fotografiile ale artiştilor şi cântăreţilor. Noi le publicăm doar. **Mihai Pinzaru — Braşov.** Venus (N) cîntă în continuare, în funcţie de solicitări. Ultima sa apariţie publică a fost

la Ploieşti alături de «Phoenix». **Molnar Ladislau, Hriţcu Rodica, Sfeta Maria, Sarmari Elisabeta — Timişoara** şi alţi susţinători ai grupului «Progresiv TM». **Top-uri incorecte; fără talon şi cuprinzînd doar o melodie în loc de zece.** **Natalia Dima — Bucureşti.** Revista «Flacăra» poate ajuta să se revină la «bunul procedeu de a respecta prelerinţele ascultătorilor» (cum spuneţi dumneavoastră) direct, prin top-ul său şi indirect prin opiniile inserate în paginile sale. **Dinu Ionel — Topraisar.** Apariţia «Curierului» este adesea condiţionată de gospodărirea spaţiului paginii. **Gavril Mihai — Cluj.** Ne întreabă dacă fără discuţia «Sfinx»-«Phoenix», publicată mai demult în revista noastră, ar fi apărut recentul articol despre Sorin Tudoran. Răspundem: nici n-a apărut vreun articol despre Sorin Tudoran, «Rînduri pentru un chitarist» era doar o scrisoare deschisă din care sper să se fi înţeles că despre un chitarist care nu activează nu se pot spune prea multe lucruri. În privinţa apariţiei sale în cadrul cenaclului nu se ştie nimic, Sorin Tudoran tăcînd ca şi mai înainte.

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	TITLUL	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Măşterul Manole	Phoenix	7
3	2	Negru Vodă	Phoenix	19
2	3	Seara	Anda Călugăreanu	12
5	4	O, râmli	Romanticii	7
4	5	Ce spui tu şi ce spun eu	Iuliu Merca	15
6	6	Amintiri	Progresiv TM	5
7	7	Străinul	Dida Drăgan	4
9	8	Paşi pierduţi	Magic	2
8	9	Pastorală	Roşu şi Negru	18
10	10	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	13

Compozitori: 1. şi 2. Nicolae Covaci. 3. Radu Şerban. 4. Teodor TuŃuş. 5. Mihai Dumbravă. 6. Ladislau Herdina. 7. Petre Magdin. 8. Ovidiu Şurtea. 9. Nancy Brandes. 10. Marius Ţeicu.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21.00 pe programul III al postului de radio Bucureşti.

TOP FLACĂRA, TALON NR. 40

ÎNTRERINDEREA FORESTIERĂ DE EXPLOATARE ȘI TRANSPORT SUCEAVA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ: Bucătării DITRĂU V FĂLTICENI II

— Se execută din panouri emailate cu lacuri rezistente, care pot fi spălate cu detergenți obișnuiți (săpun, perlan, dero etc.);

— au o linie modernă;

— datorită dimensiunilor reduse, bucătăria Ditrău: lungime 1 200 milimetri, lățime 560 milimetri, înălțime 1 740 milimetri

— și Fălticeni: lungime 1 050 milimetri, lățime 410 milimetri, înălțime 1 700 milimetri

se pot folosi și în încăperi mici.

De asemeni, mai produce pe bază de comenzi ferme:

— barăci din panouri prefabricate cu capacitate de: 28, 34, 56, 70 paturi sau după numărul dorit de beneficiari;

— panouri din lemn pentru: garduri;

cofraj;

podină schelă;

arioaie (pătule)

— rame figlă;

— rame pentru sere și răsadnițe.

Întreprinderile interesate se pot adresa la I.F.E.T. — Suceava, str. Calea Unirii nr. 27, telefon: 1.05.47; 1.40.80; 1.30.85 la serviciul desfacere, director comercial.

Despre comuna Drăguș, situată în «Țara Făgărașului», s-a scris mult, datorită îndeosebi studiilor sistematice întreprinse aici de echipa condusă cu ani în urmă de profesorul Dimitrie Gusti. Vorbind despre relațiile interumane ale acestei comunități, sociologii au insistat și asupra spiritului colectiv de dreptate, a atitudinii de intoleranță față de manifestările antisociale, a capacității de a izola și elimina membrii nedemni ai comunității.

«așa se trec bătrînii...»

Nicodim și Maria Codrea, oameni harnici, cu gospodărie înstărită, casă arătoasă și curată, trăindu-și viața în asprimea și bucuria muncii pămîntului, în veselie horelor și a zilelor de sărbătoare, în farmecul serilor lungi de toamnă cu vorbe sfătoase, zicale înțelepte și cîntece de dor, pe măsură ce curgerea anilor îi aducea spre bătrînețe, începeau să-și mărturisească tuturor marea lor tristețe: nu aveau copii. Ce folos de toată truda și agoniseala lor? Pentru cine poamele livezii mai frumoase decît cele ale stațiunii experimentale, «grijite» de badea Nicodim; pentru cine minunatele covoare și îi țesute de lelea Maria? Cine va încălzi cu blîndețea privirii fructele altoiurilor și va binecuvînta cu brațele seva rădăcinilor? Cine va îmbrăca în zilele de sărbătoare veșmintele pe care miinile au așternut toate formele și culorile livezilor și zăvoaielor înflorite? Cine, dacă nimeni nu le spunea cuvintele ce în satul lor erau atît de încărcate cu duioșie și respect: «Tăicuță», «măicuță»?

Mai demult, au luat la ei pe Codrea Sihe, băiat bun, care după 17 ani le-a devenit ca un fiu, dar, cu strîmbă judecată, moartea l-a ales — cu mina bolii —, pe el. Apoi, a încercat să se acuiască Ion Codrea, fratele lui Sihe, dar parcă era un alt fel de om. Prea avea vorba răstită, prea îl frămîntau numai banii, nu semăna cu fratele său. Ceva, ca o presimțire, i-a făcut pe bătrîni să nu și-l poată apropia. De aceea s-au înțeles cu o nepoată, Livia Fogoroș, ca după sărbătorile de iarnă să se mute la ei și să le fie ca o fiică. Dealtfel, în jurul bătrînilor au început să roiască o serie de rude care își ofereau serviciile. Unii, pentru că așa se cuvenea să te porți cu doi bătrîni singuri, alții, poate cu gîndul mai mult la moștenire.

La începutul lui decembrie, o epidemie de gripă declanșată în comună a început să facă victime, iar pentru combaterea ei a fost trimis medicul O.J., care i-a consultat și pe cei doi bătrîni, prescriindu-le diverse medicamente. Deși boala lor nu părea gravă, într-o seară s-au simțit brusc mai rău, îndeosebi badea Nicodim, care acuza dureri de burtă și de oase, avea convulsii și amețeli, dar culcat în pat părea că se liniștește. Spre dimineață însă, cînd rudele — conform unei înțelegeri — au venit să îi vadă, nu le-a mai rămas altceva de făcut decît să aprindă cîte o luminare. Și, în timp ce bătrînii erau spălați, gătiți cu hainele

de sărbătoare pentru ultima lor întîlnire cu oamenii satului, două bătrîne spuneau bocetul acela neasemuit de frumos despre roua ce li se așterne pe brațe, despre ceața ce li se cerne peste priviri, despre cîmpia de veșnică verdeață pe care vor pași împreună cu picioarele mîngiate de iarba mătăsoasă, despre odihna și liniștea — ca un cer albastru — a sufletelor împăcate cu sine. Privindu-i, așezați frumos, liniștiți, împreună, cineva a șoptit: «Așa se trec bătrînii.»

neodihna pămîntului

Pe dealul unde străbunii satului vegheau — ca niște lari — așezarea, mai spre vîrf, acolo unde azi pasc vitele și nici măcar moviștele de pămînt nu se mai cunosc, se mai pot vedea cîteva cioturi de lemn putrezite. Bătrînii își mai amintesc că pe aceste trunchiuri era sculptat semnul soarelui. Și azi, pe inima crucilor e încrustat același semn, al credinței în lumină, în eterna forță de regenerare a primăverilor. A nins și peste cele două morminte noi, împreunîndu-le, ca și cum bătrînii n-ar mai fi fost bătrîni, ci în anii cînd plecau țînîndu-se de mînă să rătăcească prin zăpadă, și a tot nins, a tot nins, iar ei păreau culcați acolo, sub pătura de căldură albă a pămîntului.

Nimeni, nici chiar copiii nu mai credeau în strigoi și nici măcar poveștile, care odinioară făceau să se înfioare șezătorile, nu se mai spuneau. Amintirea celor doi bătrîni revenea însă, mult prea insistent printre oameni. Oarecum împotriva sănătoasei tradiții «morții cu morții...», care readucea imaginea celor plecați doar la soroacele convenite.

Oamenii își aduceau aminte că în ziua care a precedat moartea lor, ei au fost împreună la primărie și, chiar în ziua nefastă, bătrînul a trebăluit prin

curte toată pe r este. pare vint grele. teas

Se între sia u Cod a fos nat împ tru ten mă Ma bu adr pre pu de

cul ap m în me ace soc ac for bu de să în fig co Ze ra da av

care-l numea pe Ion Codrea «criminalul», întrebă, a negat acest cuvînt. Chiar tatăl moștenitorului, care i-a reproșat cu asprime fiului său condițiile suspecte de deces ale bătrînilor a retractat totul. Bănuiala, presimțirea neagră pe care le aveau oamenii nu erau suficient de precise, de sigure pentru a putea fi susținute. Oricum, era vorba despre o acuzație complică.

În hîrțile lui de izolare și stigmatiza pe după ce acesta entul. Nu era îi private de neinteresăți, celor doi bătrîntimente față rejurarea ele nu știa scrie. verificabil. În pe certificatul în punere de cte ulterioare lelea Maria a ală. Obținînd pertiză grafofără drept de fost plăsmuit. ului contabil- erau împărțite, unde înscrisa lua în care au ai mici și apa- ante. Cu linii cu rigla, sub-otațiile, după Cu două linii nei bătrînilor, că pe timpul pilor (el fixase dintre ora 18 celor doi bătrîni, după aceea, de tremur. A o declarație la medicul ce tele. Da, erau e, dar nu de ează martora. teea dezvălui conturau sufi- cere. A înain- pertiza a fost orul Alexan-

frunte cu un ciar, a poposit înflorit. Miini mîntele celor tunii, zambile urm să se mai rin ochii flori- nenii priveau elor cu strîn- au liniște...» a fost decisiv: st deci medi-

pentru dublă ctimelor sale i. Și satul, in te.

POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Valea Jiului — muncă și conștiință
Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Sectorul 1. Căsuța poștală...
Telefon 17.60.10 — int. 17...
cutat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

EWA AULIN,
încă o suedeză care își caută norocul pe
platourile italiene.

DIDA DRĂGAN,
o voce pe care o vom auzi, cu siguranță,
și la cenaclul Flacăra.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**